2

1 — Intrarea la Sala mică a Palatului R.P.R.
2 — Foaier — Vedere
3 — Plan

1. Scară principală — 2. Hol de intrare — 3. Foaier — 4. Bufet — 5. Oficiu bufet — 6. Scară de acces la cabinele de proiecție-radioteleviziune-amplificare — 7. Sală de concerte — 8. Podium orchestră — 9. Depozit pian — 10. Depozit — 11. Sală de repetiție — 12. Hol artiști — 13. Scară — 14. Degajament

3

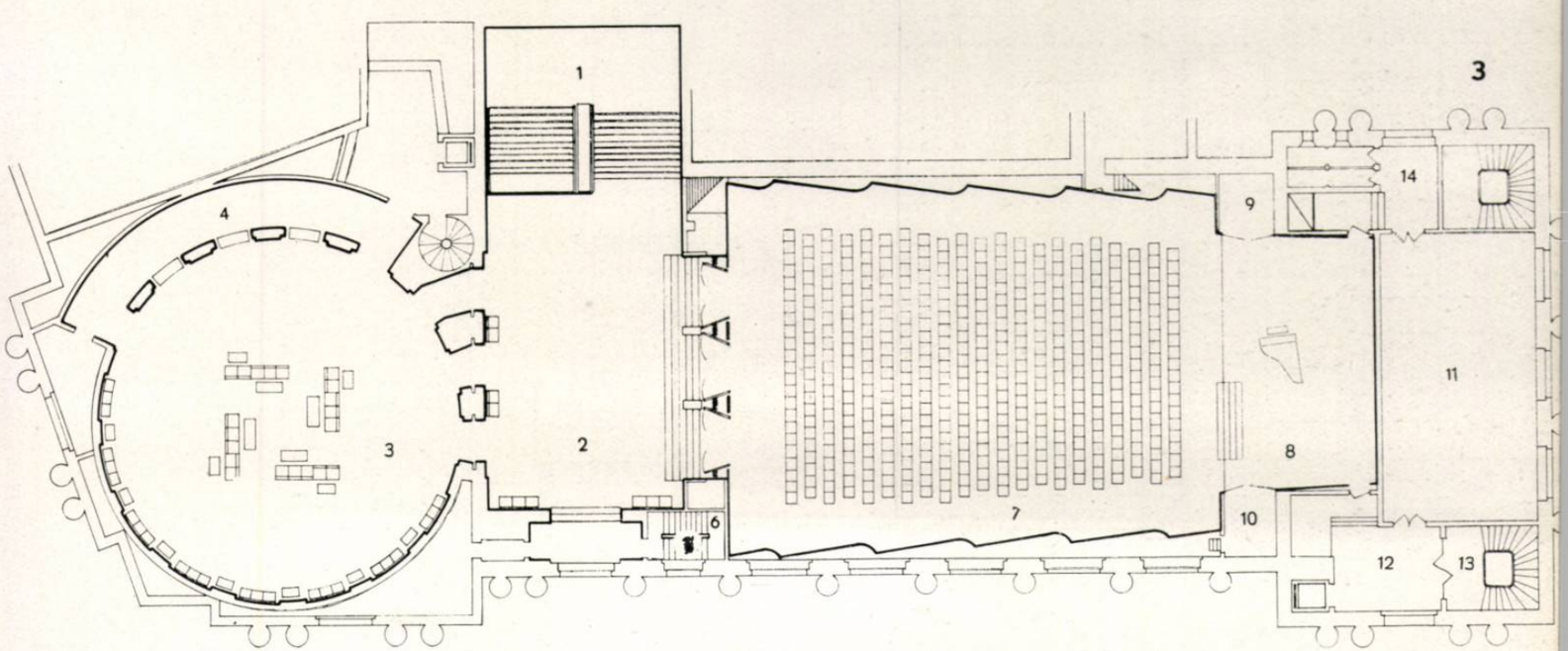

1

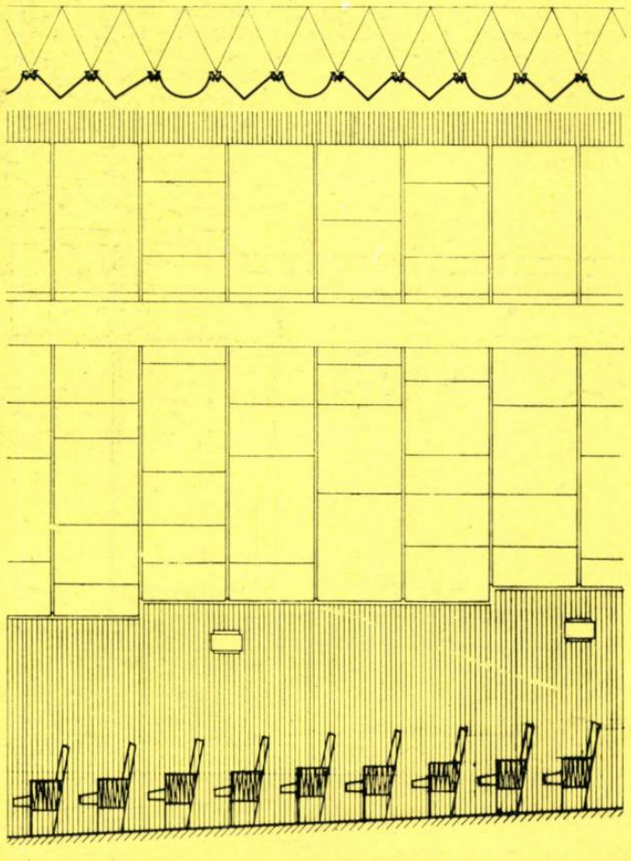

2

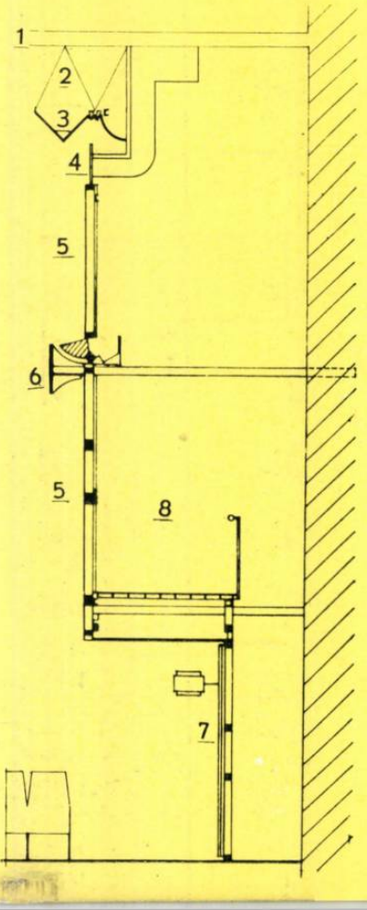

3

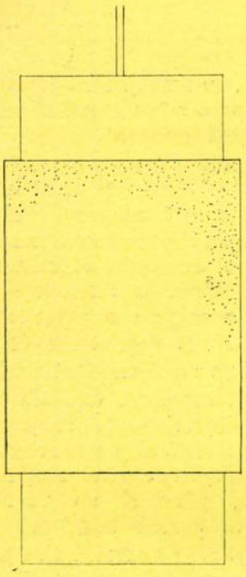

4

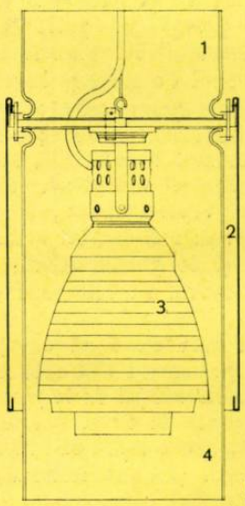

5

6

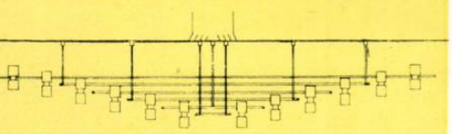

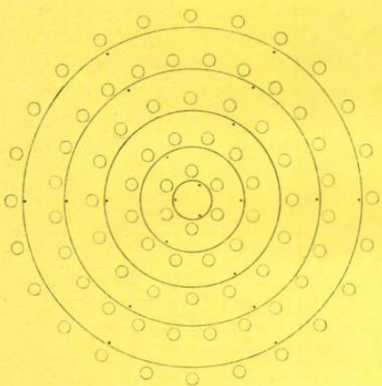

1 — Vedere interioară spre scenă
2 — Detaliu de secțiune longitudinală
3 — Detaliu de secțiune transversală
1. Plenșeu Pfeiffer — 2. Suspensie plafon — 3. Corpuri acustice plafon — 4. Grilă metalică ventilație — 5. Panouri tratament acustic furniruite cu avodire — 6.Scafă de lumină — 7. Perete riflat cu baghete din lemn de cireș — 8. Spațiu coridor tehnic
4 — 5 — Detaliu de lampă din lustru
1. Cilindru de sticlă — 2. Cilindru de aluminiu — 3. Reflector Zeiss — 4. Sticlă
6 — Detaliu lustru
7 — Vedere interioară

7

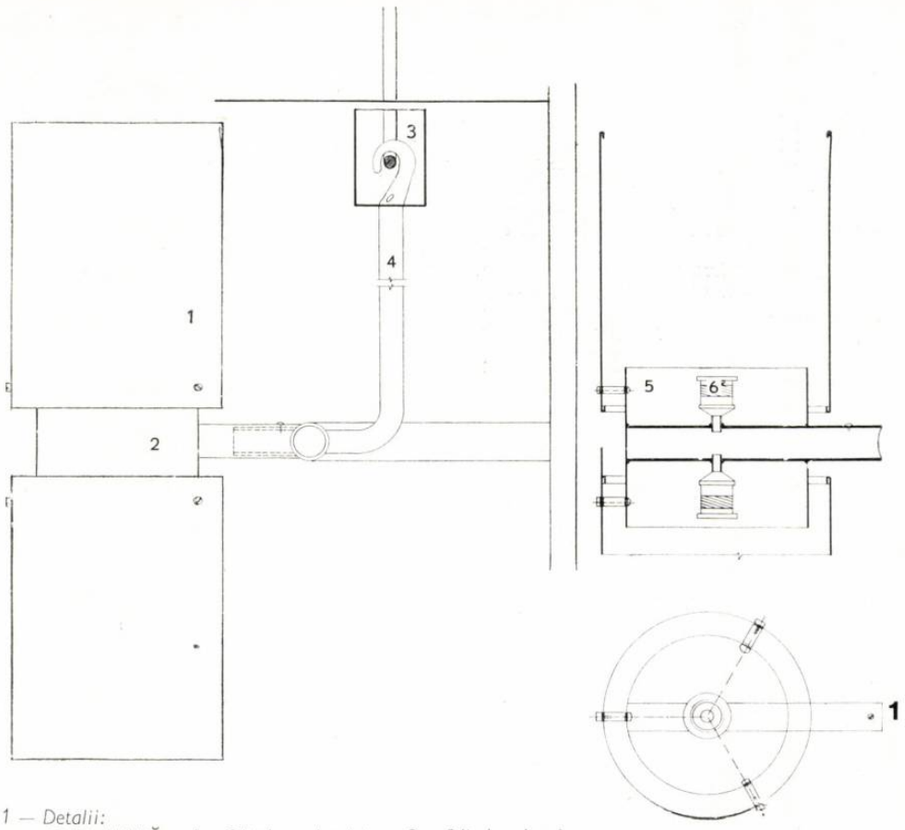

1

1 — *Detalii:*
CORP LAMPĂ — 1. Cilindru aluminiu — 2. Cilindru inoxidabil — 3. Baldachin — 4. Prindere în tavan 5. Cilindru inoxidabil — 6. Dulie
2 — *Vedere interioară*

2

realizate din ipsos, au aceeași bază pătrată și sînt asamblate pe o rețea metalică suspendată de planșeul existent.

Pentru pereții sălii s-au folosit două materiale principale: lemnul și ceramica.

Arhitectura interioară adoptată soluționează cele două probleme contradictorii pe care le ridicau condițiile existente. Acestea erau: folosirea la maximum a spațiului, pentru a asigura o capacitate cît mai mare a sălii, și necesitatea de a găsi în același volum rigid existent unele spații tehnice cuprinzătoare, capabile să adăpostească instalațiile complexe și să asigure circuitul de control și manevrare. Așa se explică adoptarea unei secțiuni transversale care, păstrînd un volum unitar, creează la partea inferioară a acestui volum degajarea necesară circulației publicului, partea superioară fiind destinată dotărilor tehnice și circulației de control.

Astfel, pachetul de scaune se află situat pe o suprafață care de la 3,00 m în sus este închisă cu pereții ce prelungesc pereții scenei și constituie un volum unitar și continuu împreună cu aceasta. Pereții scenei, a căror funcțiune cere reflectarea integrală a sunetului, au fost placați cu ceramică reglazurată. Pereții sălii, cu o funcțiune sonoră mai complexă, sînt constituiți la partea superioară din panouri de placaj pe rame, cu tratamentul acustic aplicat în spate și la partea inferioară dintr-un riflaj prevăzut de asemenea cu tratament acustic.

Lemnul folosit este de două esențe. Furnirul părții superioare a sălii este din lemn de avodire, iar riflajul de la partea inferioară din baghete de cireș. Socotind pentru contrast culoarea verde cu reflexe albastre a ceramicii și albul strălucitor al plafonului, adăugînd că scaunele din lemn de avodire sînt tapisate cu un pluș a cărui culoare este asemănătoare cu aceea a ceramicii, se înțelege că sala realizează o paletă coloristică simplă și agreabilă.

De o mare importanță a fost considerat iluminatul sălii și al celorlalte încăperi principale. În toate încăperile, în afară de sala propriu-zisă, s-a adoptat soluția combinării luminii incandescente cu cea fluorescentă.

S-au creat corpuri de iluminat speciale pentru amîndouă tipurile de surse luminoase.

Pentru sală s-a adoptat iluminatul incandescent indirect. O scafă de lumină care constituie și un element arhitectural important luminează puternic plafonul și acesta, prin reflecție, luminează întreaga sală.

În plus, s-au creat lămpi speciale pentru scenă și pentru partea de circulație a publicului. Materialele folosite pentru părțile de recepție, marmura pentru pardoseli și stîlpi, pereții în tempera, corpurile de iluminat de calitate, lemnul de esență nobilă folosit în sală și execuția îngrijită, de bună calitate, au dus la realizarea unui nivel de finisaj corespunzător importanței clădirii Palatului R.P.R.

Manifestările care au avut loc pînă acum în această sală au prilejuit verificarea justeței premiselor acustice care au stat la baza proiectării ei.

Arh. LUCIAN POPOVICI

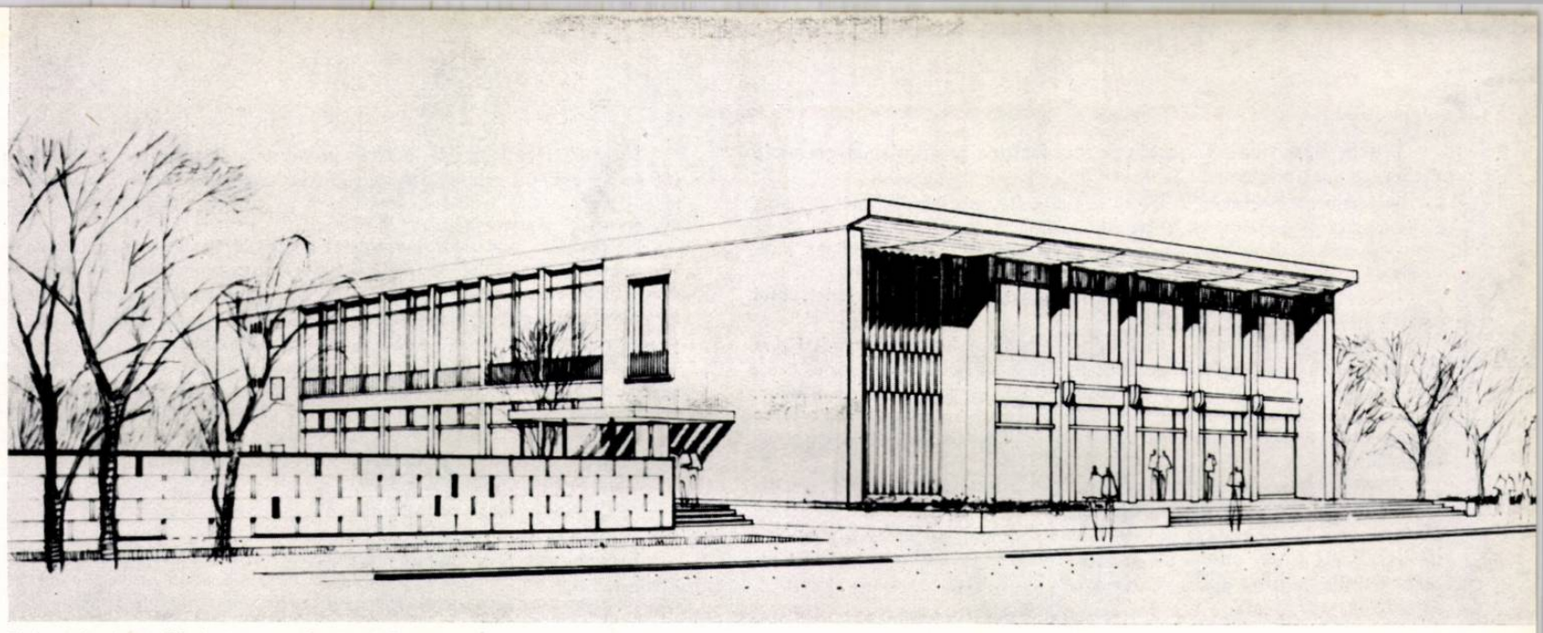

Club sindical cu 600 de locuri — Perspectivă

Arh. Th. Iconomu

TIPIZAREA UNOR CONSTRUCȚII SOCIAL-CULTURALE: CASE DE CULTURĂ — CLUBURI — CĂMINE CULTURALE

În cadrul planului de construcții social-culturale ce se realizează în cursul acestui șesenal, conform sarcinilor trasate de Directivele celui de al III-lea Congres al P.M.R., un sector important îl ocupă construcția de case de cultură, cluburi sindicale și cămine culturale.

Aceste construcții sînt destinate ca, alături de alte dotări, să contribuie la ridicarea nivelului cultural al populației orașelor și satelor noastre.

Volumul mare de construcții cît și termenul scurt prevăzut pentru realizare au impus de la început ideea tipizării proiectelor. În acest scop ISCAS a întocmit încă din 1960 un studiu, pe baza căruia s-au putut stabili seriile, capacitățile și programele obiectivelor ce urmau a se tipiza.

După cum se știe, activitatea caselor de cultură este îndrumată de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, iar cea a cluburilor sindicale de către C.C.S. Ele au programe similare și sînt destinate mediului urban. În ce privește activitatea căminelor culturale, ea este îndrumată tot de C.S.C.A., aceste obiecte fiind destinate însă mediului rural. În general, programele acestor dotări urmăresc să satisfacă activități diverse, atît cu caracter educativ-cultural, cît și cu scop recreativ.

Obiectele cuprind ca funcții principale:

— o parte pentru spectacole, în care sala de spectacole permite desfășurarea diferitelor activități (teatru, dansuri, cinematograf, conferințe, audiții muzicale etc.) și

— o parte de club, destinată activității cercurilor de studii, bibliotecii, expozițiilor și reuniunilor tovărășești.

Se prevede de asemenea posibilitatea extinderii unor activități în aer liber, care ar cuprinde dotări sportive reduse, jocuri, reuniuni cu dans etc.

Avînd în vedere caracterul acestor dotări social-culturale, cît și faptul că ele sînt legate de o activitate în aer liber, urmează ca la amplasarea lor să se țină seamă de o deservire judicioasă a populației, prevăzîndu-se accese ușoare față de zonele centrale și de legătură cu zonele verzi ale localității.

În cursul anilor 1960—1961, ISCAS a întocmit următoarele proiecte-tip care au fost omologate:

— casă raională de cultură cu sală de spectacole cu 600 locuri;
— casă raională de cultură cu sală de spectacole cu 400 locuri;
— club sindical cu sală de spectacole cu 600 locuri;
— club sindical cu sală de spectacole cu 400 locuri;
— cămin cultural cu sală de spectacole cu 400 locuri.

De asemenea, s-a mai întocmit un studiu directiv pentru club sindical cu sală de spectacole cu 800 de locuri și este în curs de definitivare proiectul-tip pentru cămin cultural cu sală de spectacole cu 300 de locuri.

În cele 4 proiecte ce se prezintă, rezolvarea partiurilor este similară, toate funcțiunile fiind cuprinse într-un volum construit unic. Această categorie de soluții a fost adoptată de forurile de îndrumare ca prezentînd unele avantaje față de alte soluții în care funcțiunile ar fi fost diferențiate pe volume — avantaje constînd din economicitatea construcției, necesitatea unor terenuri de suprafață redusă, cît și posibilitatea creării unor volume cu caracter mai adecvat acestor teme.

1

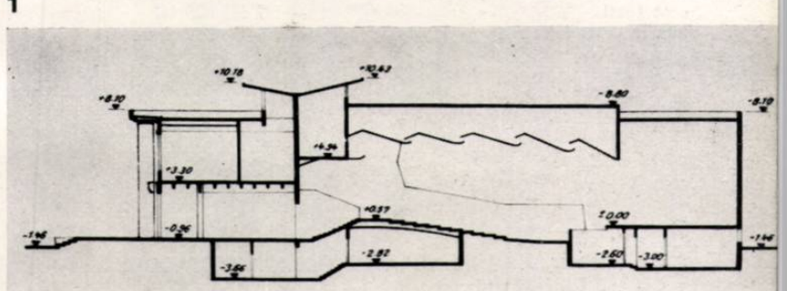

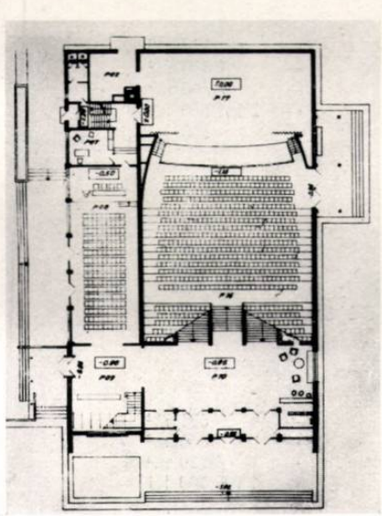

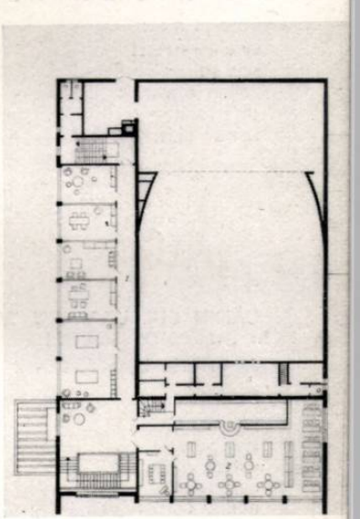

În general, partiurile grupează cele două funcțiuni principale, de spectacole și club, pe două niveluri:

— partea de spectacole, cu recepția publicului, sala de spectacole și scena, se desfășoară pe parter și are acces din fațada principală;

— partea de club, dispusă pe parter și etaj, cuprinde sala de ședințe, încăperile de cercuri și grupul bibliotecă, și are acces prin fațada laterală.

Încăperile pentru instalații sînt în genere grupate într-un subsol parțial.

Prin felul de rezolvare a partiurilor, cele două funcțiuni pot desfășura activități simultane, dar și separate, fiecare dispunînd de intrare proprie. Acest avantaj este subliniat mai ales la cluburile sindicale, unde în cazul reuniunilor, spațiile de recepție (sala de spectacole, foaierul, holul și sala de ședințe) se pot grupa și folosi în comun, iar în sezonul de vară pot fi extinse și în exterior, în grădină.

Acustica sălilor de spectacol a fost soluționată atît prin forma generală a volumului sălii, cît și prin tratarea pereților cu materiale fonice, în scopul obținerii unei durate de reverberație optime. La clubul sindical și casa raională de cultură s-a folosit pentru pereți vata minerală, placajul și finisajul cu material textil și baghete de stejar, iar la căminul cultural, tencuiala rugoasă și parțial, material textil.

Un studiu special a fost întocmit pentru sala de spectacole a clubului cu 600 de locuri unde, printr-o soluție constructivă simplă, s-a obținut acoperirea fosei de orchestră la nivelul scenei, ceea ce creează posibilitatea extinderii avanscenei în anumite ocazii.

S-a prevăzut iluminatul fluorescent, pentru încăperile principale și ventilația mecanică la sala de spectacole și foaier, cu excepția căminului cultural la care s-a folosit iluminatul incandescent și ventilația naturală. Pentru iluminatul de producție, la cluburile sindicale s-a proiectat în tavanul sălii și o pasarelă pentru reflectoare, la care se accede prin podul circulabil.

Avînd în vedere caracterul spectacolelor, care nu au amploarea celor specifice teatrelor, scenele sînt reduse ca înălțime, dar sînt prevăzute cu utilajul mecanic necesar unei bune manevrări a decorurilor, acest utilaj variind în funcție de capacitatea sălii, devenind foarte simplu la căminul cultural. Pentru proiecția cinematografică s-a prevăzut ecran cinemascop.

Construcțiile dispun de încălzire centrală și instalații sanitare complete; pentru căminul cultural, avînd în vedere amplasarea în mediul rural, s-a prevăzut încălzire cu sobe de teracotă.

Sistemul constructiv constă din elemente purtătoare orizontale din beton armat și elemente purtătoare verticale din cărămidă, uneori sistemul devenind mixt prin introducerea anumitor elemente verticale din beton armat.

1

CLUB SINDICAL CU SALĂ DE SPECTACOLE CU 600 DE LOCURI

Autor arh. Theodor Iconomu

Date tehnice:

aria construită	—	1 150 m²
aria palierelor	—	2 450 m²
volum construit	—	11 820 m³
cost total	—	3 411 000 lei
număr unit. folosință	—	900 pers.

2

CLUB SINDICAL CU SALĂ DE SPECTACOLE CU 400 DE LOCURI

Autor arh. Nicolae Vlădescu

Date tehnice:

aria construită	—	861 m²
aria palierelor	—	1 774 m²
volum construit	—	8 148 m³
cost total	—	2 688 000 lei
număr unit. folosință	—	580 pers.

3

CASĂ RAIONALĂ DE CULTURĂ CU SALĂ DE SPECTACOLE CU 400 DE LOCURI

Autor arh. Leon Strulovici

Date tehnice:

aria construită	—	807 m²
aria palierelor	—	1 560 m²
volum construit	—	7 702 m³
cost total	—	2 111 600 lei
număr unit. folosință	—	555 pers.

4

CĂMIN CULTURAL CU SALĂ DE SPECTACOLE CU 400 DE LOCURI

Autor arh. Leon Strulovici

Date tehnice:

aria construită	—	621 m²
aria palierelor	—	860 m²
volum construit	—	4 130 m³
cost total	—	1 001 500 lei
număr unit. folosință	—	500 pers.

2

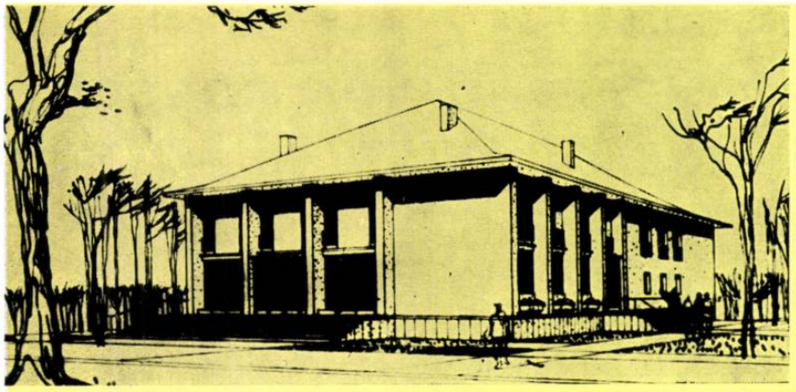

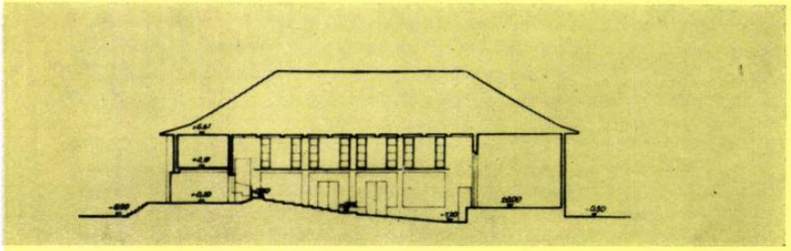

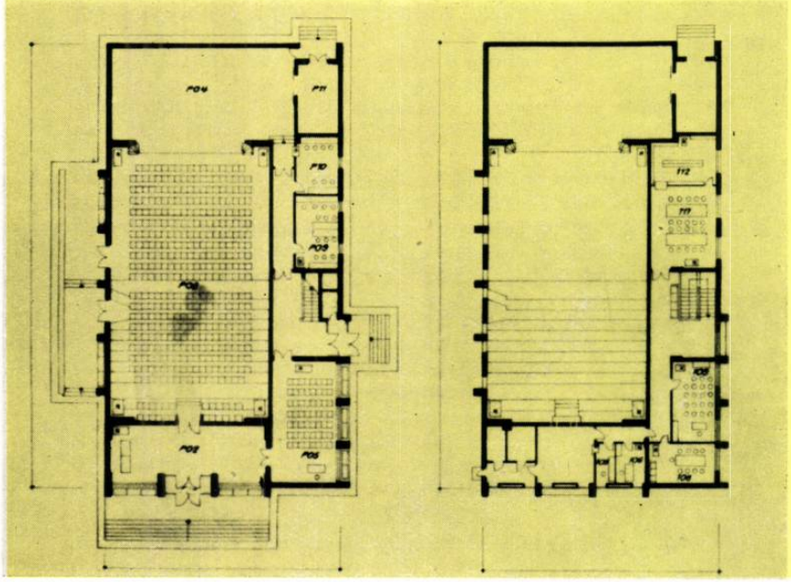

În funcție de amplasare, s-au adoptat sisteme diferite de învelitoare: terase cu praf hidrofob, cu izolare hidrofugă și termică, pentru construcțiile destinate localităților mai mari din mediul urban, și învelitoare ceramică în pantă, pentru cele destinate localităților mai mici sau mediului rural.

Finisajele sînt cele obișnuite: tencuieli terasit sau cu praf de piatră la exterior, tencuieli obișnuite și zugrăveli colorate la interior; pardoseli din mozaic cu ștraifuri de marmură la holurile de recepție și parchet în sala de spectacole și în încăperi.

La căminul cultural exteriorul este văruit, iar la pardoseli s-a folosit numai mozaic și parchet.

Concomitent cu proiectele acestor construcții s-a întocmit și un proiect aparte pentru mobilierul sălii de spectacole și al încăperilor principale. El urmează a fi folosit atît pentru cluburile sindicale, cît și pentru casele de cultură. Restul mobilierului va fi cel obișnuit, tip STAS.

★

Seria de proiecte-tip, care s-a elaborat, urmărește să soluționeze în cadrul unei economii judicioase, probleme complexe de funcționalitate, confort, plastică etc. legate de specificul acestor teme. Ea constituie o etapă a proiectării în acest domeniu și răspunde unor nevoi urgente.

În prezent multe șantiere au și fost deschise și execuția lucrărilor este avansată (Brăila, P. Neamț, Buhuși, Oțelul Roșu, Baia Borșa, Dărmănești, Vălenii de Munte etc.).

După darea în funcțiune a obiectelor, rămîne ca din experiența folosirii lor să se poată trage concluzii, atît în ceea ce privește eficiența programelor ce au stat la baza proiectării, cît și a proiectelor.

Pe baza lor se va putea trece la etapa următoare.

COLABORATORI TEHNICI:

Structura de rezistență: ing. Călin Ionescu, ing. Emanuel Mittlauter, ing. Ilie Dumitrescu, ing. Ismail Zeadin
Expert pentru acustică: ing. Mircea Grumăzescu
Instalații încălzire: ing. Gh. Zaharia, ing. Const. Constantin, Mircea Gheorghiu
Instalații ventilație: Mircea Gheorghiu
Instalații electrice: ing. Eug. Leizer, ing. Boris Placicov
Instalații mecanice scenă: ing. Vasile Petrescu
Instalații sanitare: ing. Ștefan Simion, ing. Maria Popa, ing. Aurel Simonetti
Proiectarea mobilierului: arh. Vasile Rado
Instalații gaze: ing Nic. Popescu

3

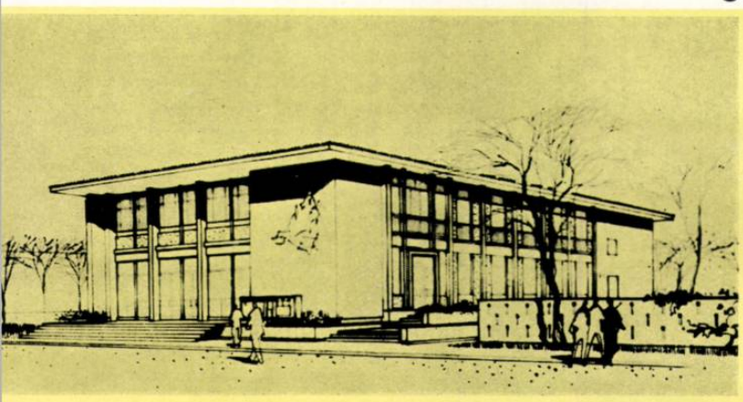

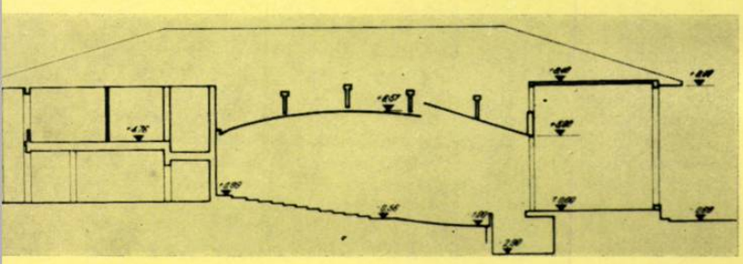

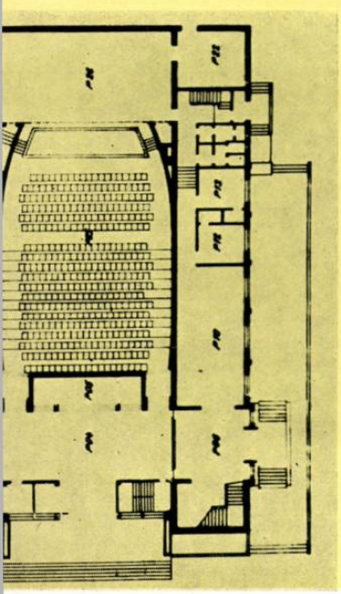

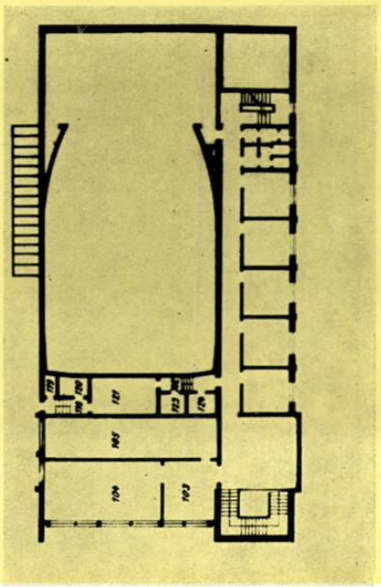

4

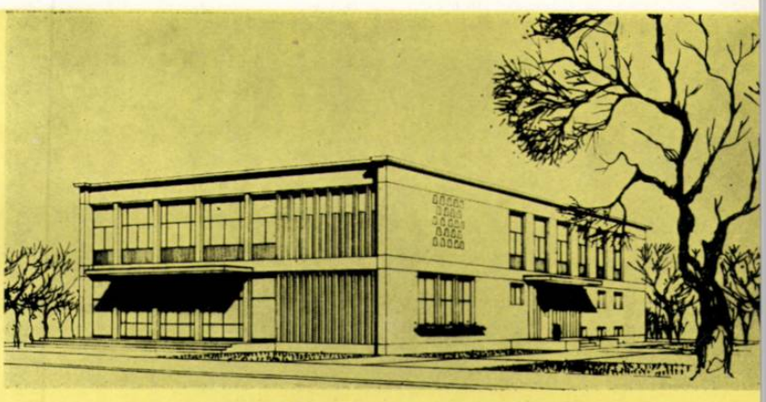

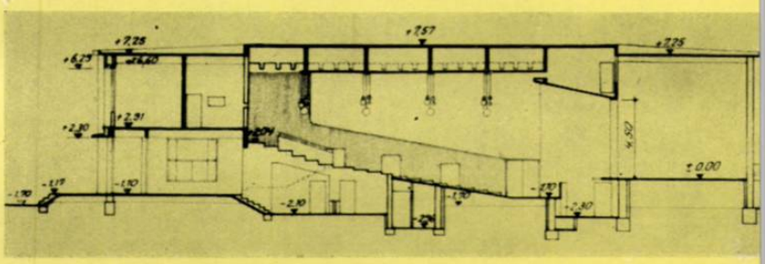

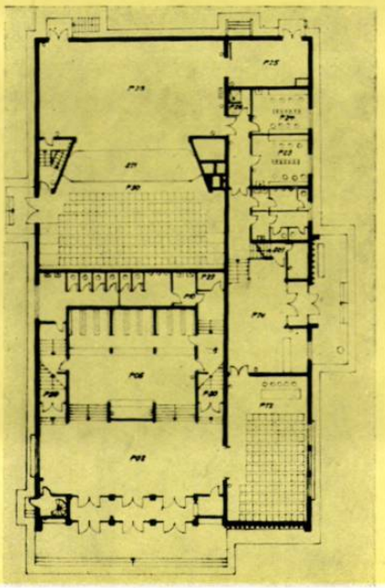

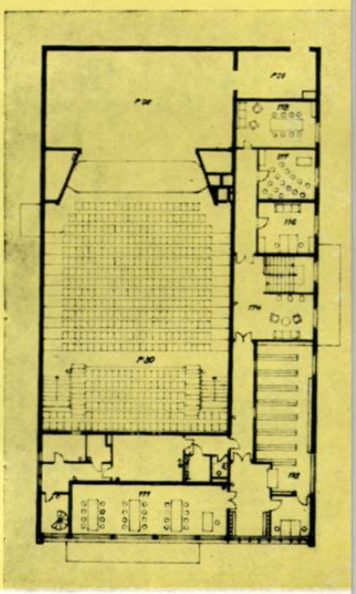

PROIECT-TIP
PENTRU UN CINEMATOGRAF CU 500 DE LOCURI

Autor: arh. Mariana Bucur
Rezistență — ing. Fr. Lissay
ISCAS

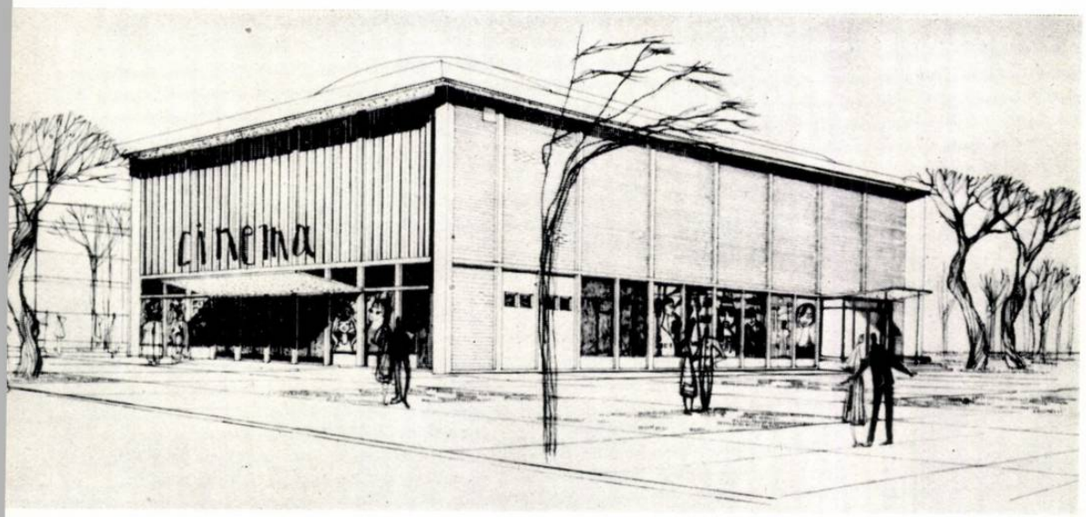

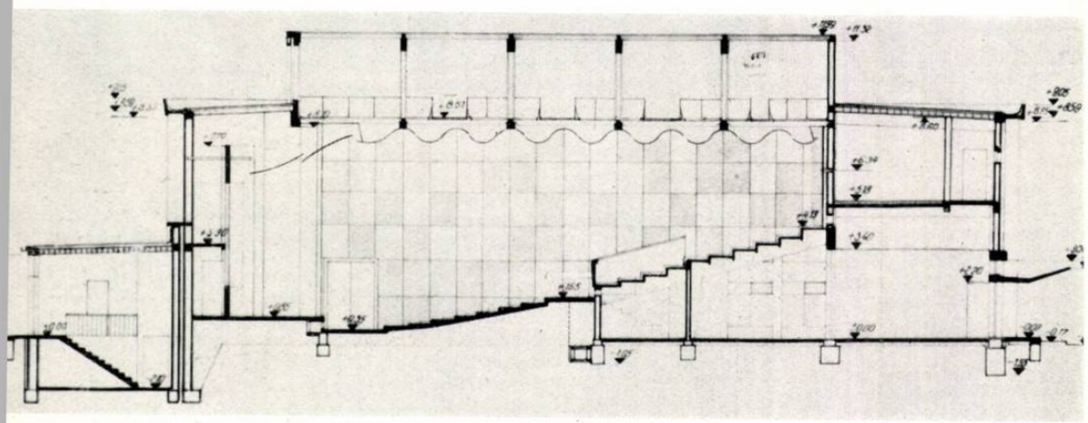

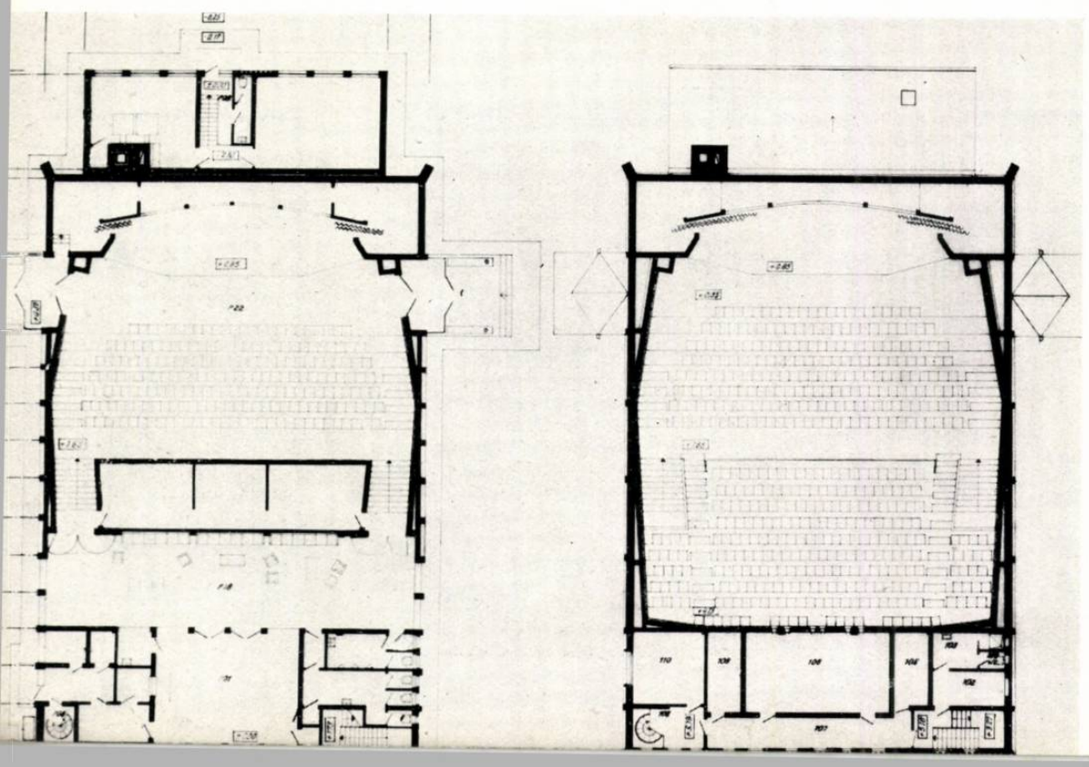

Acest tip de cinematograf este proiectat ca o clădire independentă, care poate fi plasată fie izolat, fie între clădiri social-culturale, putînd alcătui un ansamblu.

Caracteristic pentru volumul acestui cinematograf este raportul favorabil dintre dimensiunile exterioare, prin plasarea cornișei la nivelul planșeului, peste cabina de proiecții, structura sălii de spectacol ridicîndu-se deasupra numai pe o anumită porțiune.

Fațadele laterale ale cinematografelor-tip anterioare, pe formă de plan dreptunghiular, au constituit probleme dificile pentru rezolvarea plastică a volumelor. În acest caz s-a încercat agrementarea acestor fațade prin materialele diferit colorate (placaj de cărămidă, terasit) și prin plasarea unor vitrine de expunere pe toată fațada laterală.

Intrarea se face pe latura mică în vestibulul casei de bilete; după control, publicul trece în foaier, care are legătură cu grupurile sanitare, bufetul și sala.

Accesul publicului în sala de spectacol se face prin două vomitorii laterale, pe un pasaj central, repartizarea în cele două jumătăți ale sălii făcîndu-se în mod uniform. Publicul se evacuează la partea inferioară a sălii, prin două ieșiri simetrice.

Cabina de proiecții cu toate anexele ei este plasată la etaj, peste vestibulul casei de bilete, și are două scări: una directă, din stradă, și alta pentru a doua evacuare care este în legătură cu încăperile cinematografului.

Centrala termică și de ventilații constituie un volum mic, independent, adosat sălii de spectacol. Pentru a crea condiții favorabile de vizibilitate și acustică, forma interioară a sălii este un hexagon. Locurile sînt așezate pe gradene, care asigură o vizibilitate perfectă, din orice punct al sălii. Ecranul este amplasat pe un podium și are două cortine de închidere, acționate electric. Pereții sălii sînt în totalitate îmbrăcați cu materiale de tratament fonic, realizate din placaj furniruit, pînză și vată de sticlă. Tavanul sălii de spectacol are o secțiune ondulată și este realizat din rabiț, finisat cu glet de ipsos și agățat de pane de beton armat puse pe talpa inferioară a arcelor de beton armat. Ventilația se face prin introducerea aerului tratat într-o cameră de presiune (formată în spațiul rezultat din volumul creat de arcele de beton armat) și pulsarea lui în sală prin numeroase orificii de dimensiuni mici, practicate în tavanul din rabiț. Evacuarea aerului viciat se face în mai multe puncte, repartizate în sală uniform; prin canale aflate sub pardoseala sălii aerul este transportat în centrala de ventilație și evacuat în exterior. Acest sistem este economic și oferă condiții optime de confort pentru spectatori.

Iluminatul sălii este realizat tot prin plafon, schimbarea becurilor făcîndu-se de pe pasarele în podul sălii de spectacol.

Acest proiect este în curs de realizare în București — cartierul Giulești.

Arh. MARIANA BUCUR

Vedere de noapte a căminelor studențești.

COMPLEX DE CĂMINE STUDENȚEȘTI LA CLUJ

Colectiv de proiectare :
Arhitectura : *arhitecții Marioara Salvanu (șef proiect complex), Cr. Iacobi (șef proiect cămine), I. Sovago (șef proiect cantină)*
Colaboratori : *arhitecții I. Stancu, Ioana Pop*
Structura de rezistență — cămine: *inginerii Fl. Bizo, Crăciun Ivantie; cantină: inginerii: A. Țurcanu, Gh. Munteanu, I. Marișca*
D.S.A.P.C. — Cluj

Complexul de cămine studențești din Cluj este situat pe str. Hașdeu și se compune din 8 cămine cu o capacitate totală de 2 816 locuri și o cantină cu autoservire de 3 000 per 3 locuri. Ansamblul are avantajul de a fi aproape de centrele universitare importante din oraș, fiind în centrul de greutate al activității zilnice a studenților : casa de cultură, biblioteca universitară, zona clinicilor universitare, facultățile de chimie, naturale, speologie, zoologie. Complexul îmbogățește în același timp orașul Cluj cu o zonă construită organizat, ce formează o cornișă dominantă înspre sud.

Dealul Hajongardului a satisfăcut acest deziderat oferind posibilitatea de dezvoltare a ansamblului în formă concavă, care accentuează efectul de perspectivă din ambele direcții ale străzii Hașdeu.

Sistematizarea a prevăzut dispunerea construcțiilor căminelor paralel cu curbele de nivel, pentru o așezare în teren cît mai rațională și pentru evitarea unor lucrări importante de săpătură și umplutură.

Căminele nr. 7 și 8 s-au amplasat în grădina Miko (fosta grădină botanică a orașului Cluj), în imediata apropiere a celorlalte două cămine existente. Aici s-a căutat a se păstra cît mai intactă valoroasa plantație, noile cămine urmînd a se încadra în atmosfera liniștită a acestei incinte universitare.

Drumurile se subordonează ca desfășurare concepției generale de creare a unui mare amfiteatru plantat; ele fac legătura cu străzile înconjurătoare ale cvartalului. Din aceste drumuri se poate accede în toate căminele prin scări care au fost tratate variat. Folosirea culorilor, a detaliilor, a completat arhitectura întregului ansamblu, care prin dispunerea clădirilor a reușit să creeze perspective interioare interesante.

Sistematizarea verticală a întregului ansamblu — destul de dificil de rezolvat din cauza reliefului terenului — a urmărit ca legătura dintre clădiri și teren să fie intimă, diferențele de pantă, scările de acces, zidurile de sprijin, taluzările și suprafețele mari plantate contribuind la armonia complexului.

Cantina este deservită de un acces ce se desface larg din aleea principală, curtea de serviciu a acesteia avînd un drum de acces din str. Păstorului.

Vedere

1

2

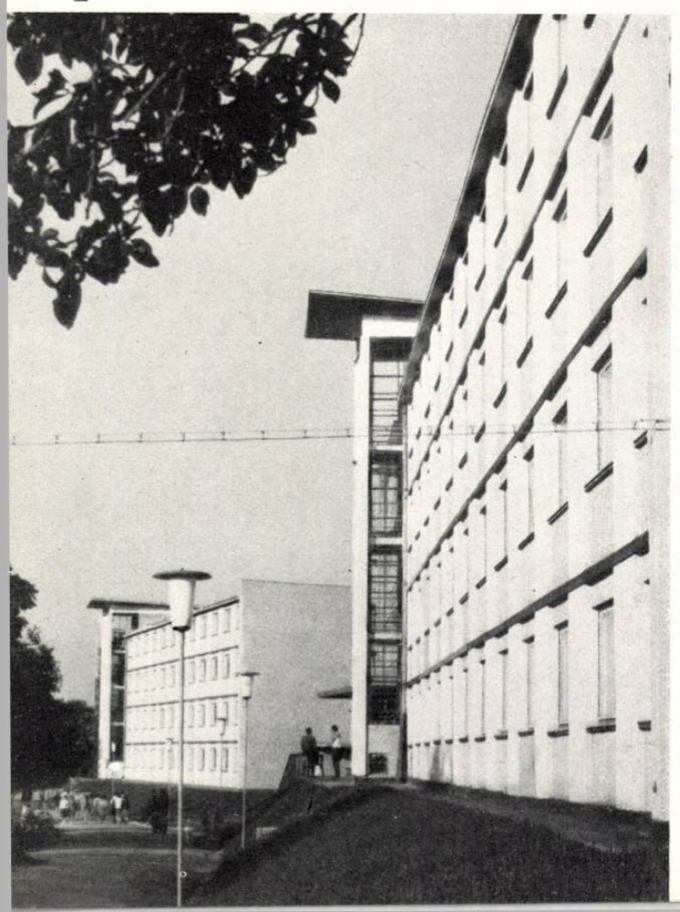

CĂMINELE

Din totalul de cămine 4 sînt pentru băieți și 4 pentru fete. Căminele de fete cuprind cîte 344 de locuri, iar cele de băieți cîte 360 de locuri.

Fiecare cămin are o suprafață construită de 950 m², respectiv o suprafață desfășurată de 3 800 m².

Căminele au fost rezolvate pe parter și 3 niveluri avînd camere a 4 paturi, grupate pe ambele părți ale unui coridor longitudinal central. Fiecare cămin, tratat asimetric, cu intrarea principală la un capăt, cuprinde la parter un hol cu vorbitor deasupra căruia a fost prevăzută la fiecare etaj cîte o sală de lectură cu o loggie pe latura lungă. Grupurile sanitare comune au fost amplasate în mijlocul căminului, în fațadele aproximativ nordice. Tot către nord au fost amplasate și oficiile, sălile de lectură, scara principală și punctul sanitar de la parter, putîndu-se astfel orienta 2/3 din camere aproximativ către sud. Excepție face căminul 8 care are orientare est-vest.

Structura de rezistență adoptată constă din ziduri portante transversale, pe care reazemă fîșii prefabricate cu goluri rotunde, rigidizarea acestora făcîndu-se cu centuri monolite de beton armat.

Acoperișul este executat în terasă, învelitoarea din două straturi de pînză, un carton și bitum; finisajele interioare sînt obișnuite, exteriorul fiind executat din terasit.

Încăperile de cazare sînt de același tip de 3,35m × 5,20m = 17,52 m² și h = 2,80 m/liber/ plus cîte un sas în care se găsesc și dulapuri înzidite — de 3,35 m × 1,25 m = 4,20 m².

Încălzirea centrală a căminelor se asigură de la o centrală termică amplasată în subsolul cantinei.

Iluminatul este incandescent în camere și fluorescent în sălile de lectură.

În vederea păstrării unui aspect exterior unitar s-a mers pe ideea unui fond general de culoare, cu accente de culori diferite pe plinurile caselor scării, evazate cu 1,50 m din fațada principală.

Necesitatea vasului de expansiune a dus la supraînălțarea casei scării principale la unele cămine.

În ceea ce privește tratarea exterioară a căminelor, alternanța de goluri și plinuri a fost marcată și subliniată de suprafețe verticale colorate diferit și legate prin brîuri orizontale ce subliniază planșeele intermediare.

Culorile de terasit alb-gri, ocru, au reușit să integreze armonios clădirile în spațiul verde.

1, 2, 5 — *Căminele studențești — Vederi parțiale*
3 — *Plan de situație — 1, 2, 3, 7: cămine de băieți — 4, 5, 6, 8: cămine de fete*
A. B.: cămine existente
C: cantină cu 3 000 de locuri
4 — *Vedere spre cămine*

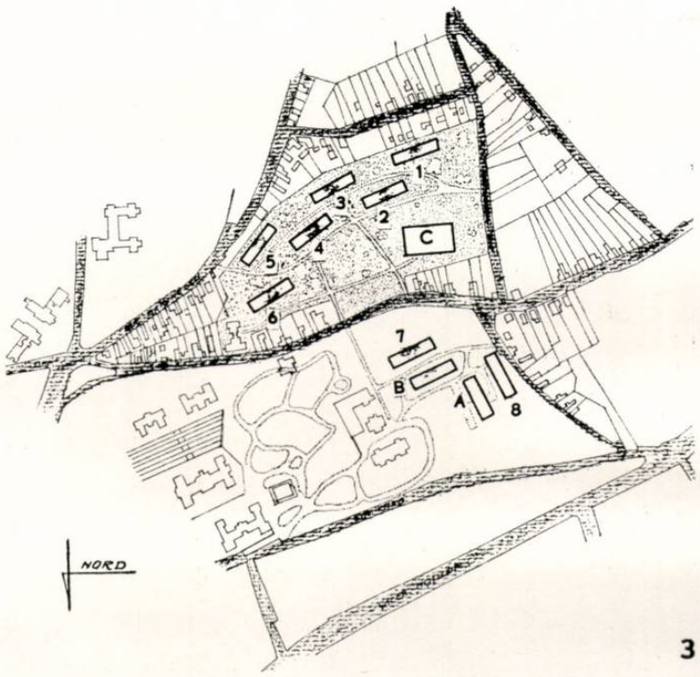

3

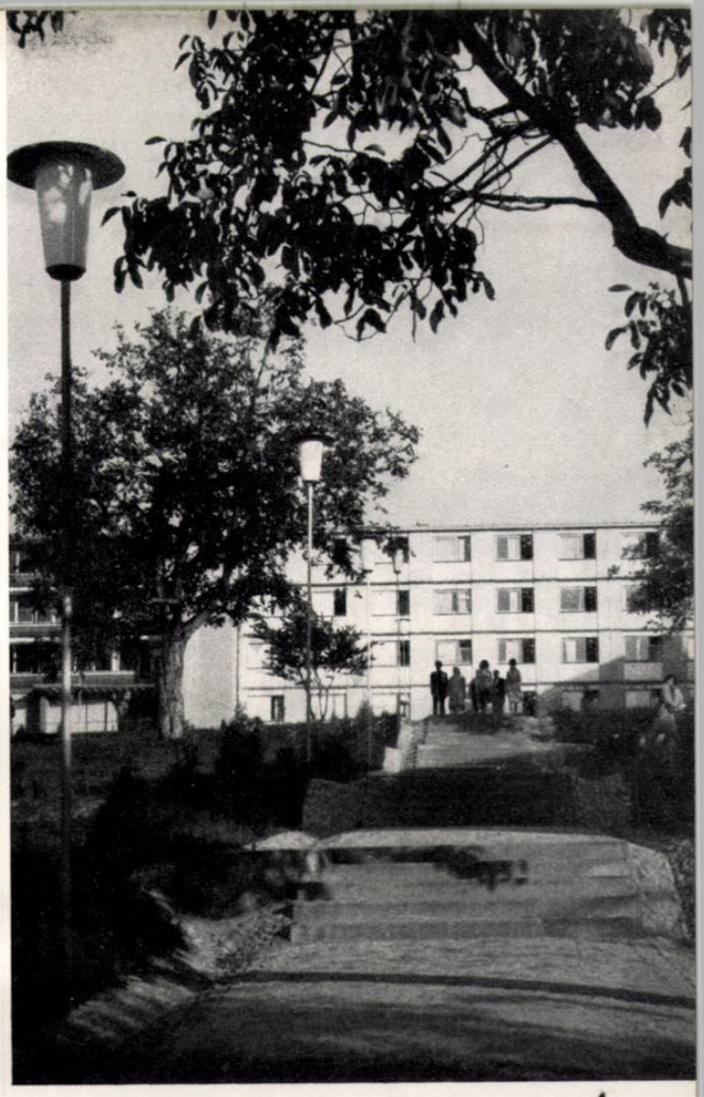

4

5

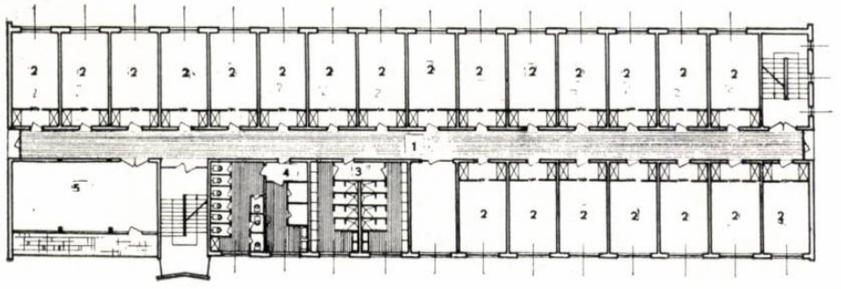

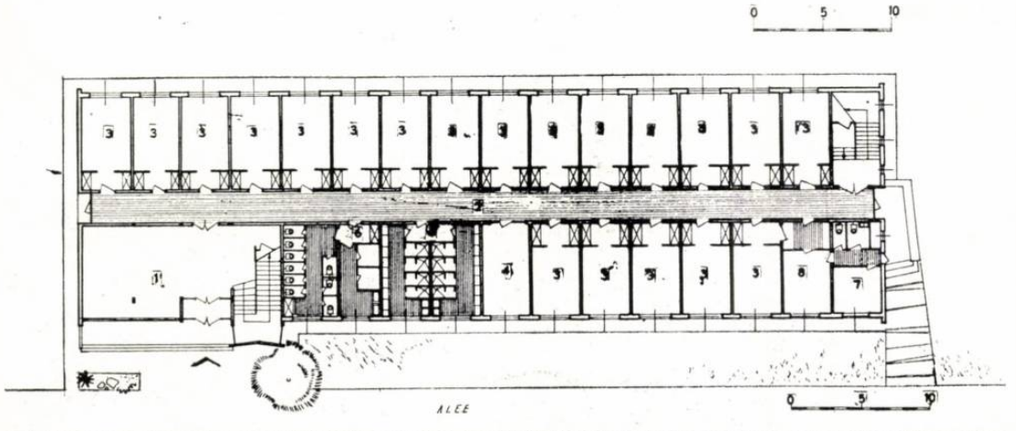

INDICI

Suprafața loc/student: 5,50 m²
Suprafața construită/student: 10,50 m²
Cubajul liber/student: cca. 15 m³
Cubajul construit/student: cca. 34 m³

1
2 | 4
3

1 — Cămin studențesc — Vedere
2 — Plan etaj
1. Coridor — 2. Camere de 4 paturi — 3. Grup sanitar, dușuri și lavoare — 4. Grup sanitar, W.C. și cabine pentru igienă intimă
3 — Plan parter
1. Hol de intrare — vorbitor — 2. Coridor — 3. Camere de 4 paturi — 4. Oficiu — 5. Grup sanitar — 6. Grup sanitar, W.C. și cabine pentru igienă intimă — 7. Izolare — 8. Punct medical
4 — Detaliu de fațadă

1

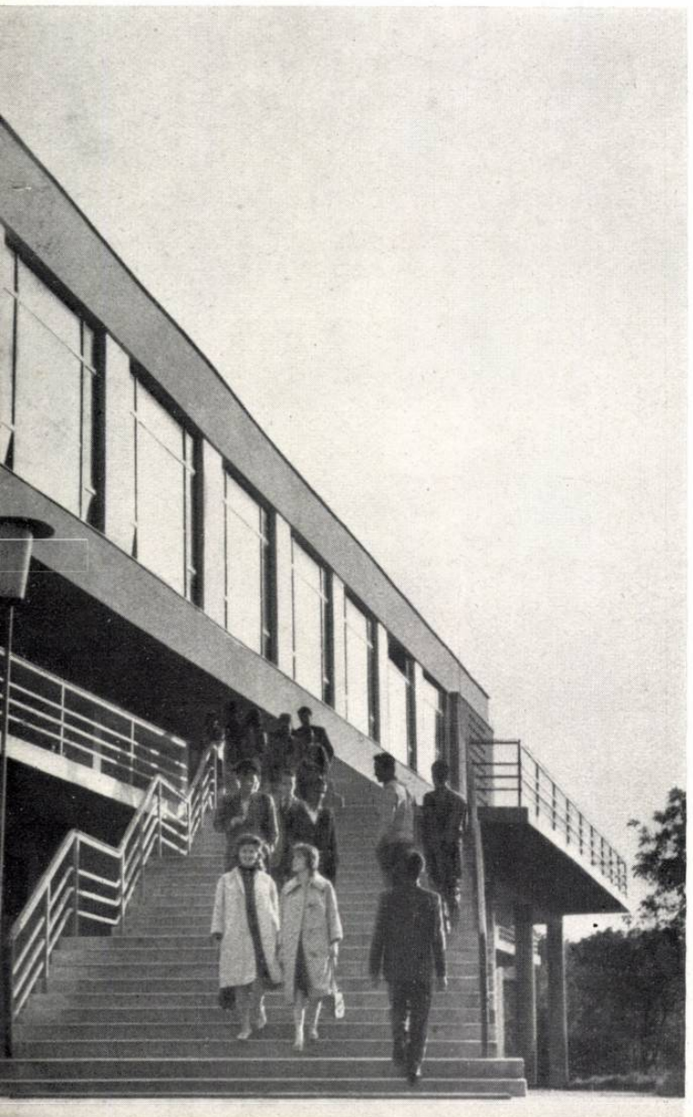

2 C A N T I N A

Amplasarea cantinei în cadrul complexului s-a făcut ținînd seama de următoarele considerente: încadrarea în ansamblul general, accesul optim al studenților și accesul tehnic, respectiv alimentarea cantinei cu materii prime, acces complet izolat de restul complexului. Cantina, cu volumul ei dominant, creează o bază pentru căminele ce sînt amplasate în amonte, se înscrie organic în complex și participă la susținerea lui.

Colectivul de proiectare a cantinei a trebuit să rezolve probleme ce nu se ivesc în mod curent în practica de proiectare, deoarece — pe lîngă dificultățile create de natura terenului (a cărui pantă accentuată și stratificație cereau o tratare specială) — a intervenit necesitatea rezolvării într-o singură clădire a mai multor funcțiuni ce reprezentau dotări comune pentru întregul ansamblu: centrala termică, spălătoria mecanică, crematoriul și postul trafo.

Cantina este proiectată cu autoservire pentru un număr de 3 000 studenți ce urmează a lua masa în trei serii.

Funcțiunile cantinei au impus rezolvarea fluxului, atît pe verticală cît și pe orizontală. Pregătirea brută (curățirea legumelor, tranșarea cărnii) este amplasată la parter; prepararea propriu-zisă — bucătăria cu anexele sale (laboratorul de patiserie, bucătăria, bucătăria rece, cămara de zi) — este amplasată la etaj, la nivelul sălii de mese. Depozitele, centrala frigorifică, crematoriul sînt amplasate la parter. Transportul pe verticală al semipreparatelor, precum și al materialelor pentru patiserie, bucătăria rece etc. se face cu un lift de mărfuri cu capacitatea de 500 kg sarcină utilă.

Sistemul de autoservire a condiționat gabaritele sălii de mese și legătura de flux tehnologic a acesteia cu bucătăria. Față de sălile de mese cu servire obișnuită, la autoservire suprafețele de circulație cresc simțitor, suprafața de mese și locuri pe scaun fiind aceeași ca la restaurante sau cantine cu servire obișnuită.

Fluxul consumatorilor la frontul de autoservire s-a studiat astfel ca noii veniți și cei ce s-au servit să nu se încrucișeze.

Timpul maxim de consum s-a calculat la 2 ore pentru cei 3 000 de studenți. În acest fel au rezultat 10 fronturi de servire, un front satisfăcînd 300 consumatori în două ore.

Accesul studenților la cantină se face din două direcții — din oraș și din complex — și se concentrează în porticul acoperit de la parter, de unde se dispersează în cele două holuri care, prin intermediul scărilor, duc la sala de mese.

La parter, cu accesul din portic, s-a amplasat un magazin general pentru deservirea complexului.

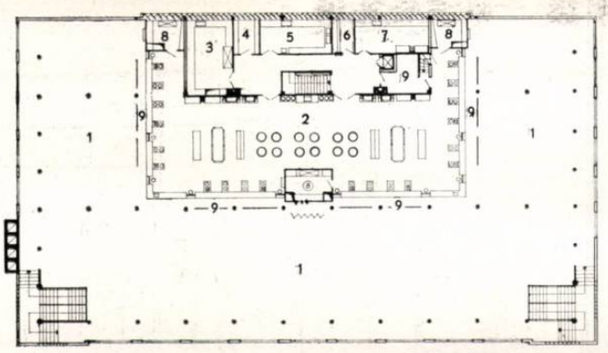

3

DATE TEHNICE

Suprafața construită	= 2 400	m²
Suprafața desfășurată	= 6 009	m²
Volum construit	= 27 300	m³

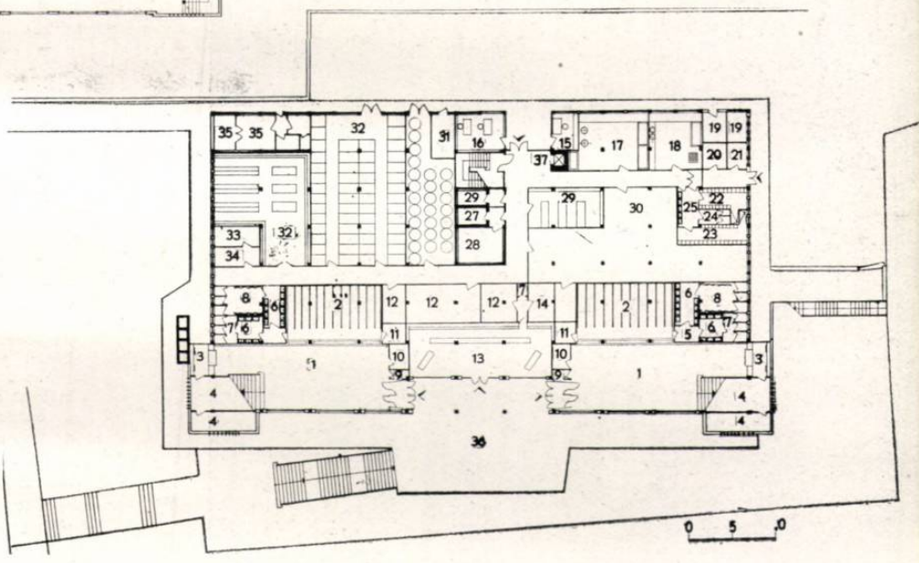

4

1 — *Vederea exterioară a cantinei*

2 — *Accesul spre cantină — Vedere*

3 — *Plan etaj*

1. Sala de mese — 2. Bucătărie — 3. Bucătărie rece — 4. Cameră de zi — 5. Spălător vase — 6. Depozit de pîine — 7. Laborator de patiserie — 8. Spălătoare de veselă — 9. Șine de autoservire

4 — *Plan parter*

1. Hol — 2. Garderobă — 3. Bufet — 4. Depozitare — 5. Sas — 6. Toaletă — 7. W. C. — 8. Pisoar — 9. Telefon public — 10. Tablou electric — 11. Debara — 12. Depozite — 13. Magazin universal — 14. Vestiar — 15. Birou recepție alimente 16. Birou administrativ — 17. Pregătire legume — 18. Pregătire carne — 19. Post transformator — 20. Tablouri electrice — 21. Crematoriu — 22. Vestiar femei — 23. Vestiar bărbați — 24. W. C. — 25. Sas — 26. Cameră frigorifică pește — 27. Cameră lapte — 28. Cameră frigorifică carne — 29. Depozit pentru material de inventar. — 30. Depozit pentru legume — 31. Depozit de alimente — 32. Cameră de acizi — 33. Cameră compresor — 34. Cameră acumulatori — 35. Locuința mecanicului — 36. Terasă — 37. Ascensor.

5 — *Vedere interioară a sălii de mese*

5

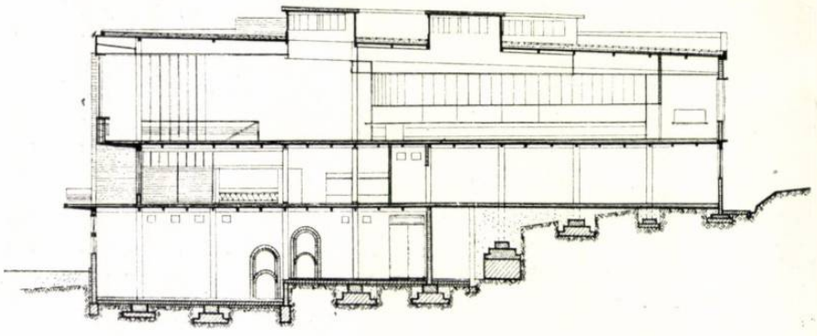

Secțiune

Terenul pe care este amplasată cantina fiind în pantă a dat posibilitatea dispersării judicioase a funcțiunilor. În subsolul cantinei, respectiv parterul din fațada de nord (terenul are panta sud-nord), s-a amplasat centrala termică și de ventilație și spălătoria mecanică.

Planșeul acoperiș-terasă este perforat de 14 luminatoare circulare care asigură necesarul de lumină pentru bucătăria amplasată în centrul clădirii și în parte pentru sala de mese.

Lumina intră dinspre est-nord-vest, asigurînd în acest fel o luminozitate de aceeași intensitate, evitîndu-se pătrunderea razelor solare care ar deranja bunul mers al producției.

În bucătărie, la mijlocul fiecărui grup de marmite și la mesele calde s-au instalat dispozitive pentru eliminarea cețeI și a aburului.

Structura constructivă este schelet de beton armat pe fundații izolate, cu travee de 5,60 m și deschideri de 4,30 m. Zidăria este din zidărie plină, eficientă și din cărămizi blocuri « alsica ». Planșeele sînt din beton armat monolit, izolarea planșeului acoperiș-terasă s-a executat cu praf hidrofob.

Finisajul: în exterior, elementele componente ale volumului s-au distins prin tratarea cu materiale în culori diferite care în totalitatea lor creează o unitate închegată. Albul și griul, dominant ca suprafață, este înveselit de panouri galbene tratate cu vinacet, care se repetă ritmic.

În interior, pereții, tavanul și pardoselile s-au tratat în culori diferite; alternanța de albastru-gri, roșu-pompei și gri a suprafețelor verticale, galben-citron a tavanului de la holuri și oranj a tavanului de la sala de mese, albul balustradei și mîna curentă roșu-coral de la scări, face ca această coloratură să creeze în ansamblu o atmosferă plăcută și optimistă.

Arh. MARIOARA SALVANU, arh. CR. IACOBI, arh. I. SOVAGO

Vedere interioară a sălii de mese

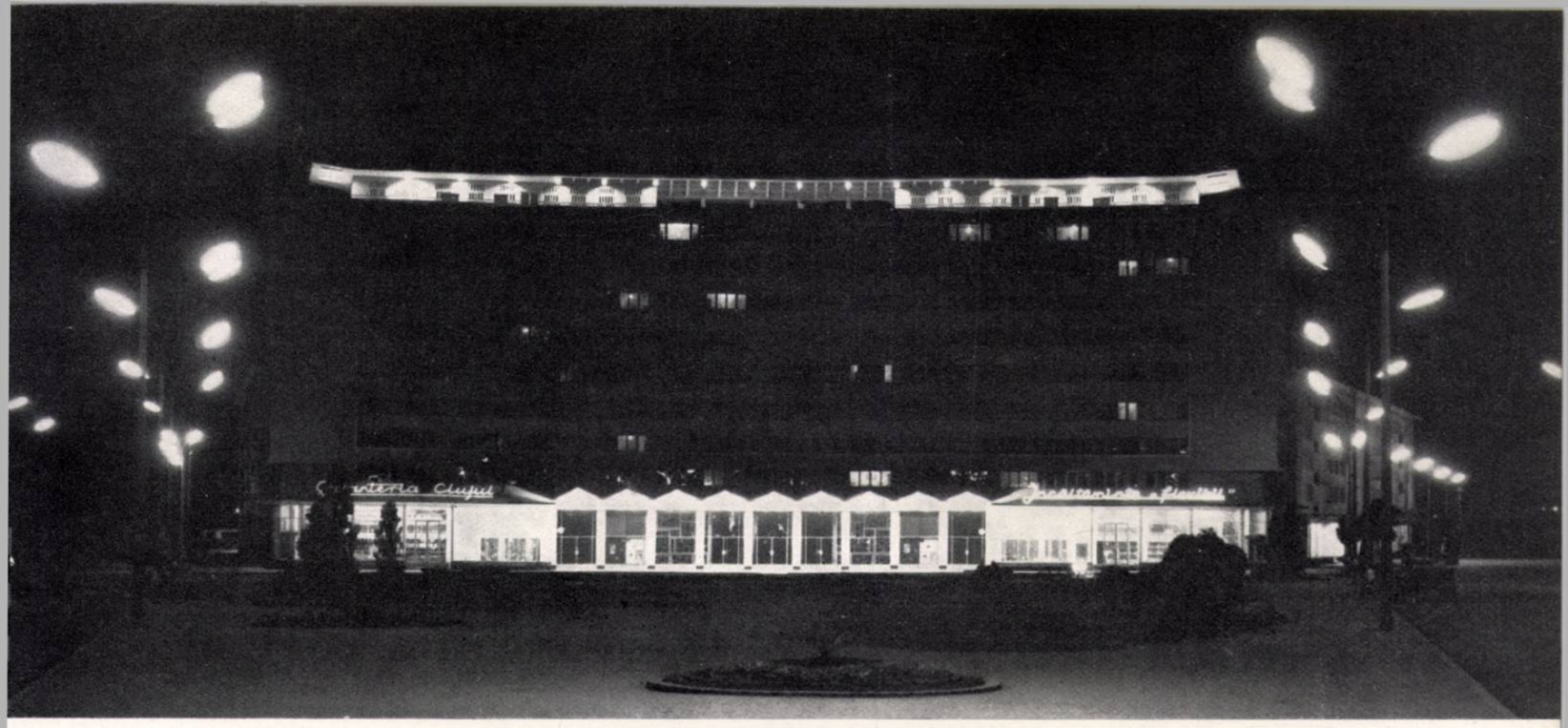

CINEMATOGRAF CU 1000 LOCURI ÎN PIAȚA «MIHAI VITEAZU» - CLUJ

Colectiv de proiectare :
Arhitectura : arhitecții Marioara Salvanu (șef de proiect), Ioana Popa, E. Pănescu
Bloc A — arh. A. Nemeș
Structura de rezistență : inginerii I. Pop, V. Sarlea, Em. Almășan, Crăciun Ivantie
Acustica : ing. E. Halpert
Instalații electrice și iluminat : inginerii C. Birou, I. Munteanu
Instalații încălzire, ventilație : ing. I. Stoica
Ecranul și cortina : I. S. « DECORATIVA » - București
D.S.A.P.C. — Cluj

Cinematograful este amplasat în interiorul cvartalului de locuințe proiectat între str. Iași, o stradă nou proiectată și piața « Mihai Viteazu », terenul fiind situat la 1 km de gara orașului și la cca. 300 m de actualul centru.

Atît blocul de locuințe cu 9 niveluri, avînd parterul cu destinație comercială, cît și noul cinematograf vor forma un important nucleu al acestei piețe, a cărei încadrare în noul ansamblu urban creat s-a subordonat cerințelor de plastică arhitecturală și de organizare teritorială rațională.

Cinematograful a fost proiectat pentru film obișnuit și cinemascop cu ecran lat și ecran panoramic, cu sunet stereofonic.

Intrarea în cinematograf se realizează prin parterul blocului de locuințe, holul și sala de spectacole fiind situate degajat în interiorul cvartalului.

În hol se află garderobele, bufetul și W.C. Garderobele sînt astfel amplasate încît permit o funcționare cu dublu serviciu. Pentru aceasta au fost prevăzute tejghele cu acces din hol pentru predarea hainelor și tejghele cu acces din spațiile de evacuare a publicului pentru primirea hainelor, după terminarea spectacolului.

Spațiul holului și al culoarelor laterale, separate numai prin mobilierul ușor al garderobelor, formează un tot unitar ce leagă armonios suprafețele curbe ale peretelui sălii de spectacol și al parterului blocului de locuințe.

Holul și vestibulul sînt tratate unitar, separate doar prin spații vitrate și pereți traforați.

Sala de spectacol are o capacitate de 1 000 de locuri, accesul fiind asigurat printr-un vomitoriu cu o pantă de 1 : 10, care duce printr-un culoar transversal de deservire la pachetele de locuri.

S-a prevăzut tratamentul acustic al pereților și tavanului sălii, pentru asigurarea unui timp optim de reverberație.

Pentru acoperirea sălii s-au folosit grinzi precomprimate de 31,75 m deschidere, turnate pe pardoseală (6 buc. turnate cu același cofraj lateral), precomprimate și montate apoi prin intermediul stîlpilor dubli din pereții frontali, turnați în prealabil.

Ventilația este asigurată de la o centrală de ventilație, amplasată în subsolul unui bloc din cvartalul de locuințe « Mihai Viteazu». Aerul proaspăt este introdus, după tratare, prin goluri practicate în pardoseală (sub scaune), iar absorbția aerului viciat se face prin plafon.

S-a prevăzut instalație de iluminat fluorescent, în sala de spectacol fiind combinată cu iluminatul incandescent.

Finisajele sălii : tencuieli de ipsos, calciovechio, lambriuri de lemn, draperii la uși și la ecran, parchet, mochetă și covor P.V.C. pe pardoseli, panouri absorbante tip « Bekessy» și calote de aluminiu (ce maschează în același timp difuzoarele și iluminatul incandescent) formează tratamentul acustic.

Arh. MARIOARA SALVANU

Secțiune

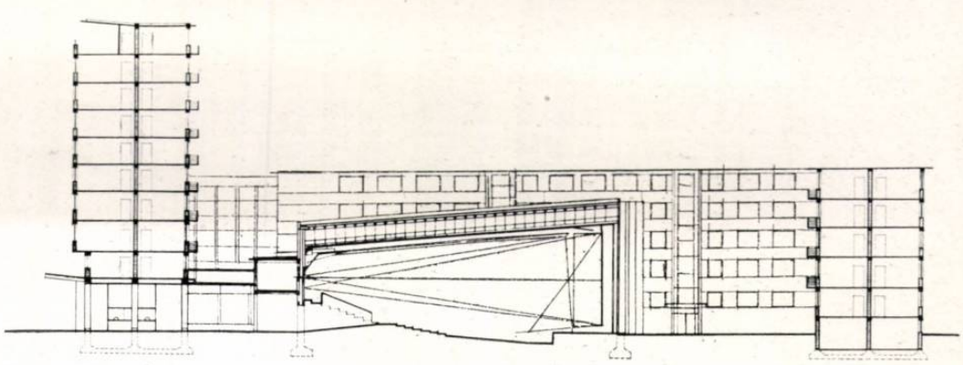

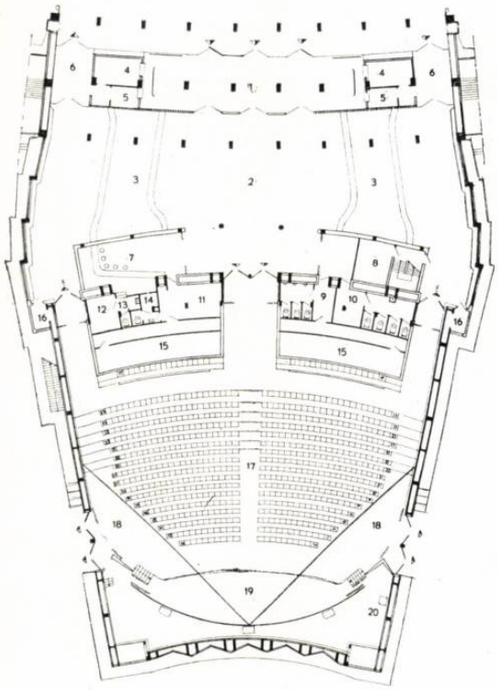

Plan parter

I. Intrări — II. Ieşiri
1. Vestibul — 2. Hol — 3. Vestiare — 4. Birouri — 5. Case de bilete — 6. Windfanguri — 7. Bufet — 8. Tablouri electrice — 9. Grup sanitar bărbaţi — 10. Grup sanitar femei — 11. Cameră personal — 12. Depozit bufet — 13-14. Grupuri sanitare — 15. Canale ventilaţie — 16. Ventilatoare pentru evacuarea aerului — 17. Sală — 18. Ieşiri în caz de incendiu — 19. Podium — 20. Trapă acustică la camera troliu

Vedere parţială a sălii

Vedere spre scenă

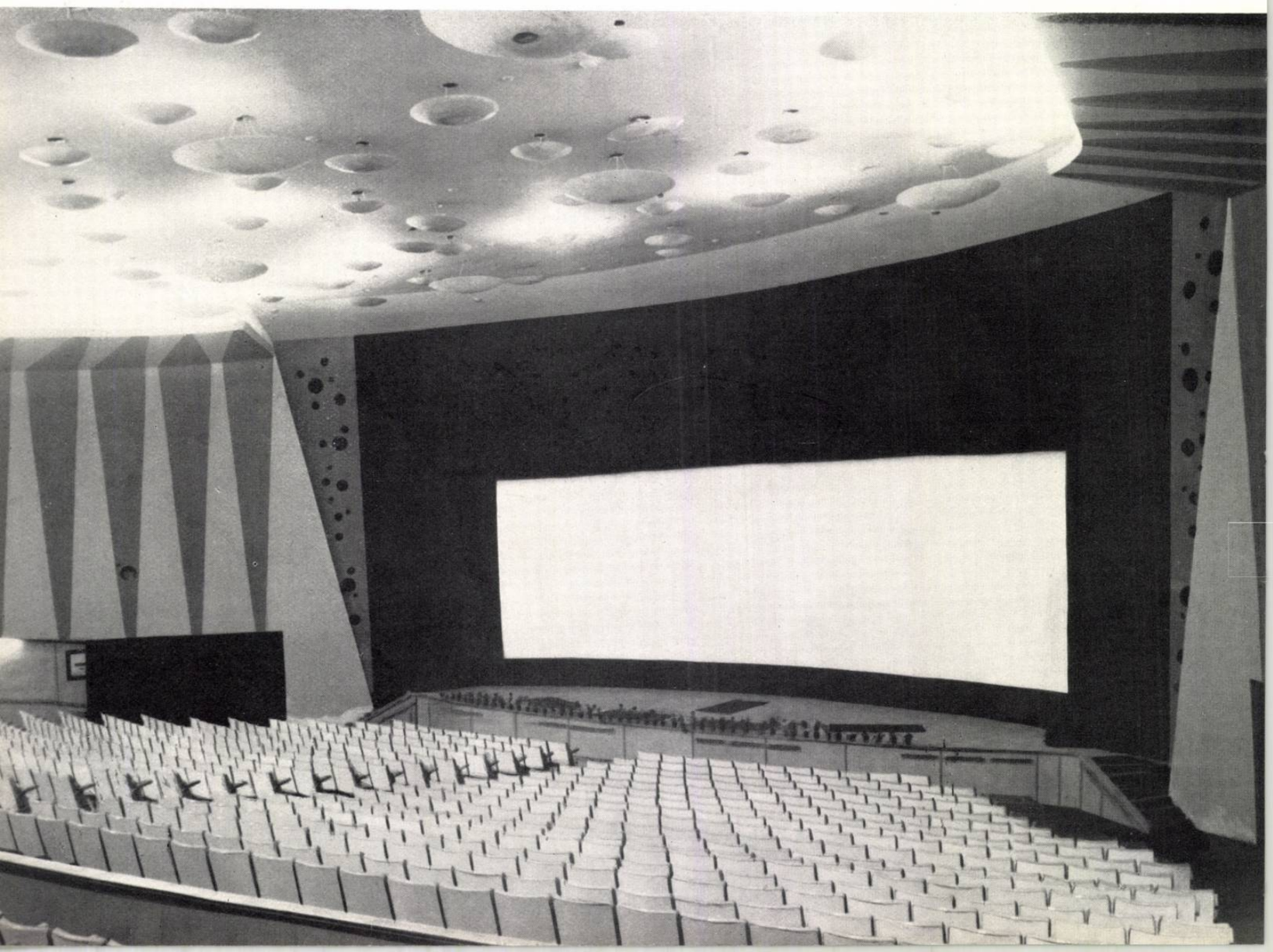

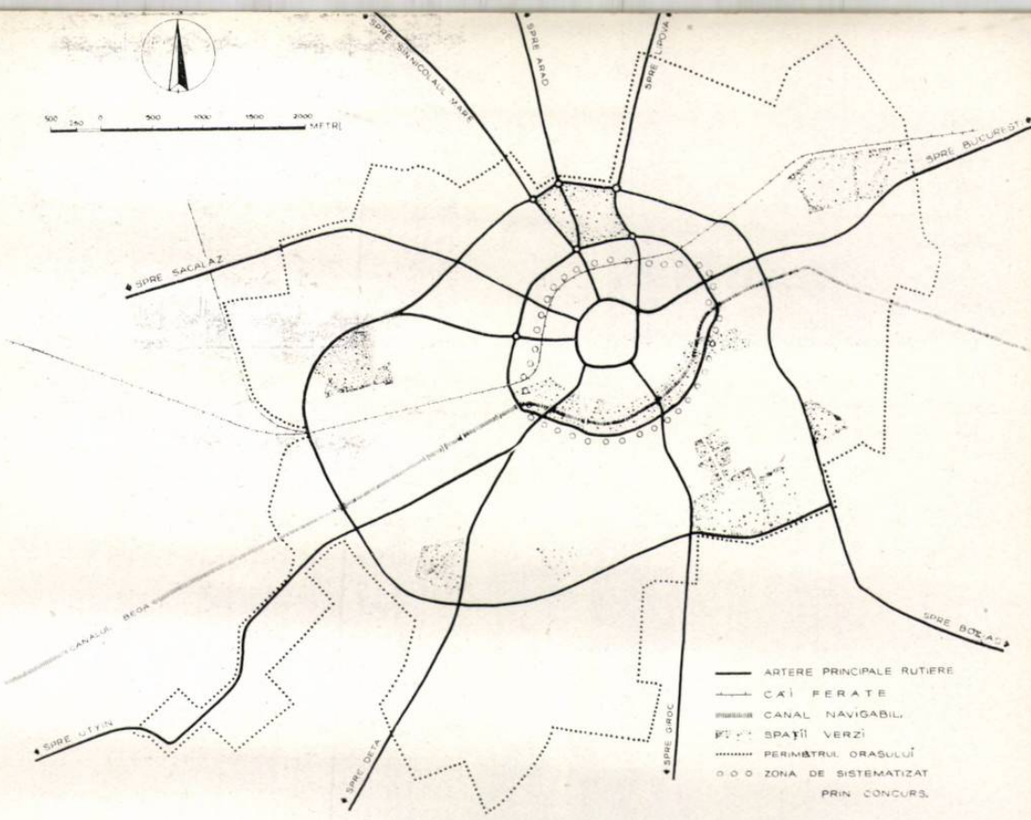

Planul orașului Timișoara

Arh. Traian Chițulescu

CONCURSUL PENTRU SISTEMATIZAREA CENTRULUI CULTURAL-ADMINISTRATIV AL ORAȘULUI TIMIȘOARA

Timișoara, important centru industrial, comercial și administrativ, cu o populație actuală de circa 150 000 de locuitori (conform schiței de sistematizare, în anul 1975 va avea circa 180 000 de locuitori), datorită condițiilor istorice de formare a orașului, nu are un centru civic la scara și necesitățile unei astfel de localități.

În prezent, centrul orașului îl constituie bd. 30 Decembrie pe care se află, ca dotări, sediul Comitetului regional P.M.R. și clădirea Teatrului de stat. Paralel cu închegarea acestui centru s-a dezvoltat și bd. 23 August, artera principală de legătură a centrului cu partea de est a orașului, pe care se găsesc amplasate o serie de dotări importante ca: Sfatul popular regional, sediile comitetelor orășenești P.M.R. și U.T.M., clădirea Băncii de Stat, oficiul regional P.T.T.R. și o serie de edificii spitalicești.

Centrul istoric al orașului îl constituie ansamblul celor două piețe închise, piața Libertății și piața Unirii.

Atît circulația mijloacelor de transport în comun, cît și a celorlalte vehicule se face în condiții necorespunzătoare, datorită atît profilurilor transversale foarte înguste ale unor străzi, cît și lipsei de vizibilitate la intersecții.

Spre zona centrală a orașului converg radial nouă artere de penetrație care leagă cartierele mărginașe cu centrul, făcînd în același timp și legătura centrului cu teritoriul preorășenesc.

Pentru sistematizarea zonei centrale a orașului a fost instituit un concurs de către Uniunea Arhitecților și Comitetul

Planul centrului cultural-administrativ al orașului Timișoara

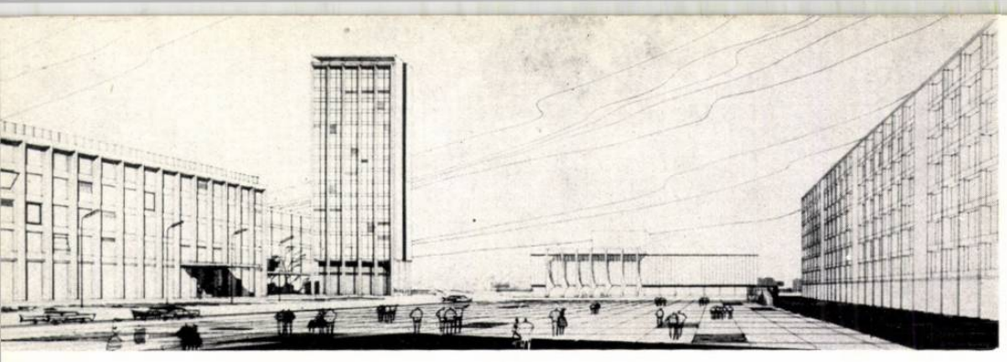

1

1–2
PREMIUL I și II ex aequo
Proiect nr. 17
Autori: arhitecții Alexandru Costin, Horia Hudiță

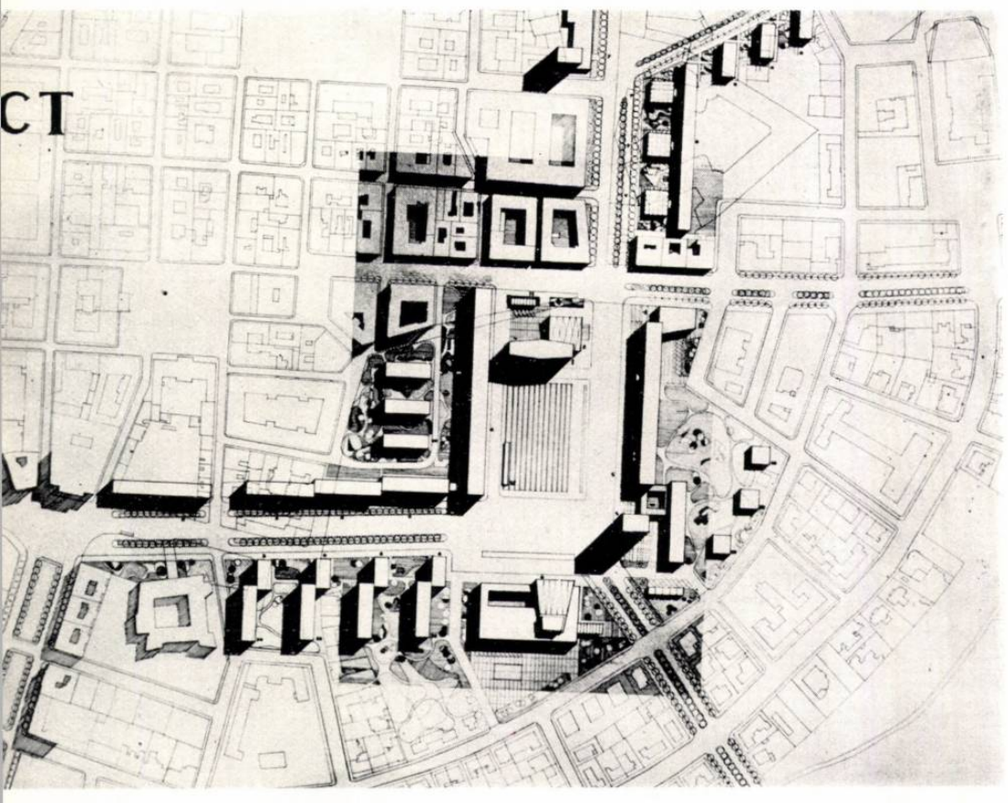

2

3–4
PREMIUL I și II ex aequo
Proiect nr. 13
Autori: arhitecții Constantin Săvescu, Dinu Gheorghiu, Gabriel Cristea

5–6
PREMIUL I și II ex aequo
Proiect nr. 34
Autori: arhitecții Cornel Dumitrescu, Iuliu Iordan, Mircea Mihai, Toma Olteanu, Vladimir Popov, Radu Tănăsoiu, Teodor Tufan
Coautor: arh. Adriana Tănăsoiu

7–8
PREMIUL III
Proiect nr. 22
Autori: arhitecții Alex. Popescu-Necșești, Mircea Enescu, Mihai Enescu
Colaboratori: studenții M. Bordenache, N. Drăgan și M. Nicolescu

3

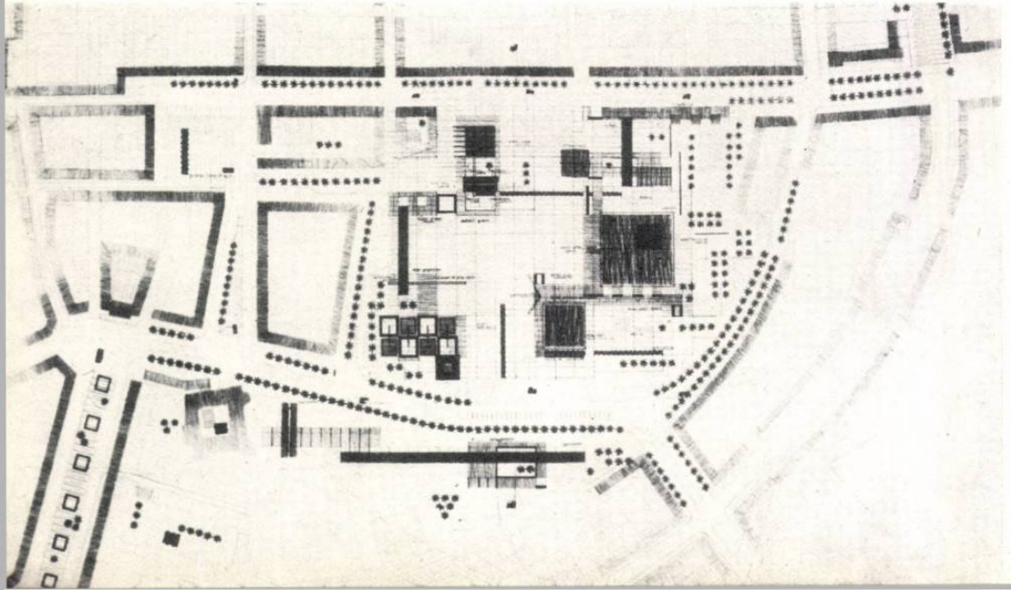

4

executiv al Sfatului popular al regiunii Banat.

În cadrul zonei care se cerea sistematizată se găsește un teren neconstruit în suprafață de circa 12 ha, care forma incinta fostei cazărmi «Transilvania», edificiu în curs de demolare.

Acest teren, liber din punctul de vedere al circulației, se poate lega de restul orașului pe trei direcții principale: la vest, cu bd. 30 Decembrie și apoi spre gară și spre cartierele de vest și sud-vest; la sud-est, prin str. Michel Angelo, spre cartierele de sud-est și est; la nord, prin bd. 23 August și printr-o pătrundere nou creată, spre cartierele de nord și nord-est.

Ansamblul urbanistic al centrului cultural-administrativ al orașului urmează a fi format din dotări — a căror alegere s-a lăsat la libera apreciere a concurenților — de locuințe și spații comerciale.

Totuși, s-a cerut prin concurs să se rezolve amplasarea în cadrul zonei sistematizate cel puțin a următoarelor dotări: clădirea sediului Comitetului regional P. M. R.; clădirea Sfatului popular orășenesc și raional; clădirea Operei de stat cu o sală de 1 000—1 200 de locuri; o sală de concerte cu 1 300—1 500 de locuri; sediul bibliotecii regionale; un hotel cu o capacitate de 250—300 de locuri.

La rezolvarea soluției de ansamblu s-a cerut concurenților să țină seama de următoarele:

— rezolvarea legăturii noului centru cu cel actual, precum și cu centrul istoric al orașului;

— viitorul centru va trebui să aibă un caracter reprezentativ, permițînd și organizarea manifestațiilor de masă ocazionate de evenimente politice mai importante;

— pot fi avute în vedere demolări impuse de cerințe urbanistice în limita unei soluții economice;

— posibilitatea de realizare a ansamblului în etape;

— din punctul de vedere al naturii solului de fundare se va avea în vedere că zona supusă sistematizării se caracterizează prin umpluturi pînă la 4,5 m adîncime, în fostele șanțuri de apărare ale cetății, precum și urme de ziduri și fundații ale acesteia.

Concursul a fost deschis în luna aprilie 1961, iar la data închiderii sale, 16 octombrie 1961, erau prezentate 55 de proiecte.

Juriul a fost compus din: ing. A. Alexa (președinte), arh. Constantin Vodă, ing. B. Buzilă (reprezentanți ai Comitetului executiv al Sfatului popular regional Banat); arh. L. Voștinaru (delegat al Comitetului executiv al Sfatului popular oraș Timișoara); arh. Anton Moisescu, arh. Traian Chițulescu (desemnați de conducerea U.A.); arh. Radu Laurian (delegat al C.S.C.A.S.).

În urma verificării proiectelor prezentate s-a constatat că toate corespund din punct de vedere formal, respectînd condițiile programului.

În urma trierilor succesive, pe baza recomandărilor programului și criteriilor stabilite în timpul judecății, s-au reținut 12 proiecte considerate ca avînd calități corespunzătoare pentru a fi premiate și menționate. Întrucît s-a considerat că nici unul din proiecte nu satisface pe deplin condițiile concursului, premiul I a fost cumulat cu premiul II, fiind repartizat în mod egal la trei proiecte.

S-au acordat următoarele premii și mențiuni:

— Premiul I—II ex aequo, proiectului nr. 13 (motto 80804); autori, arhitecții Constantin Săvescu, Dinu Gheorghiu, Gabriel Cristea.

— Premiul I—II ex aequo, proiectului nr. 17 (motto 77777); autori, arhitecții Alexandru Costin, Horia Hudiță.

— Premiul I—II ex aequo, proiectului nr. 34 (motto 24532); autori, arhitecții Cornel Dumitrescu, Iuliu Iordan, Mircea Mihai, Olteanu Toma, Vladimir Popov, Radu Tănăsoiu, Teodor Tufan și coautor arh. Adriana Tănăsoiu.

— Premiul III proiectului nr. 22 (motto 22449); autori, arhitecții Alexandru Popescu-Necșești, Mircea Enescu, Mihai Enescu și colaboratori, studenții Marina Bordenache, Nicolae Drăgan, Marta Nicolescu.

— Premiul III proiectului nr. 38 (motto 14994); autori, arhitecții Gheorghe Polizu, Radu Patrulius, Marius Smighelschi, Mariana Polizu.

— Mențiune proiectului nr. 4 (motto 35347); autori, arhitecții Octav Doicescu, Ștefan Perianu, Petre Svoboda

— Mențiune proiectului nr.8 (motto 12345); autor, arhitect Nicolae Nedelescu.

— Mențiune proiectului nr. 16 (motto 98471); autor, arhitect Mihai Ricci.

— Mențiune proiectului nr. 23 (motto 21111); autori, arhitecții Emilia Popescu, Leon Strulovici.

— Mențiune proiectului nr. 32 (motto 30539); autori, arhitecții Constantin Săvescu, Dinu Gheorghiu, Gabriel Cristea.

— Mențiune proiectului nr. 39 (motto 13875); autori, arhitecții Sandu Miclescu, Ion Popa, Adrian Stănescu și Anca Miclescu.

— Mențiune proiectului nr. 53 (motto 62083); autori, arhitecții Silvia Grumezea, Radu Grumezea.

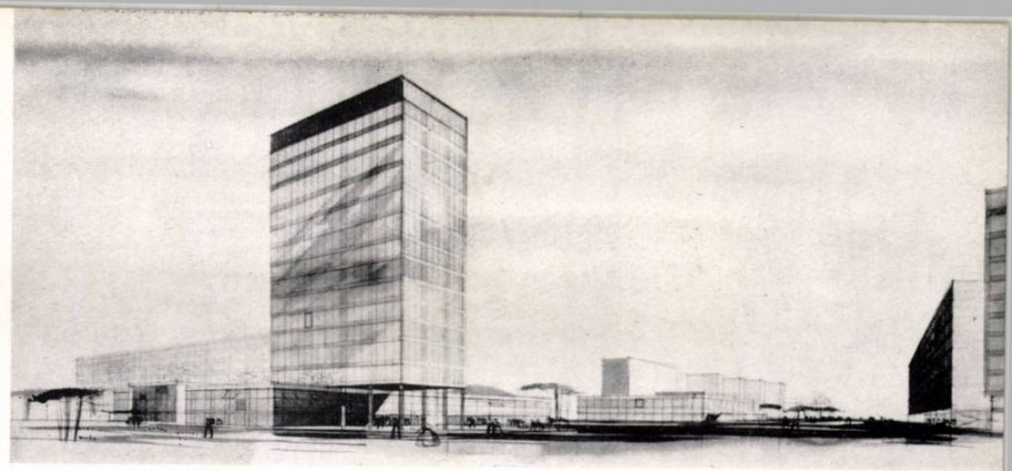

5

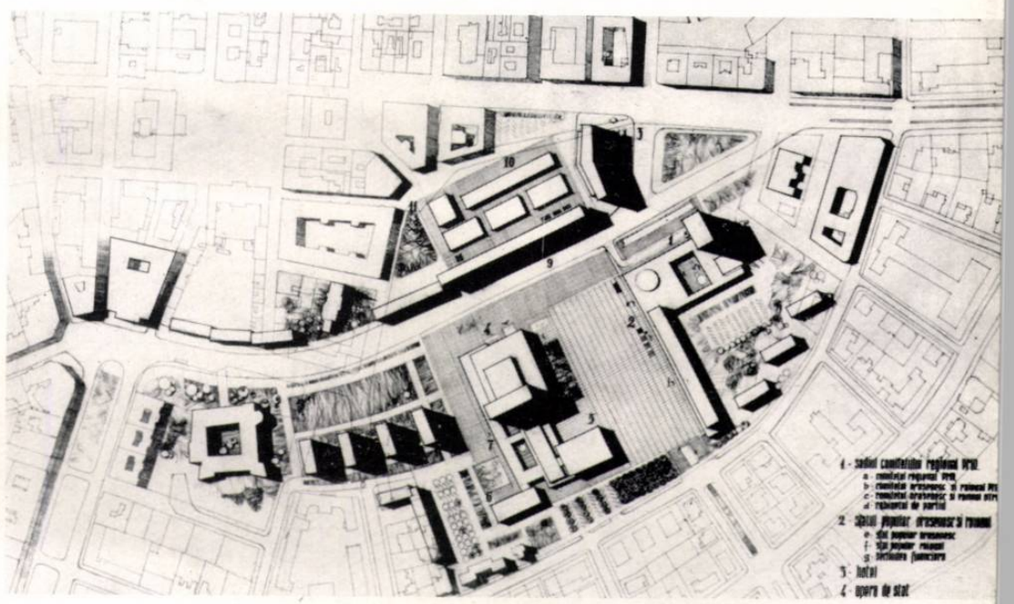

6

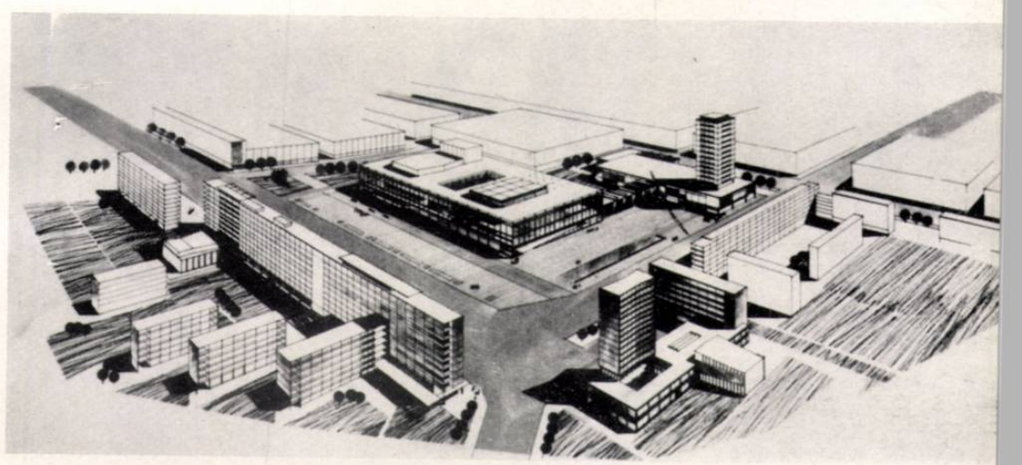

7

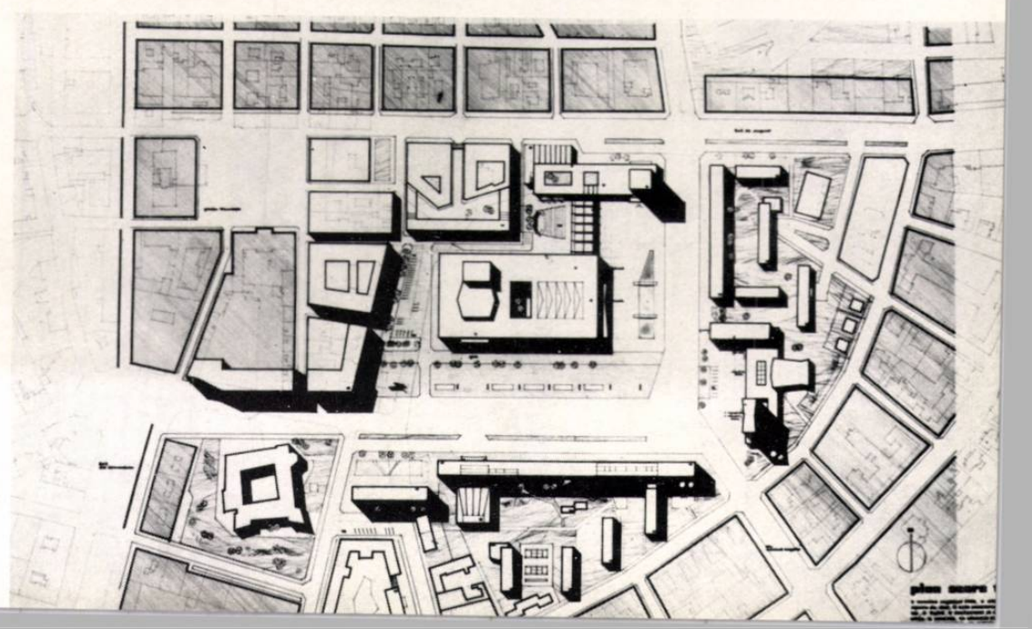

8

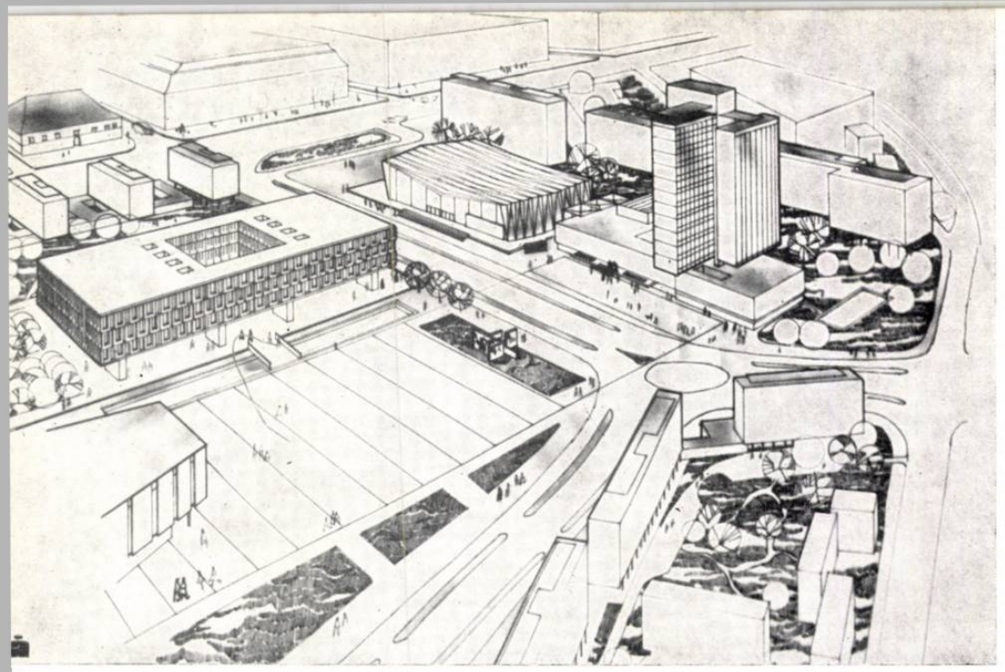

9

9–10
PREMIUL III
Proiect nr. 38
Autori: arhitecții Gheorghe Polizu, Radu Patrulius, Marius Smighelschi, Mariana Polizu

11–12
MENȚIUNE
Proiect nr. 4
Autori: arhitecții Octav Doicescu, Ștefan Perianu, Petre Svoboda

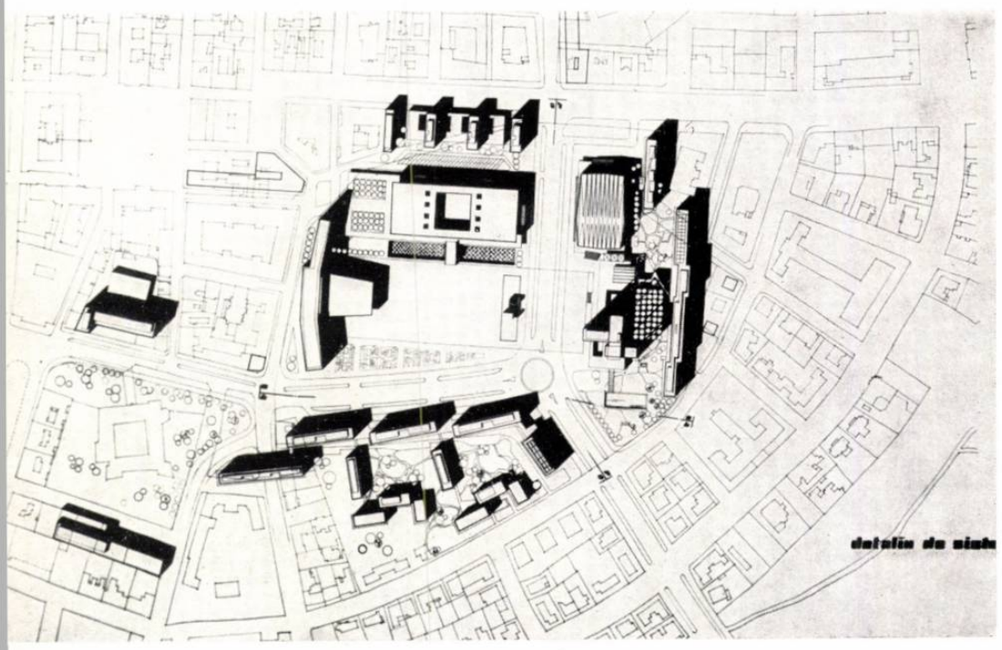

10

11

12

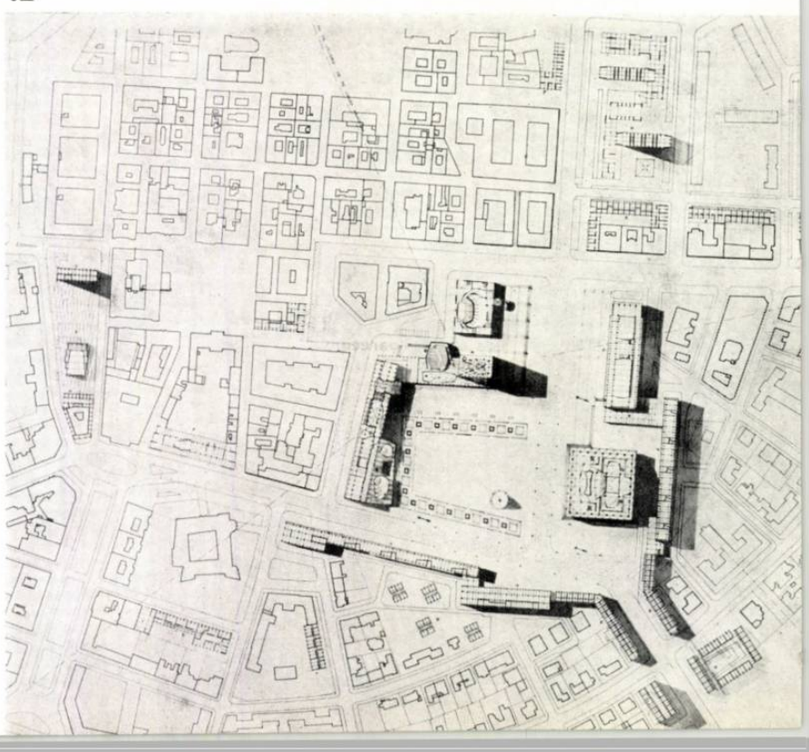

13

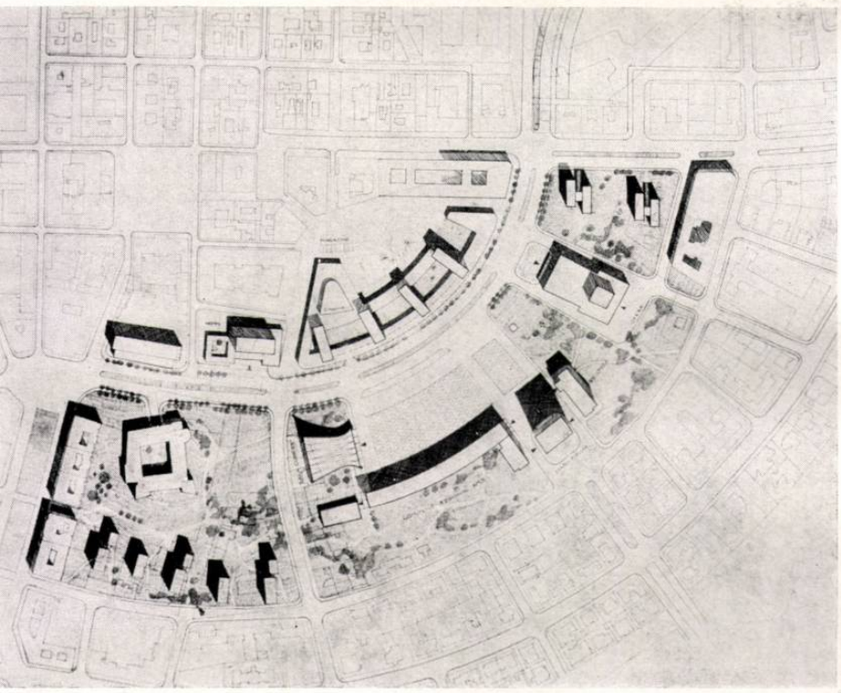

14

13–14
MENȚIUNE
Proiect nr. 16
Autor: arh. Mihai Ricci

15–16
MENȚIUNE
Proiect nr. 23
Autori: arhitecții Emilia Popescu, Leon Strulovici

Criteriile care au stat la baza judecării proiectelor prezentate la concurs au fost următoarele:

— încadrarea noului ansamblu în structura generală a orașului, din punctul de vedere al circulației, al transportului în comun și al legăturilor cu zonele înconjurătoare;

— buna funcționalitate a centrului cultural-administrativ al orașului: soluționarea circulației vehiculelor și pietonilor, posibilitatea organizării de mitinguri și defilări; zonarea pe funcțiuni;

— economicitatea soluției, posibilitatea realizării în etape și problema dărîmărilor minime;

— aspectul arhitectural al ansamblului și al clădirilor propuse;

— prezentarea proiectelor din punct de vedere grafic.

Pe baza acestor criterii dăm în continuare, în mod succint, aprecierile juriului asupra proiectelor premiate și menționate.

Proiectul nr. 13 (premiul I—II). Creează un spațiu central bine proporționat, din care se dezvoltă spații cu aspecte proprii, care permit o bună deservire și o convenabilă accesibilitate spre clădirile care compun ansamblul. Admite legături convenabile cu ansamblurile actuale ale orașului. Dispoziția volumelor este insuficient stăpînită și în anumite limite chiar contradictorie.

Proiectul nr. 17 (premiul I—II). Creează un spațiu bine proporționat, oarecum rigid, încadrat în structura orașului. Are legături și perspective controlate din majoritatea punctelor de articulație ale ansamblului creat cu celelalte componente ale orașului. Clădirea Operei nu are degajamente suficiente.

Proiectul nr. 34 (premiul I—II). Soluția se integrează în structura orașului și obține legături fluente cu ansamblurile existente, are o dispoziție echilibrată a volumelor, o deservire convenabilă a elementelor componente. Nu e suficient susținută legătura dinspre str. Michel

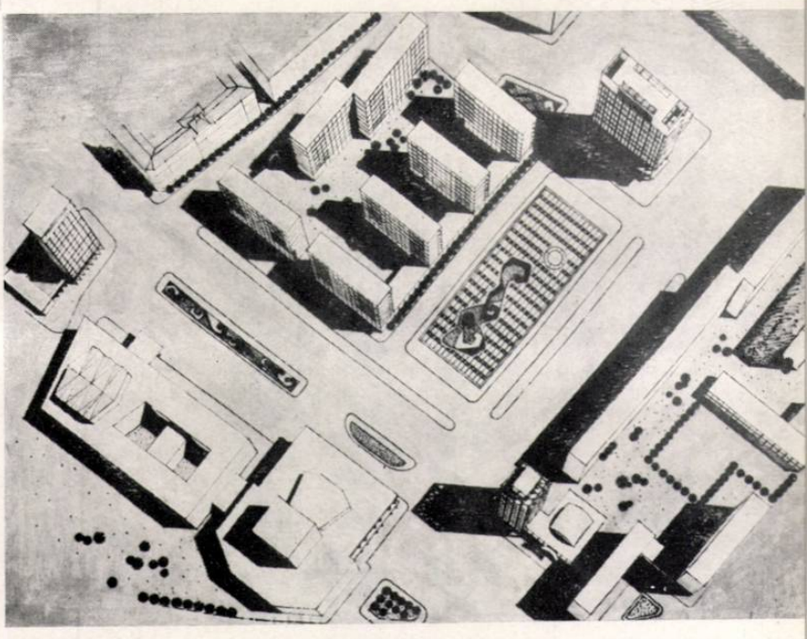

15

16

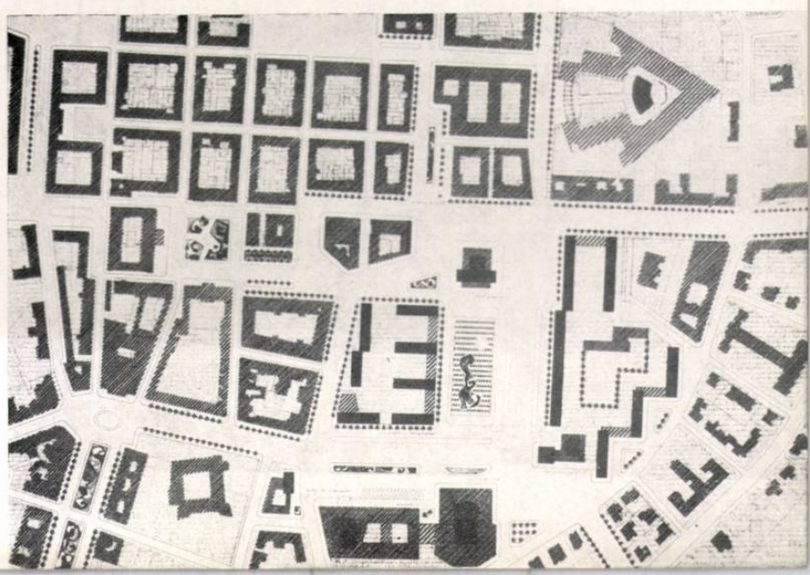

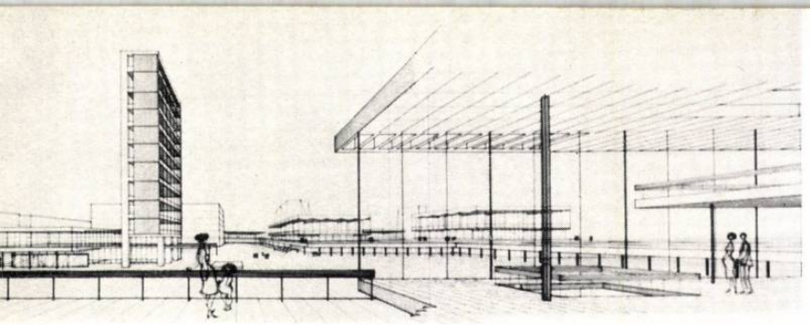

17

17–18
MENȚIUNE
Proiect nr. 32
Autori: arhitecții Constantin Săvescu, Dinu Gheorghiu, Gabriel Cristea

19–20
MENȚIUNE
Proiect nr. 8
Autor: arh. Niculae Nedelescu

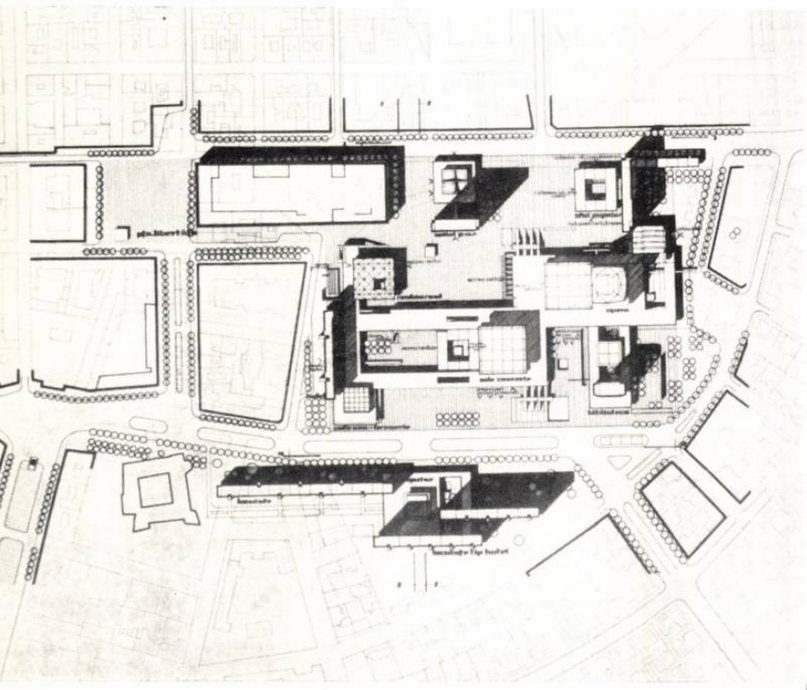

18

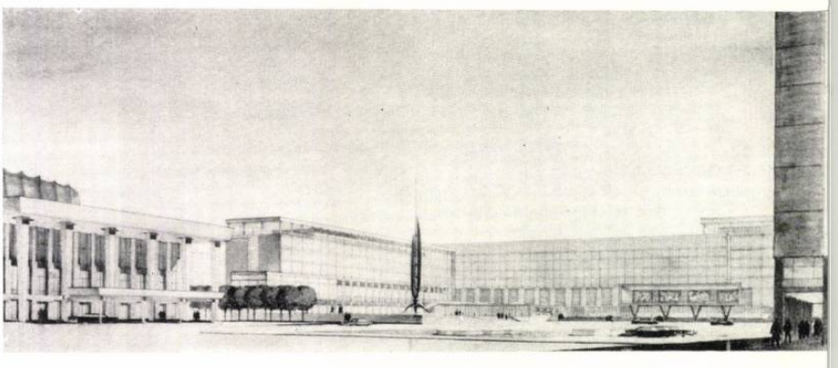

19

Angelo, iar legătura dintre piața creată și esplanada 30 Decembrie prezintă dificultatea de a nu putea fi realizată în prima etapă, datorită dărîmărilor pe care le implică.

Proiectul nr. 22 (premiul III). Soluționează acceptabil majoritatea problemelor de circulație. Deși cea mai mare parte a pieței este traversată de circulații majore, realizarea frontului ansamblului este în general bine stăpînită și cu imagini realizate cu sensibilitate. Apar nehotărîri în proporționarea spațiilor pieței, care pot fi ușor ameliorate.

Proiectul nr. 38 (premiul III). Circulația este rezolvată pe direcțiile principale, trecînd însă prin piață. Fronturile pieței sînt corect utilizate. Forma eteroclită a unor construcții a scăzut valoarea proiectului.

Proiectul nr. 4 (mențiune). Soluția rezolvă problema circulațiilor majore, cu o amplasare judicioasă a dotărilor social-culturale. Clădirea Operei este amplasată prea aproape de arterele de circulație și de blocurile de locuințe din apropiere, avînd un spațiu insuficient de circulație.

Proiectul nr. 8 (mențiune). Creează un ansamblu unitar cu o distribuție judicioasă a dotărilor social-culturale, al căror volum este bine integrat față de restul clădirilor din piață. Rezolvă în detaliu mobilarea pieței în concordanță cu arhitectura întregului ansamblu. Nu rezolvă însă legăturile majore de circulație a vehiculelor către nordul și sud-estul orașului.

Proiectul nr. 16 (mențiune). Rezolvă ansamblul noului centru desfășurat pe o esplanadă curbă, cu amplasarea dotărilor social-culturale pe latura concavă. Construcțiile care limitează esplanada nu au volume corespunzătoare și accesele nu sînt rezolvate în mod corespunzător. Amplasarea Sfatului popular este defectuoasă.

20

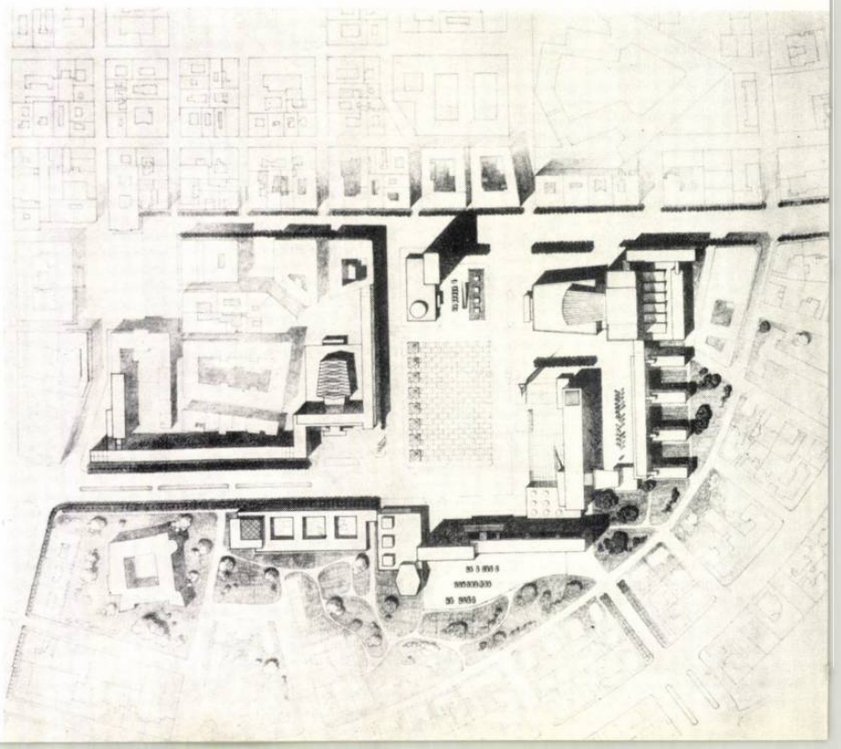

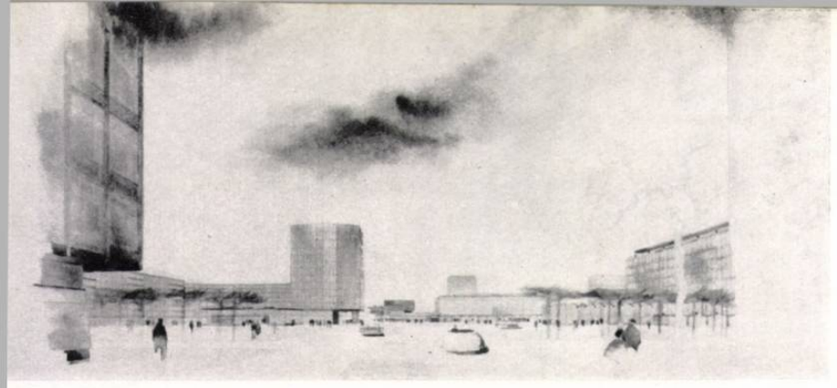

21

22

21–22
MENȚIUNE
Proiect nr. 39
Autori: arhitecții Sandu Miclescu, Ion Popa, Adrian Stănescu, Anca Miclescu

23–24
MENȚIUNE
Proiect nr. 53
Autori: arhitecții Silvia Grumezea, Radu Grumezea

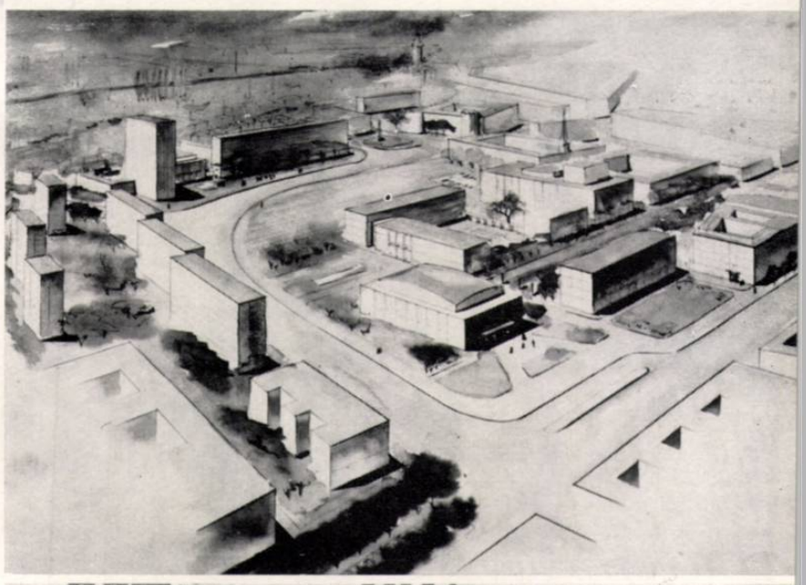

23

24

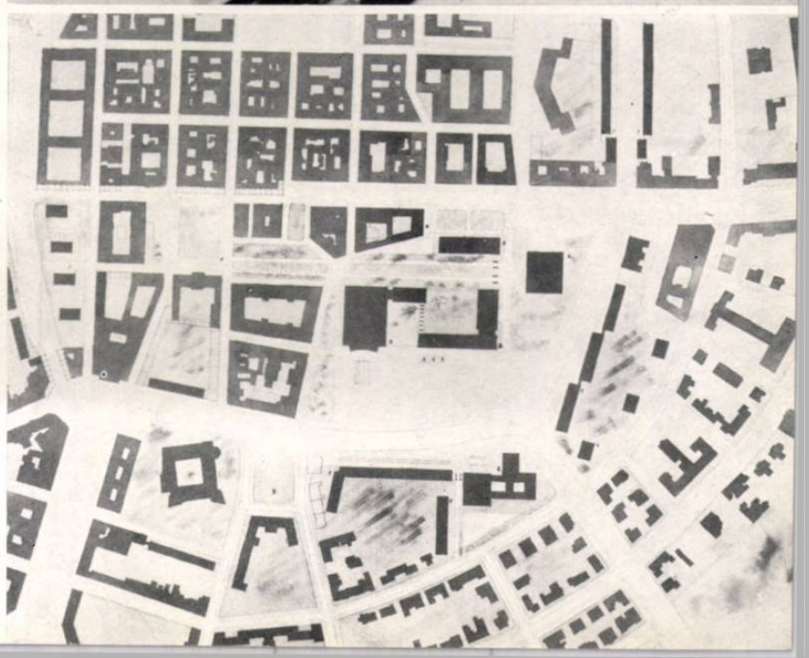

Proiectul nr. 23 (mențiune). Rezolvă în general integrarea ansamblului în structura orașului, creînd un spațiu suficient pentru mitinguri. Are o amplasare defectuoasă a clădirii Operei și creează două spații insuficient diferențiate.

Proiectul nr. 32 (mențiune). Deși se bazează pe principii asemănătoare cu proiectul nr. 13, fiind valoroasă propunerea de a separa vehiculele de pietoni, lipsa unui spațiu dominant și multitudinea volumelor insuficient stăpînite au scăzut sensibil valoarea proiectului.

Proiectul nr. 39 (mențiune). Circulația este rezolvată pe direcțiile principale, trecînd însă prin piață. Creează spații prea mari, necorespunzătoare, înconjurate însă de construcții cu volum echilibrat. Opera și sala de concerte sînt amplasate prea aproape de arterele de circulație.

Proiectul nr. 53 (mențiune). Rezolvă problema circulației și a închiderii inelului interior prin str. Hector, permițînd în prima etapă realizarea centrului fără dărîmări, creează o legătură directă între noul centru și piața Libertății. Amplasarea dotărilor nu este suficient de bine legată cu celelalte clădiri ale pieței. Una din laturile pieței este formată din construcții existente nevaloroase.

Fiind un concurs de idei, s-au considerat ca valabile toate proiectele care, dintr-o anumită categorie, rezolvă cel mai bine unele aspecte ale problemelor, putînd fi de un real folos proiectării. S-a căutat să se pună în evidență cît mai multe idei valoroase, utile. Din acest punct de vedere, proiectele premiate și menționate pot fi folosite total sau parțial în proiectul de detaliu al zonei centrale a orașului Timișoara, care urmează să fie elaborat de D.S.A.P.C.

1

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE Bd. MAGHERU

Autor, arh. M. Dima

Institutul Proiect-București

Demontarea schelelor înseamnă terminarea lucrării. Relativ, căci o nouă etapă de studiu începe, prin verificarea ipotezelor inițiale, analize și sinteze pentru acel — « cum să clădim mai departe » .

Aici la Magheru, din foarte multe variante, am ales-o pe cea mai dificilă ca sistematizare și temă.

Terenul admirabil, la intersecția magistralei cu viitorul inel I, solicita poate mai curînd o compoziție asimetrică, indicată prin marcarea schimbării de unghi a traseului pe str. Verona.

O soluție asimetrică, subliniată printr-o clădire valorificată pe terenul fostei expoziții, închidea str. Kuibîșev, nefolosită în viitor, scotea din magistrală clădirea I.D.T. (cu aliniere și temă proprie), rezolva perspectiva spre calcanele blocului înalt de pe str. Beloiannis.

Actuala soluție simetrică, născută din tema blocurilor cu apartamente, nu rezolvă nici una din aceste probleme.

Calea rămasă pentru ansamblul actual s-a îndreptat spre tratarea pe obiect.

Considerînd că amplasamentul solicită o arhitectură tratată reprezentativ, se putea obține în cadrul unui unicat — hotel, expoziție sau magazin universal — acest deziderat, mai ușor ca în tema actuală determinată de nevoia imediată a construirii apartamentelor.

Am păstrat totuși această idee, proiectînd o secțiune de tronson-tip cu serviciile retrase pe curți interioare bine dimensionate, astăzi verificate deplin.

Astfel am obținut o compoziție de bloc cu adîncime mare, ritmată cu travee egale ce au dezvoltat și în parter magazine spațioase.

Alinierea de 30 m, favorabilă atît magistralei cît și perspectivei spre blocuri, s-a verificat pozitiv ea punînd în valoare agenția O.N.T. Carpați, dar va fi neconvenabilă din punct de vedere comercial pentru magazinul de confecții. De altfel, simetria și în cazul celor două dotări nu este favorabilă, prin diferența de conținut.

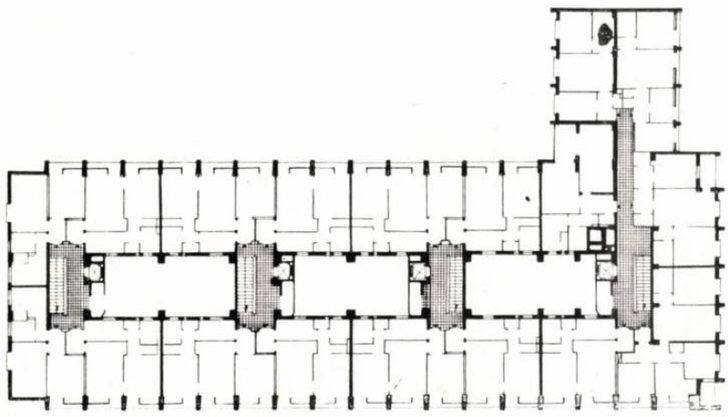

2

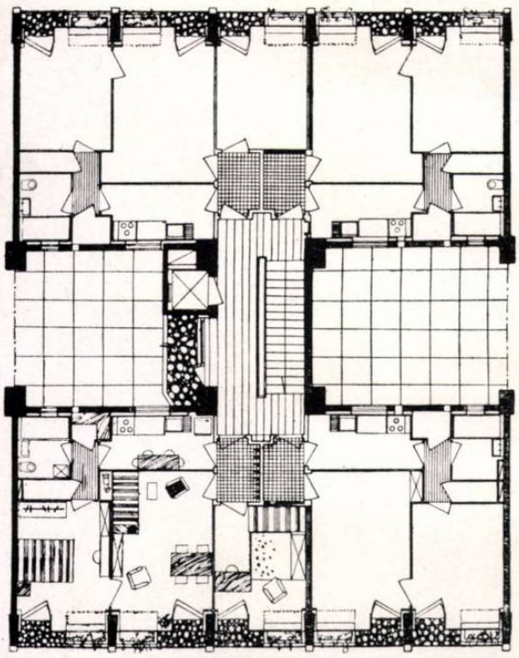

3

1 — Vedere
2 — Plan etaj curent
3 — Detaliu de apartament
4 — Detaliu de fațadă

În incinta creată de noile blocuri era indicat, la intersecția străzii Kuibîșev, un bloc punct în locul plombei adăugate la clădirea I.D.T., asamblare neizbutită, independent de calitatea fiecărei clădiri în parte.

Apartamentele de 2,3 și 4 camere, cu dependințe luminate și ventilate direct prin curțile interioare, folosesc degajarea și independența prin intermediul bucătăriei și sasul băii, decomandare ce o socotesc absolut necesară la tipurile de apartamente cu camere puține și suprafețe reduse.

Fațadele au ca temă evidențierea structurii, cadrele monolit. Sensul vertical a fost creat de amplasament unde am considerat necesară o prezență cu o nuanță de austeritate. Vioiciunea optimistă, specifică locuinței, cred că este realizată prin tîmplăria fațadei ce oferă apartamentului o perspectivă deosebită dinspre interior spre exterior. Unele rigori de ordin economic nu ne-au asigurat protecția împotriva însoririi prea îndelungate, cu toată adîncimea loggiilor. Desigur că în viitorul imediat se va lua în considerare această necesitate, comparată cu cheltuielile pentru placarea cu marmură a parterelor. O inițiativă foarte modică fiecărui locatar ar putea înlocui cu draperii hîrtia necorespunzătoare ce este folosită și aici ca și la alte blocuri de pe magistrala (Piața Romană, Dalles, Piața de Flori etc.).

Pe parcursul execuției, o mai bună stăpînire a mijloacelor economice, ar fi corectat unele detalii inabile generate de ritmul proiectării și execuției.

De altfel, această exactitate economică trebuie înțeleasă și mînuită creator, acceptînd că este un factor de îndrumare, de control și nu o finalitate în sine.

Situația este aceeași și pentru latura tehnico-economică, calitate creatoare, stimulatorie de noi idei în dezvoltarea construcțiilor, a valorii lor tehnice, artistice și morale.

Arh. M. DIMA

4

RESTAURAREA CASEI HIRSCHER DIN BRAŞOV

1

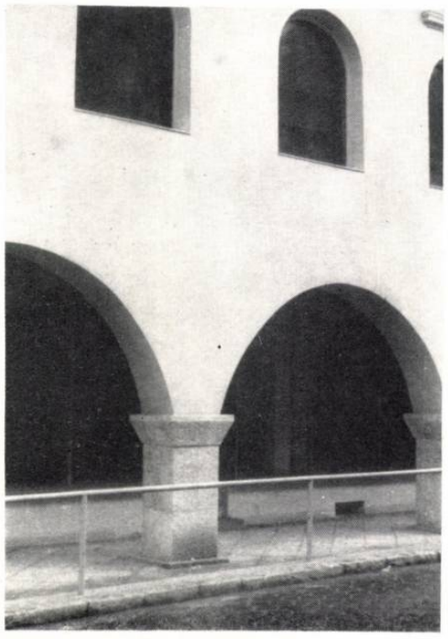

2

Existența acestui monument în centrul vechiului Brașov este atestată documentar încă din secolul al XV-lea, edificiul actual, cunoscut și sub numele de « Casa Hirscher », fiind construit între anii 1539—1545, din fondurile donate orașului în acest scop de către Apollonia Hirscher, văduva fostului magistrat al orașului Luca Hirscher.

Cu destinație exclusiv comercială, distribuția interioară a celor trei niveluri ale halei a fost dictată de un complex de funcții cuprinzînd desfacerea mărfurilor breslelor într-un spațiu acoperit, amenajarea unor prăvălii numite « bolți » și depozitarea unor importante cantități de mărfuri. Pivnița, care prin dimensiunile ei constituie o mîndrie a localului, a aparținut totdeauna orașului, în ea fiind amenajată și așa numita « Saufhaus ».

În primul rînd, impresionează dimensiunile neobișnuit de mari ale construcției care este de forma unui patrulater cu laturile de 71,70 m, 67,37 m, 21,45 m și 21,20 m. Ea se desfășoară în jurul a două curți interioare cu lățimea de 3,60 m, delimitate la parter de trei ganguri boltite, deasupra cărora se continuă etajul.

Dintre cele trei niveluri, etajul a păstrat în cea mai mare parte arhitectura autentică, caracterizată prin șarpanta aparentă și ferestre fără tîmplărie. Accesul la etaj se făcea prin două scări strîmte situate pe laturile scurte ale clădirii.

O dată cu modificările aduse fațadei principale în secolul al XIX-lea, s-a construit o scară și pe latura lungă, cea de vest. Această latură, unde se află « bolțile », adică prăvăliile, este dublată pe toată lungimea fațadei de un portic susținut de 15 pile masive de piatră, unele chiar din blocuri monolite, avînd baze simple și imposte profilate în stilul Renașterii.

Obiectivul principal al restaurării a fost readucerea clădirii la forma ei originară, prin înlăturarea transformărilor din secolele XIX și XX. Lucrările propriu-zise au fost precedate de cercetări documentare și sondaje la zidurile construcției, fapt care a permis o cunoaștere destul de amănunțită a transformărilor suferite de aceasta în trecut. S-a evitat o restaurare « în spiritul epocii », care ar fi introdus elemente copiate după piesele originale și ar fi împiedicat posibilitatea de a urmări

3

în timp evoluția construcției și de a distinge aportul restaurării.

Soluția de restaurare a urmărit deci diferențierea atît a diverselor etape ale construcției cît și a lucrărilor noi executate, prin tratarea lor într-un spirit contemporan și cu mijloace tehnice caracteristice epocii noastre.

La restaurarea porticului s-a adoptat soluția de a se epanela capitelele tocmai în scopul de a se scoate în evidență elementele noi și pentru

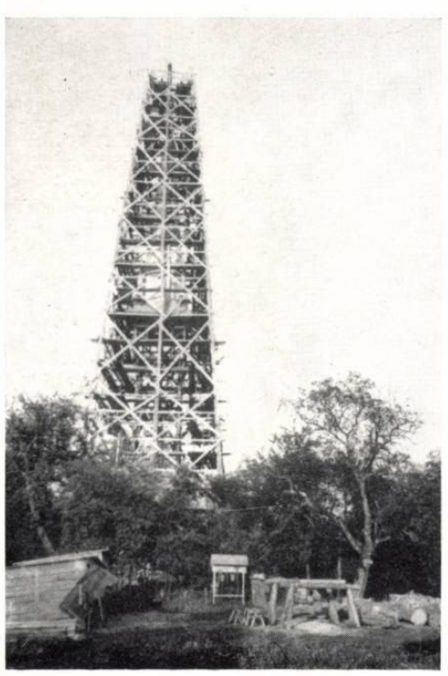

4

5

RESTAURAREA BISERICII DE LEMN DIN PLOPIŞ

În cadrul campaniei pentru restaurarea bisericilor de lemn din Maramureș, monumente valoroase de artă populară, Direcția Monumentelor Istorice a terminat în anul 1962 restaurarea bisericii de lemn din Plopiș.

Biserica, construită în anul 1789, reprezintă tipul specific din valea Lăpușului, cu turnul său foarte înalt ornat de patru turnulețe pe colțuri, cu un iconostas în stil vechi, bogat decorat cu sculpturi și cu o pictură remarcabilă foarte bine păstrată.

La elaborarea proiectului de restaurare a acestui monument au existat probleme destul de greu de rezolvat ca : suspendarea și ridicarea construcției pentru consolidarea fundațiilor, realizarea unei schele foarte înalte nesprijinite pe monument, înlocuirea parțială a unor grinzi pictate pe o parte etc.

Alte restaurări de monumente din aceeași categorie sînt în curs de execuție la Poienile Glodului și Botiza.

a se da o notă modernă porticului care prezintă de fapt un element de fațadă reconstituit în proporție de aproximativ 80%.

Ferestrelor de la etaj li s-a redat forma arcuită, iar pentru a crea imaginea golurilor libere fără tîmplărie, cum au fost cele originare, s-au montat spre fațadă panouri mari de sticlă în tocuri de beton.

Peste etaj s-a executat o șarpantă aparentă din piese de beton precomprimat, folosindu-se pentru prima oară în țara noastră elemente prefabricate la restaurarea unui monument istoric.

VIZITA DOCUMENTARĂ A UNOR DELEGAȚI DIN R. D. GERMANĂ

O delegație formată din dr. Bellman de la Institutul Denkmalpflege din Halle și tovarășa G. Wüsten de la Ministerul Culturii al R.D.G. a făcut de curînd o vizită documentară la Direcția Monumentelor Istorice.

După ce au cercetat monumentele istorice și muzeele din București, Iași, Bucovina, ținutul Neamțului și Dobrogea, delegații au vizitat șantierele de restaurare ale Direcției Monumentelor Istorice, interesîndu-se de principiile care au stat la baza proiectelor precum și de modul cum se execută lucrările.

Oaspeții au fost impresionați de valoarea artei noastre medievale, în special a frescelor din nordul Moldovei, pe care le socotesc drept unice ca stil și tehnică. Totodată, ei au apreciat că lucrările noastre de restaurare se efectuează în condițiile cele mai bune.

Pe parcurs, delegații au avut ocazia să vadă și o serie de obiective ale construcțiilor noi — industriale și locuințe — la București, Suceava, Bicaz și în Dobrogea, care i-a entuziasmat și pentru care au avut numai cuvinte de laudă.

1 — Casa Hirscher înainte de restaurare
2 — Detaliu după restaurare
3 — Casa Hirscher — Vedere după restaurare
4, 5 — Biserica din Plopiș în timpul restaurării
6 — Biserica din Plopiș — Vedere
7 — Cetatea țărănească din Cîlnic — Vedere generală
8 — Turnul de intrare
9 — Turnul Siegfried

6

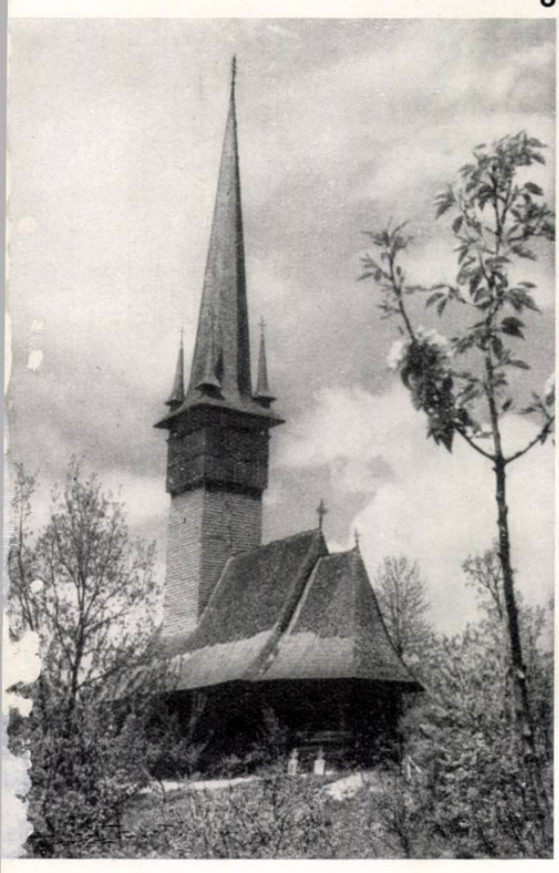

7

RESTAURAREA CETĂȚII ȚĂRĂNEȘTI DIN CÎLNIC

Cetățile țărănești din Transilvania constituie una din cele mai interesante expresii ale tehnicii construcțiilor și arhitecturii medievale țărănești, legate de nevoile militare ale provinciei.

Dintre cele care ni s-au păstrat pînă acum, cetățile de la Prejmer și Cîlnic fiind cele mai reprezentative, Direcția Monumentelor Istorice a deschis încă din anul 1961 șantiere importante pentru restaurarea lor.

Cetatea țărănească din Cîlnic, regiunea Hunedoara, a fost ridicată și folosită într-o primă formă în secolul al XIII-lea ca reședință feudală. La începutul secolului al XV-lea, în perioada primelor invazii turcești, comunitatea săsească locală a mărit-o și a transformat-o în fortăreață.

Alcătuită dintr-o dublă încintă cu ziduri înalte de piatră (pînă la 7 m) care închide o curte de formă ovală și în cuprinsul căreia se ridică un puternic donjon înalt de 20 m, cetatea a rezistat în decursul mai multor sute de ani unor încercări repetate de cucerire. Părăsită la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, fortăreața se afla într-o înaintată stare de degradare cînd au început lucrările de restaurare, proiectate de arhitectul Ștefan Balș din Direcția Monumentelor Istorice.

Proiectul nu prevede lucrări propriu-zise de restaurare, căci monumentul păstrează în general aspectul său de fortăreață a trecutului. Singura realizare în această direcție va fi reîntregirea cetății pe latura ei de nord-est, unde zidul incintei exterioare a dispărut pe o lungime de 30 m. În schimb s-a prevăzut un mare volum de reparații și consolidări.

Astfel, în campania anului 1961, s-a consolidat latura de nord-vest a incintei interioare, inclusiv locuințele și magaziile alipite zidului ; s-a ridicat eșafodajul exterior în vederea consolidării turnului Siegfried (donjonul) ; s-au efectuat lucrări de reparații și întreținere la capela de lîngă turn.

De asemenea, se execută reparații și consolidări la turnul Fleischer, pe latura de est a incintei interioare și la turnul de intrare. În continuare, se va reîntregi incinta exterioară și se va coborî parțial nivelul curții interioare pînă la nivelul inițial.

Turnul Siegfried se consolidează prin centuri duble de beton armat încastrate în grosimea zidului pe ambele fețe, legate la diferite niveluri cu un grătar de grinzi pentru preluarea eforturilor orizontale și pentru rigidizare. Crăpăturile se vor repara prin injectări cu lapte de ciment executate cu aparat special și prin țeseri de zidărie de-a lungul lor. Se va mai realiza la donjon refacerea acoperișului, o scară nouă de acces la etaj și protejarea fundațiilor printr-un trotuar de argilă cu dren.

Restaurarea cetății țărănești de la Cîlnic și în special a impunătorului turn-donjon Siegfried, care domină întregul complex, reprezintă o realizare importantă în cadrul acțiunilor întreprinse în ultimii ani pentru salvarea patrimoniului de arhitectură medievală țărănească.

8

9

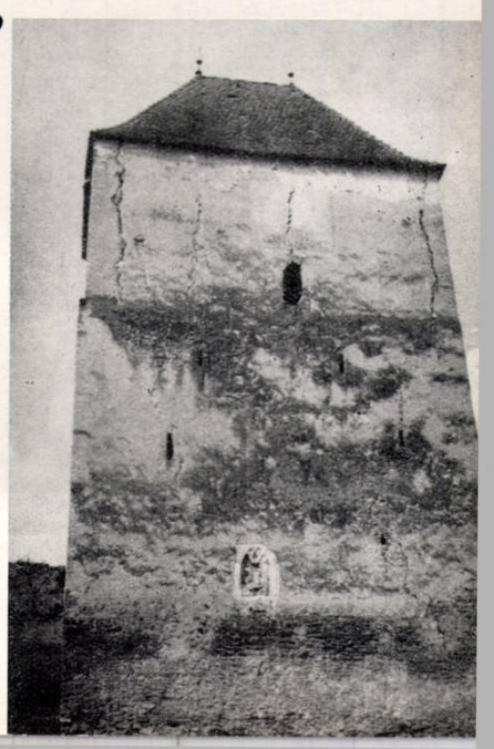

Hotelul «Globus» din localitatea Malul Însorit

Sediul Oficiului de turism din localitatea Malul Însorit

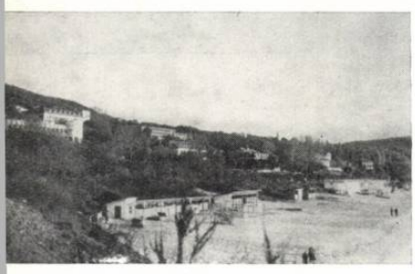

Plaja Drujba

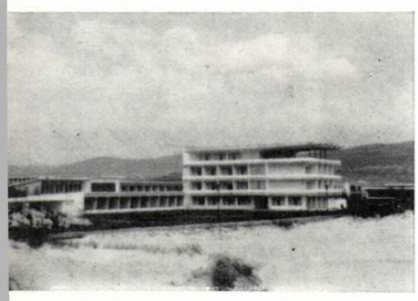

Complex hotelier la Malul Însorit

Complex turistic la Malul Însorit

Restaurant la Nisipurile Aurii

Complex hotelier la Malul Însorit

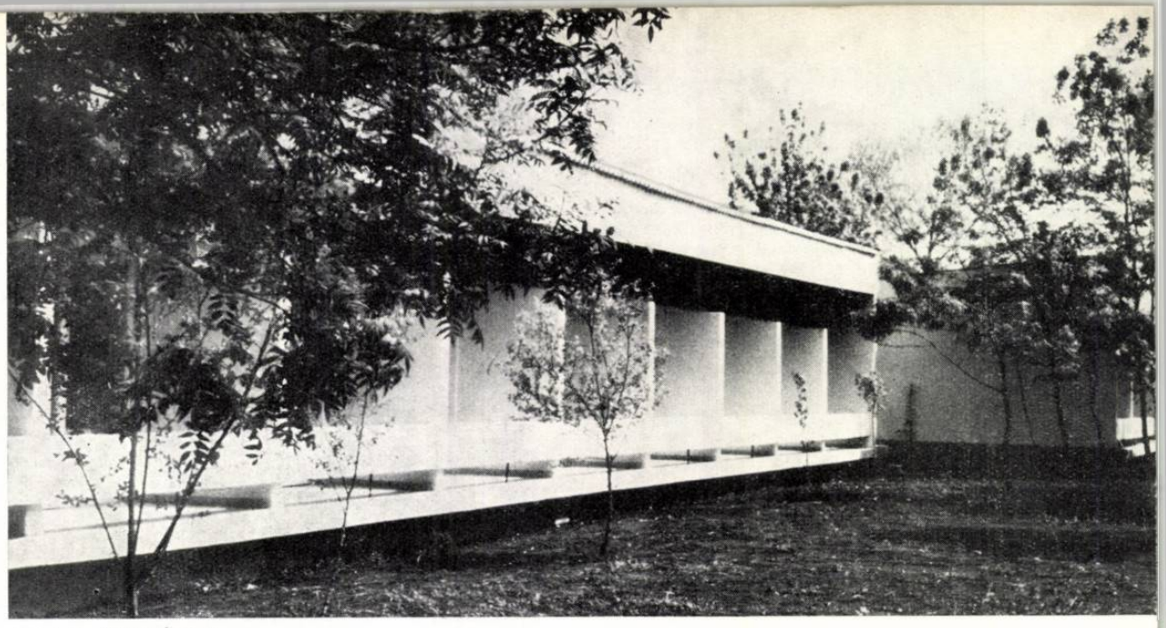

Hotel la Malul Însorit

CÎTEVA IMAGINI DE PE LITORALUL BULGAR

Hotelul «Astoria» din localitatea Nisipurile Aurii

Vedere panoramică a localității Malul Însorit

Litoralul vecinei noastre de la sud oferă vizitatorului un relief variat, înecat în păduri ce se opresc numai atunci cînd trebuie să cedeze teren plajei. Un peisaj verde, înalt și ondulat, constituie dinspre mare cadrul natural în care arhitecții bulgari au implantat cu multă discreție casele de odihnă și dotările stațiunilor Drujba, Nisipurile Aurii, Malul Însorit.

Arhitectura nouă, în liniile căreia se simte evoluția din ultimii ani a colegilor noștri bulgari, își face loc în pădure, mobilînd-o cu volume albe a căror densitate nu concurează nicăieri elementul verde. Acesta din urmă (fag, tei, mesteacăn, pin sau arțar) rămîne întotdeauna elementul dominant al compoziției.

Ansambluri arhitecturale citadine nu s-au construit decît în noua stațiune Malul Însorit de lîngă peninsula Nessebar (Messembria) ; aici, generozitatea cu care marea a depus nisip pe suprafețe foarte întinse a determinat pe arhitecții bulgari să speculeze puțin terenul de construcție. Și în acest caz însă înecarea în plantația înaltă a suprafețelor libere de teren, precum și fundalul verde al stațiunii, constituit din dealuri lenețe, îi asigură totuși o ambianță foarte odihnitoare.

Cadrul natural, dominant, a fost abordat cu multă prudență de gîndirea arhitectului. Aleile și toată circulația pietoneră (și cea carosabilă uneori) păstrează aproape pretutindeni un caracter peisajer. Respectul pentru monumentul «natură» se manifestă cu atîta fermitate încît, ca în exemplul restaurantului de la Malul Însorit, construcțiile au fost dispuse printre dunele cu vegetația specifică lor, fără a nivela nisipul mai mult decît era necesar pentru trotuarul din jurul construcției și o alee de acces.

Bunul simț și respectul pentru o natură generoasă au făcut din stațiunile litoralului bulgar locuri de odihnă mult agreate din toate punctele de vedere.

Arh. MIRCEA STANCU

Case de odihnă la **Malul Însorit**

Hotelul «Globus» din localitatea Malul Însorit

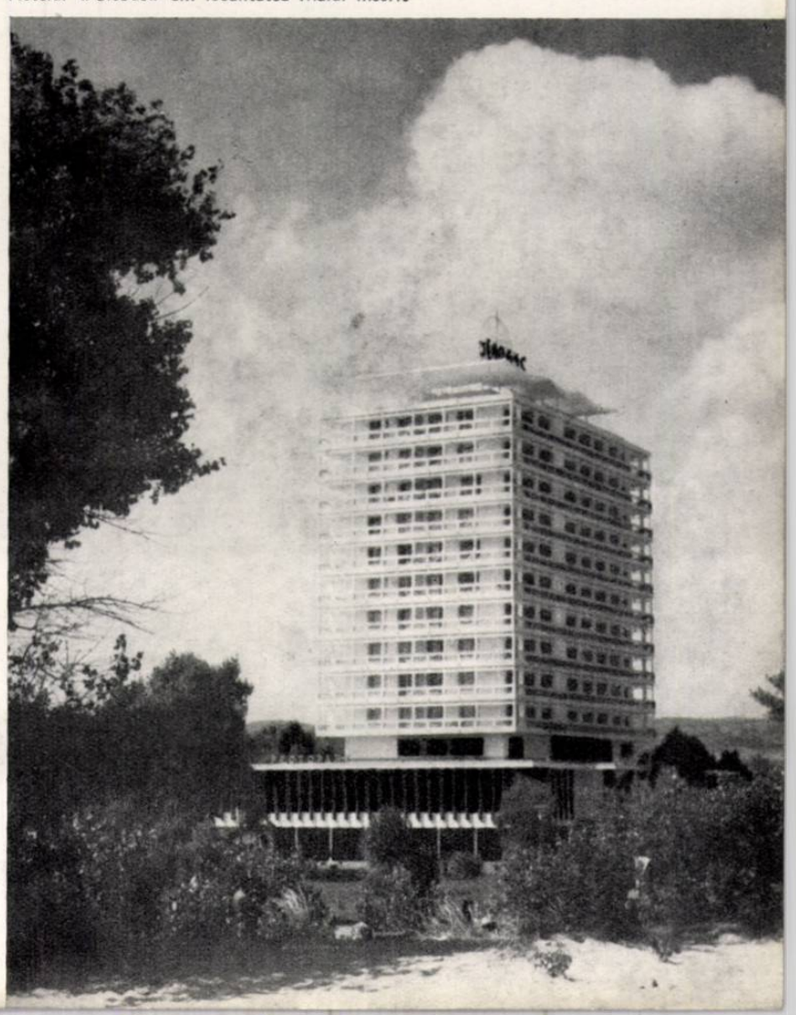

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

MANIFESTĂRI LA CASA ARHITECTULUI

În luna mai și iunie a.c., la Casa Arhitectului din București au avut loc următoarele manifestări:

CONFERINȚE

8.V. — « Călătorie de studii în Italia și Grecia » (partea a II-a); relatare ilustrată cu diapozitive în culori a arh. Gh. Curinschi.

15. V. — Ciclul « Probleme de materialism dialectic» — « Unele probleme în legătură cu categoriile dialecticii materialiste» ; conferențiar, I. Rebedeu.

29. V. — Ciclul « Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică» — «Sisteme noi de instalații și echipament tehnic și influența lor asupra soluțiilor arhitecturale» ; conferențiar, ing. M. Atanasiu.

5. VI. — « Lucrările de sistematizare a Capitalei și noile descoperiri arheologice de pe teritoriul orașului București» ; conferențiar, Gh. Cazimir.

12. VI. — Ciclul « Probleme de materialism dialectic» — « Unele probleme în legătură cu categoriile dialecticii materialiste» (partea a II-a); conferențiar, I. Rebedeu.

19. VI. — « Impresii dintr-o călătorie în R.D.G. »; relatare ilustrată cu diapozitive a arhitecților D. Farb și A. Trișcu.

26. VI. — Ciclul « Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică» — « Soluții funcționale și tehnice noi în arhitectura industrială » ; conferențiari, arh. I. Mahler și ing. R. Agent.

22. V. — Simpozion: « Aspecte noi în proiectarea construcțiilor sanitare» ; informări prezentate de arhitecții H. Marcus, C. Moșinschi și Rodica Vrancu.

EXPOZIȚII

În cursul lunii mai, Casa Arhitectului a găzduit expoziția de fotografii « Imagini din Cuba», iar în luna iunie — expoziția de fotografii « Arhitectura de grădini și peisaje în R.D.G.»

DEPLASĂRI DE STUDIU

Uniunea Arhitecților a organizat în zilele de 19—20 mai și 23—24 iunie a.c. deplasări de documentare în orașele Galați și Bacău și respectiv Bicaz, P. Neamț, Săvinești, Roznov, Onești și Borzești. La aceste deplasări au luat parte 48 de arhitecți din București.

INFORMAȚII U.I.A.

AL VII-LEA CONGRES U.I.A. — HAVANA 1963

La Havana va avea loc între 29 septembrie și 3 octombrie cel de al VII-lea Congres al U.I.A. Tema Congresului, adoptată de Adunarea de la Londra, va fi « Arhitectura în țările în curs de dezvoltare».

Organizatorii Congresului vor face o anchetă asupra a patru puncte:

a) planificarea regională
b) unitatea de vecinătate
c) locuința
d) aspectele tehnice

Lucrările Congresului vor consta în:

a) O ședință plenară de deschidere, în cursul căreia raportorul general va prezenta un rezumat asupra rapoartelor secțiunilor naționale.

b) Trei zile vor fi rezervate reuniunilor « grupurilor de lucru».

c) O ședință plenară care va discuta și sintetiza concluziile « grupurilor de lucru».

d) O ședință plenară de închidere.

DESFĂȘURAREA LUCRĂRILOR VIITORULUI CONGRES U.I.A.

Lucrările Adunării generale și ale comisiilor de lucru vor avea loc în Mexic de la 8—12 octombrie 1963. Un comitet organizatoric, prezidat de Hector Mestre, va organiza excursii la sfîrșitul lucrărilor.

Membrii diferitelor comisii de lucru, prezenți în Cuba și în Mexic, cu ocazia lucrărilor Congresului și ale Adunării, se vor întîlni în Mexic. Fiecare comisie va ține două ședințe private și o reuniune publică, în cursul căreia va face bilanțul activității sale, trecute și prezente. În afară de aceasta, comisiile pentru urbanism și locuințe vor organiza la Havana două reuniuni extraordinare în legătură cu tema Congresului.

EXPOZIȚIA CONCURSULUI DINTRE STUDENȚI

Cu ocazia Congresului va avea loc un concurs internațional între studenți. Comisia ad-hoc a Concursului dintre studenți va studia regulamentul și programul stabilite de către organizatorii Congresului. Tema propusă pentru concurs este: « O unitate de vecinătate».

Tot la Havana va avea loc o expoziție de proiecte de arhitectură elaborate de studenți.

PROPUNERI ALE SECȚIUNII UNGARE

Secțiunea Ungară a U.I.A. a propus ca pentru perioada ce precede Congresul din Cuba, munca principală a fiecărei comisii să se axeze pe problema determinării mijloacelor prin care se poate ajuta dezvoltarea arhitecturii din țările slab dezvoltate. Comitetul executiv al U.I.A. a decis ca cele trei comisii: locuințe, urbanism și construcții școlare să se ocupe în mod special de această chestiune în vederea Congresului de la Havana.

Secțiunea Ungară a propus de asemenea crearea unei noi comisii de lucru consacrată construcțiilor industriale. Rezolvarea acestei propuneri a fost deocamdată amînată.

Perczel, delegatul ungar, a propus ca cel de al III-lea seminar de arhitectură industrială să aibă loc în R.P.U. în 1964; propunerea a fost acceptată în principiu.

NU EXISTĂ URMĂRI FIZIOLOGICE ȘI PSIHOLOGICE ASUPRA LOCATARILOR DIN IMOBILELE PREFABRICATE

Reuniunea de la Innsbruck din 13 aprilie 1962 avea ca obiect (profitînd de cea de a 8-a sesiune a Comisiei de locuințe a Uniunii Internaționale a Organizațiilor Familiare) de a da un răspuns la o întrebare pusă de Comitetul executiv al U.I.A. Comisiei sale de locuințe. Această întrebare a luat formă în cursul Congresului U.I.A. de la Londra din iulie 1961 și face obiectul unei rezoluții « *asupra necesității de investigație a rezultatelor sau experienței evoluției tehnice în materie de locuințe, în special din punct de vedere al beneficiarilor. Se pune problema de a răspunde neliniștii care a fost exprimată de un număr de congresiști asupra repercusiunilor fiziologice și psihologice asupra locatarilor noilor construcții de imobile construite prin procedee de prefabricare*».

Principiul acestei anchete a fost confirmat în cursul reuniunii Comisiei de locuințe de la Zagreb din octombrie 1961. Arhitecții Dubuisson și Di Martino au fost însărcinați cu discutarea problemei cu reprezentanții U.I.O.F.; pe de altă parte, arhitecții Ahlberg (Suedia) și Van den Broek (Olanda) trebuiau să comunice rezultatele anchetelor făcute în acest sens în țările lor. Răspunsul arhitectului Ahlberg a fost primit înaintea reuniunii de la Innsbruck și era — în ceea ce privește prefabricatele — în același spirit ca și cea care s-a desprins din lucrările reuniunii de la Innsbruck.

Delegația U.I.A. a fost compusă din: Jean Dubuisson și Nicolas Di Martino, la care s-a alăturat Roger Dabat.

După comunicări și discuții, s-a căzut de acord asupra următoarelor puncte:

a) Prefabricatele nu au nici un fel de repercusiuni fiziologice și psihologice asupra locatarilor din ansamblurile care au folosit în construcție prefabricatele;

b) Trebuie evitată repetarea sistematică care prezintă pericolul de monotonie prin ușurința multiplicării, precum și lipsa de fantezie în compoziția marilor ansambluri. Este mai convenabil de a se păstra un maximum de suplețe în dispunerea diverselor elemente ale lucrării.

Adevărata problemă rezidă în chiar compoziția marilor ansambluri (prefabricate sau nu). O alegere fericită ar fi gruparea construcțiilor pentru a constitui cartiere avînd o viață proprie prin elementele sale constitutive: locuințele și anexele lor — comerciale, școli, spații de joc etc.

« Marele ansamblu» va fi constituit prin juxtapunerea acestor cartiere, armonizarea întregului fiind exprimată în planul general de sistematizare.

Unele din dotări nu vor fi repetate sistematic pentru fiecare cartier, dar vor putea fi prevăzute pentru mai multe cartiere sau chiar pentru însuși ansamblul. Aceasta este o problemă a programului stabilit de către șeful de lucrări, după aprecierea necesităților prevăzute, lucru ce va fi apoi gîndit și tradus în viață de către arhitect.

ȘTIRI

NOI MEMBRI AI U.I.A.

Comitetul executiv al U.I.A. a decis să propună Adunării generale admiterea în U.I.A. a Canadei și Irakului.

★

UN PREMIU AL CRITICII ARHITECTURALE ÎN FRANȚA. Federația Sindicatelor Departamentale ale Arhitecților și Sindicatul Arhitecților din departamentul Sena au creat « Premiul criticii arhitecturale».

Acest premiu (5 000 Fr. noi) este destinat a fi atribuit unei lucrări apărute sau unei serii de articole publicate în presa cotidiană sau periodică și susceptibile de a interesa opinia publică asupra arhitecturii, urbanismului sau asupra profesiunii de arhitect.

În cursul unei conferințe de presă a fost anunțată compunerea juriului care, printre alții, cuprinde pe arhitecții Dubuisson, Fayeton, Gillet, Lods, Lopez, Pingusson, Vago.

★

REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ. La 1 ianuarie a.c. a fost creat « Deutsche Bauinformation bei der Deutschen Bauakademie» ca centru de informații în construcții, împreună cu Expoziția permanentă a construcțiilor germane și cu Expoziția de informații centrale științifice în construcții.

Acest centru de informație tehnică și științifică dă indicații asupra publicațiilor, expozițiilor, filmelor, presei, televiziunii. El va contribui la valorificarea cunoștințelor naționale și internaționale, utilizîndu-le în cercetări și în practică.

★

Cu ocazia celei de a 10-a aniversări, Academia Germană de Construcții a ținut cea de a 28-a ședință plenară, la începutul lunii decembrie 1961.

Tema a fost: « Standardizarea elementelor de construcție de bază și indispensabile, pentru accelerarea ritmului de construcție industrializată».

★

BRAZILIA. Un prim proiect de lege pentru crearea unui Institut brazilian de locuințe a fost prezentat de către o echipă de lucru numită de fostul președinte al Braziliei Janio Quadros. Această echipă este compusă din reprezentanți ai diferitelor instituții de stat și particulare din Brazilia. Proiectul de lege, dacă va fi aprobat, va îndruma toate chestiunile privind locuințele ieftine din Brazilia.

RADIO RECEPTORUL

fantezia CU PICUP

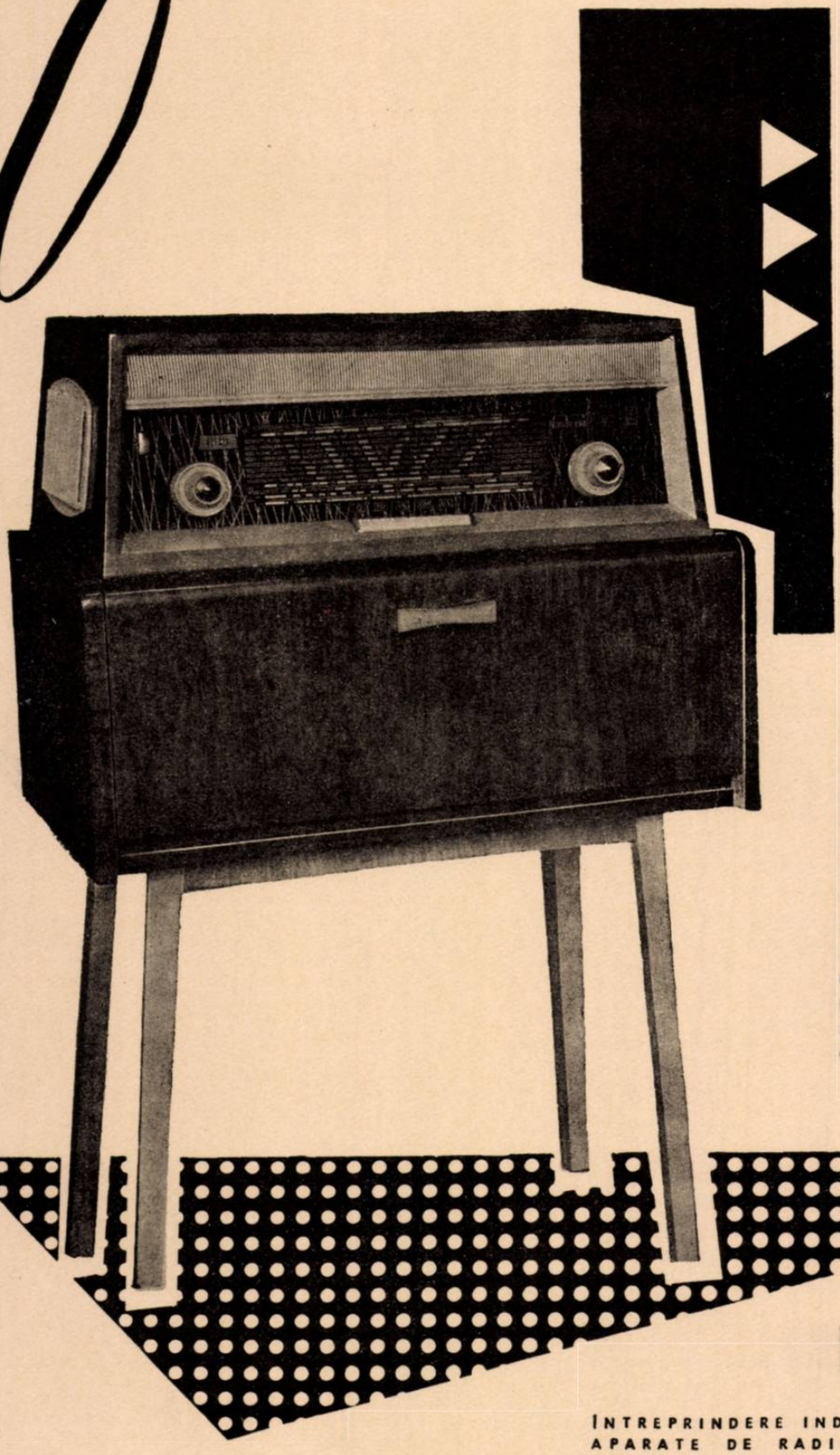

ORIGINALITATE

ELEGANŢĂ

EXCEPŢIONALE
PERFORMANŢE
ELECTRICE ŞI ACUSTICE

Radioreceptorul „Fantezia cu picup", ultima realizare a uzinelor „Electronica", este construit pentru 3 game de unde şi are 3 + 2 tuburi electronice; prevăzut cu indicator optic de acord şi reglaj de ton, echipat cu 2 difuzoare de 2,5 VA, noul radioreceptor este înzestrat în plus cu un picup cu 3 viteze, avînd doză cu cristal piezoelectric şi oprire automată. Noul radioreceptor „Fantezia cu picup" este prezentat într-o casetă cu linii moderne şi armonios îmbinate, ce creează o ambianţă plăcută oricărui interior.

Electronica

ÎNTREPRINDERE INDUSTRIALĂ DE STAT PENTRU PIESE, APARATE DE RADIO ŞI ELECTRONICĂ INDUSTRIALĂ
BUCUREŞTI, STRADA BAICULUI Nr. 82, RAIONUL 1 MAI
TELEFON 12.19.40 — 12.19.46 — 12.19.49

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
BUCUREŞTI, RAION 30 DECEMBRIE, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9
TELEFON: REDACŢIA — 13.98.80. ADMINISTRAŢIA — 16.49.14

Lei 15

I. P. 4. Bucureşti

E 1689

1962 5

architectura RPR

5 1962

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R. ŞI AL COMITETULUI DE STAT PENTRU CONSTRUCŢII, ARHITECTURĂ ŞI SISTEMATIZARE

ARHITECŢI
INGINERI
TEHNICIENI
LUCRĂTORI DIN SECTORUL CONSTRUCŢIILOR!

PENTRU A AVEA ASIGURATE TOATE NUMERELE REVISTEI, ABONAŢI-VĂ PE ANUL 1963 LA REVISTA

arhitectura RPR

ÎN 1963 REVISTA NOASTRĂ VA AVEA:
— UN NOU FORMAT: 26×27 cm
— UN NUMĂR SPORIT DE PAGINI: 60
— CONDIŢII GRAFICE SUPERIOARE
— UN CONŢINUT MAI BOGAT ŞI MAI VARIAT

TIRAJUL REVISTEI FIIND LIMITAT, ABONAŢI-VĂ DIN TIMP LA ADMINISTRAŢIA REVISTEI: BUCUREŞTI, STR. EPISCOPIEI NR. 9, RAION 30 DECEMBRIE, TELEFON 16.49.14.

COSTUL ABONAMENTULUI:
INSTITUŢII
— UN AN 160 LEI
PARTICULARI
— UN AN 90 LEI
— UN SEMESTRU 45 LEI

COLEGIUL DE REDACŢIE:

CONF. ARH. M. ALIFANTI, ARH. M. BERCOVICI, ARH. M. CAFFÉ, PROF. ARH. M. LOCAR, ING. A LUPESCU, ARH. M. MELICSON (REDACTOR ŞEF), ARH. C. MOŞINSCHI, ARH. GH. PAVLU, CONF. ARH. G. PETRAŞCU

Redacţia şi administraţia: Bucureşti. Raionul 30 Decembrie Str. Episcopiei nr. 9. Telefon: Redacţia: 13.98.80 Administraţia: 16.49.14 Abonamentele se fac numai la administraţia revistei. Tiparul: Întreprinderea poligrafică nr. 4 Bucureşti.

E 1689

arhitectura

ANUL X Nr. 5 (78) 1962

RPR

CONSTRUCȚII SANITARE

Arh. H. Marcus	UNELE PROBLEME ALE PROIECTĂRII CONSTRUCȚIILOR SANITARE	3
	● PROIECTAREA TIP	
Arh. Elena Stoenescu	STUDII PENTRU POLICLINICI-TIP ÎN MEDIUL URBAN	10
	STUDIU PENTRU CABINETE DE CONSULTAȚII ȘI TRATAMENTE AMBULATORII	12
Arh. A. Marcu	STUDIU PENTRU UN SPITAL-TIP RAIONAL CU 300 DE PATURI	14
Arh. N. Petrașincu	PROIECTE-TIP DE DISPENSARE DE CIRCUMSCRIPȚIE PENTRU MEDIUL URBAN ȘI RURAL	16
Arh. R. Popa	STUDII PENTRU SECȚII DE BALNEOFIZIOTERAPIE	17
Arh. Mihai Enescu	STUDII PENTRU LABORATOARE DE CERCETĂRI ȘI ANALIZE	18
Arh. Elena Stoenescu	STUDII PENTRU SECȚII DE RADIOLOGIE	19
	● PROIECTE ȘI REALIZĂRI	
Arh. E. Machedon	SPITAL CU 430 DE PATURI ȘI POLICLINICĂ LA ONEȘTI	20
Arh. Gh. Trifu	SPITAL CU 700 DE PATURI ȘI POLICLINICĂ LA HUNEDOARA	23
Arh. Mihai Enescu	SPITAL CU 600 DE PATURI LA SUCEAVA	28
Arh. A. Marcu	STUDII PENTRU SECȚIILE DE PEDIATRIE ȘI CONTAGIOȘI DIN SPITALELE GENERALE	31
Arh. S. Coțifide	STUDII PENTRU BLOCURI ALIMENTARE ÎN SPITALE	32
Arh. Rodica Vrancu	INSTITUT DE ONCOLOGIE LA CLUJ	34
—	STUDII DE MOBILIER PENTRU SPITALE	38
—	SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL DE LA WEIMAR ASUPRA «TIPIZĂRII CONSTRUCȚIILOR SANITARE»	40
	● DISCUȚII	
Arh. P. Bortnovski, arh. S. Bortnovski, arh. L. Ciulei	STUDIU PENTRU O REZOLVARE CONTEMPORANĂ A TEATRULUI	41
	● BIBLIOGRAFIE	46
	● MONUMENTE ISTORICE	
	LUCRĂRI DE RESTAURARE LA CURTEA DOMNEASCĂ DIN TÎRGOVIȘTE	47
	● CRONICA	48

CONSTRUCȚII SANITARE

Sanatoriu balnear la Mangalia — Autor: arh. D. Gheorghiu

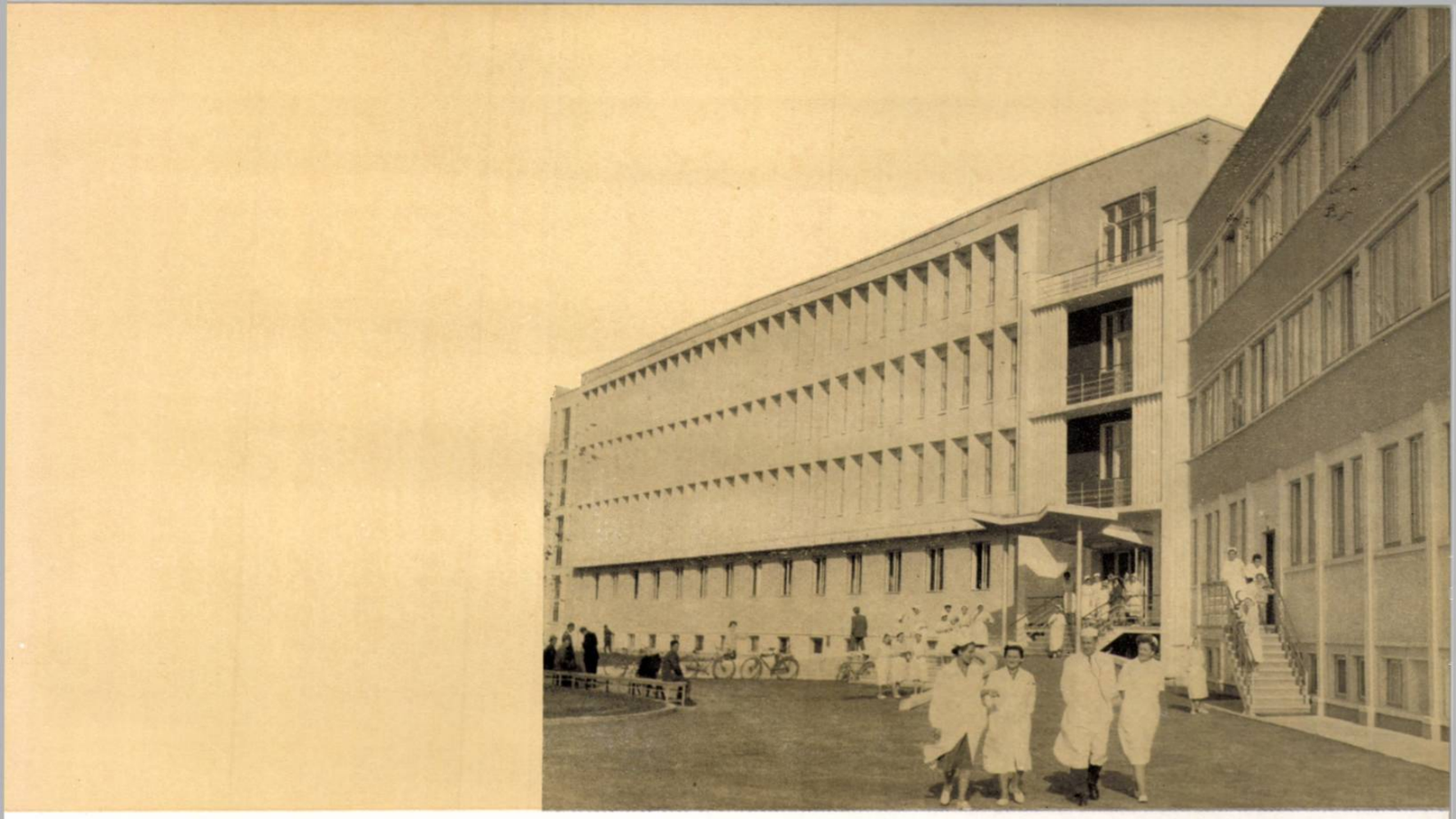

Spitalul de copii din Bacău
Autor : arh. L. Niculiu

UNELE PROBLEME ALE PROIECTĂRII CONSTRUCȚIILOR SANITARE

Congresul al III-lea al Partidului Muncitoresc Romîn a trasat prin Directivele cu privire la Planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1960—1965 un vast program de dezvoltare a rețelei noastre sanitare, prin construirea a numeroase unități noi, precum și prin completarea, dezvoltarea și modernizarea celor existente.

Pentru realizarea în anii următori a acestui volum de construcție a fost necesară urgenta precizare a tipurilor de construcții, precum și a locurilor unde acestea urmează să fie ridicate.

Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, împreună cu Comitetul de Stat al Planificării, pe baza datelor statistice existente și a unui bilanț de necesități, au stabilit o serie de elemente caracteristice pentru temele noilor construcții sanitare. Astfel, numărul optim de paturi pentru cele mai multe spitale raionale a rezultat a fi cel de 300 paturi și cel de 450 paturi. Policlinicile au căpătat o ordine de mărime în suprafețe, dispuse crescînd începînd de la unitatea cea mai mică de 700—800 m².

Principalele probleme puse proiectării au fost cea a liniei pe care aceasta să-și desfășoare activitatea și cea a ordinii de urgență în abordarea problemelor. ISCAS, primind o serie de sarcini în acest domeniu, a organizat un atelier de proiectare specializat în construcțiile sanitare. Institutul Proiect-București, care a primit și el sarcina elaborării unor proiecte pentru Capitală și în mod special a noului complex clinic cu 1 500—2 000 paturi, și-a organizat și el un atelier de specialitate.

O altă serie de sarcini, dat fiind urgența atacării lucrărilor pe mai multe fronturi, au revenit unor D.S.A.P.C.-uri ca de exemplu: Constanța — spital cu 900 paturi ; Iași — policlinică universitară și clinică de pediatrie ; Oradea — spital de pediatrie ; Bacău — maternitate și spital de pediatrie ; Baia Mare — sanatoriu T.B.C. ; București — spital general la Slobozia etc. Aceste D.S.A.P.C.-uri și-au constituit colective speciale de proiectare.

Cu toate că au fost antrenate numeroase forțe în acest domeniu, totuși problema proiectării nu a fost încă rezolvată, deoarece condițiile necesare pentru realizarea sarcinilor de plan din acest punct de vedere nu sînt încă asigurate.

Volumul de proiectare necesar fiind foarte mare și întrucît o perioadă destul de îndelungată posibilitățile de tipizare nu s-au cristalizat, există o oarecare întîrziere care se lichidează abia în acest an.

Abordarea problemei construcției de spitale pe o bază științifică, s-a făcut de către ISCAS pornindu-se de la ideea că, în paralel cu elaborarea primelor proiecte de spitale cu programe speciale (Onești — spital general cu 450 paturi, Hunedoara — spital general cu 700 paturi, Suceava — spital general cu 600 paturi, Cluj — institut de oncologie cu 200 paturi, Victoria, reg. Crișana — sanatoriu pentru tratarea sechelelor), este necesară și studierea « elementelor funcționale » componente ale construcțiilor sanitare.

În limitele posibilităților organizatorice, pe baza unui bogat material documentar, s-au elaborat într-o primă redactare o serie de studii care pînă acum au cuprins :

1. Studiul comparativ al secțiilor și al camerelor de spitalizare privind numărul de paturi în cameră;
2. Studiul secției de boli interne ;
3. Studiul secției de boli contagioase ;
4. Studiul secției de pediatrie ;
5. Studiul laboratoarelor de analize din spitalele generale ;
6. Studiul laboratoarelor de cercetări ;
7. Studiul secțiilor de radiologie;

Spitalul unificat din Comănești
Autori: arhitecții M. Dima, B. Gheorghiu, Gh. Husar, Gh. Popescu-Negreanu

Spitalul „Emilia Irza" — București
Autor: prof. arh. Gr. Ionescu

Maternitatea „Polizu"
Autor: arh. M. I. Enescu

8. Studiul cabinetelor de consultații;
9. Studiul grupului sălilor de operații;
10. Studiul bucătăriilor.

Aceste prime redactări au permis concretizarea problemelor, cristalizarea unor puncte de vedere, iar apoi completarea cu studii pe teren, cu date statistice și concluzii recente extrase din documentația străină. Toate acestea vor constitui baza unei redactări finale de sinteză și vor contribui la noile redactări ale normativelor de proiectare, privind construcțiile sanitare.

Studiile de « elemente funcționale » au ușurat munca de documentare a numeroase colective de proiectare constituind un prețios îndrumar.

Un alt factor care poate contribui la creșterea productivității în proiectarea spitalelor este elaborarea de proiecte-tip pentru construcțiile al căror număr justifică aceasta. După o îndelungată analiză a necesităților, s-au precizat ca obiecte interesante programele pentru două tipuri de policlinici și două de spitale. Trebuie remarcat că, dat fiind dimensiunile mari ale construcțiilor spitalicești, problema adaptabilității în condiții variate de teren, climă, seismicitate etc. prezintă dificultăți deosebite. De aceea, considerăm că într-o primă etapă este necesar să se aleagă acele amplasamente ce pot fi satisfăcute de o singură variantă de proiectare.

Astfel, putem afirma, în genere, că proiectarea se află astăzi pe o linie științifică, armonioasă și unitară, abordînd problemele sub toate aspectele, urmărindu-se prin tipizare satisfacerea nevoilor generale, iar prin proiectele unicat satisfacerea problemelor speciale:

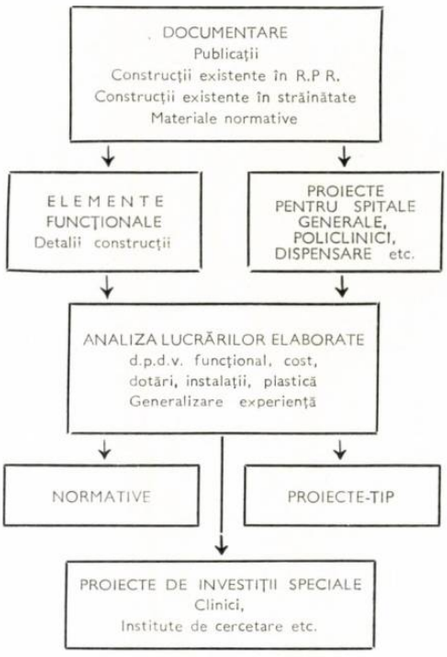

* * *

Problemele construcțiilor sanitare se încadrează în problemele complexe ce le ridică sistematizarea teritoriului republican, regional, raional și urban. Astfel circumscrisă problema, apare evidentă necesitatea elaborării științifice a unei rețele sanitare teoretice și aplicarea ei practică

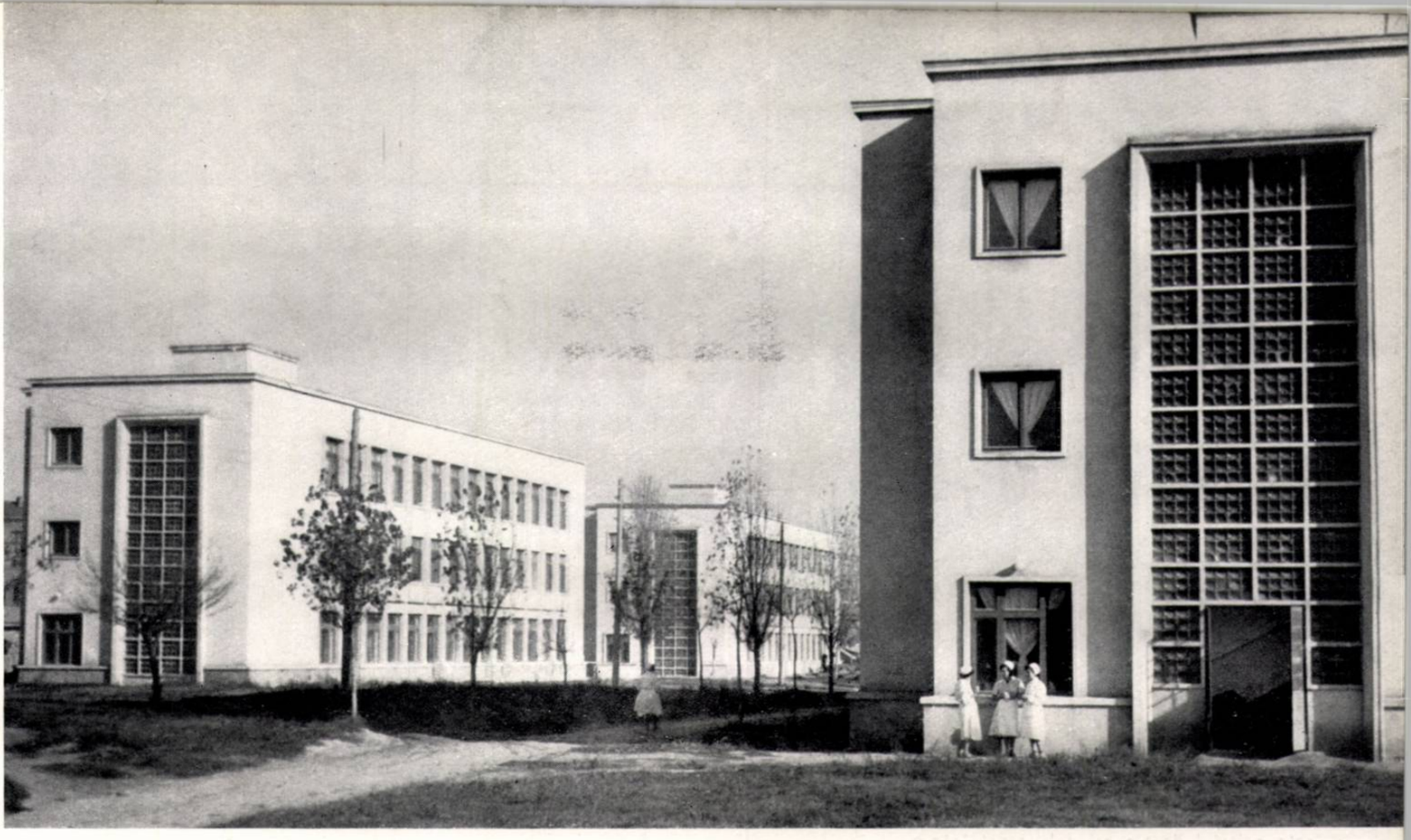

Spitalul de contagioşi nr. 2 — Bucureşti
Autor : arh. R. Berindei

în raport cu cerinţele actuale şi cu cele de perspectivă ale ţării.

Desigur că numai studiul comparativ al inventarului actual, cu nevoile imediate şi de mîine, în raport cu dezvoltarea economică şi cu mişcările populaţiei, poate duce la o judicioasă stabilire a amplasamentelor noilor construcţii sanitare. O influenţă deosebită în alegerea acestor amplasamente o au şi reţeaua de căi de comunicaţie, dezvoltarea parcului de aparate al aviaţiei sanitare, cît şi faptul că se tinde ca întreaga asistenţă medicală să devină gratuită.

Complexitatea acestor probleme impune elaborarea unui studiu ştiinţific al reţelei sanitare din R.P.R. în funcţie de toţi parametrii arătaţi mai sus. Alegerea unor amplasamente întîmplătoare poate duce la o nejustă folosire a fondurilor ce se investesc, prin randamentele necorespunzătoare ce s-ar obţine.

A doua treaptă a acestui studiu, o concluzie a sa, va fi elaborarea unor principii de amplasare în zonele raionale şi urbane. Raportul om-colectivitate-asistenţă sanitară urmează a fi precizat de aşa manieră încît să-şi găsească o soluţie perfect integrabilă în organismul complex al aşezărilor noastre urbane. Aşa după cum a fost stabilită o reţea armonioasă de deservire comercială, de învăţămînt etc., trebuie să se stabilească — pentru etapa actuală, cît şi pentru cea de perspectivă (1975) — treptele caracteristice ale unei noi reţele sanitare.

În prezent, asistenţa medicală curentă în mediul rural şi urban este asigurată prin dispensarele de circumscripţie. Dispensarele-tip, proiectate în cadrul ISCAS, sînt unităţi moderne, dotate cu aparatură complexă, putînd asigura consultaţiile de medicină generală şi de pediatrie unei populaţii de cca. 4 000—5 000 locuitori. Se consideră că această cifră ar putea fi micşorată în perspectivă, astfel încît medicul să activeze mult mai intens pe terenul medicinei preventive şi la domiciliu. O altă problemă pe care o ridică activitatea în dispensar este posibilitatea de a fi completat şi cu un cabinet de stomatologie pentru lucrări de întreţinere şi igienă. Lucrările de protezare, ca şi cele mai mari, care necesită laboratoare, vor rămîne la policlinici.

Amplasarea dispensarului trebuie să se facă cît mai aproape de locuinţă, să fie la îndemîna populaţiei pe care o deserveşte. Se indică o aşezare în cadrul cvartalelor, fie în construcţii izolate, fie la parterul unor blocuri de locuinţe. Nu este necesar ca dispensarul să fie amplasat pe o arteră principală de circulaţie, ci mai curînd în apropierea unui spaţiu plantat sau chiar în zonele interioare ale cvartalului.

Spre deosebire de dispensar, amplasarea policlinicii, care deserveşte o populaţie mai numeroasă, cu consultaţii de specialitate, este indicat a se face pe o arteră de circulaţie majoră, cu transport în comun, cu o accesibilitate maximă.

Programele policlinicilor de tip I şi II, ale căror proiecte de execuţie se elaborează de ISCAS pînă la sfîrşitul acestui an, asigură integral, prin complexitatea lor, cererile de asistenţă medicală specializată, posibilităţi moderne de diagnostic şi tratament, prin secţiile de laboratoare, analize, Röntgen şi balneofizioterapie, astfel încît internările în spitale să poată fi reduse.

Concepţia Ministerului Sănătăţii şi Prevederilor Sociale, care a stat la baza

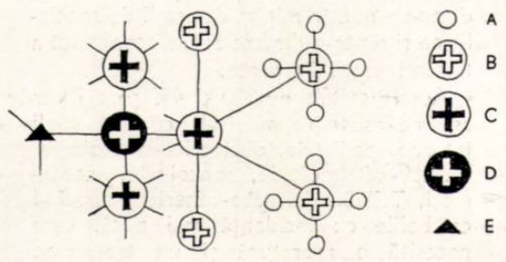

Structură teoretică de reţea sanitară

A. Dispensar urban sau rural — B. Policlinică urbană sau rurală — C. Spital raional — D. Spital regional — E. Clinică sau spitale de specialitate

temelor de policlinici, a fost aceea de a se crea astfel de condiţii încît să se poată rezolva consultarea şi tratarea cît mai multor bolnavi, ambulatoriu şi prin acţiuni de prevenire de interes social. Fără îndoială că aceasta este o poziţie de viitor, progresistă, existînd o tendinţă generală, în toată lumea, de a se reduce cît mai mult numărul internărilor în spitale, cît şi timpul de spitalizare. Prin punerea în funcţiune a acestor policlinici se va reduce simţitor şi internarea în spital pentru « precizare de diagnostic ».

Policlinicile, după dimensiunile lor, vor asigura deservirea populaţiei din raioanele urbane şi rurale. Credem că tendinţa de a se construi policlinici foarte mari — care să depăşească prin capacitate şi deci rază de acţiune raionul — nu este bună, întrucît va obliga bolnavul să parcurgă o distanţă mare de la domiciliu sau locul de muncă. Policlinica trebuie să rămînă într-o rază de accesibilitate de maximum 2—3 km. Dacă densitatea zonei locuite respective permite un număr mare de cabinete de

Spitalul clinic „Fundeni" — București
Autor : arh. Henriette Delavrancea

specialitate, fără îndoială că policlinica poate fi mărită, raza de 2—3 km devenind un alt parametru limită în alegerea tipului de policlinică, la stabilirea rețelei sanitare locale.

În rețeaua sanitară, următoarea treaptă este spitalul de tip raional așezat într-o localitate urbană sau rurală și a cărui capacitate minimă este de 300 paturi. Stabilirea acestei capacități a rezultat dintr-un număr minim de secții de specialitate și dintr-o dimensionare economică a fiecărei secții în parte.

Aceste spitale de 300 și 450 paturi vor asigura asistența medicală curentă (boli interne, pediatrie, obstetrică-ginecologie, O.R.L.-oftalmologie, oncologie, contagioși, T.B.C., dermato-venerice), urmînd ca bolile cu incidență mai mică, care necesită o aparatură și un tratament special, să fie rezolvate fie în spitalele regionale, fie în spitalele clinice universitare. Trebuie să menționăm că acțiunea de reechipare a rețelei sanitare se face intens atît pe treaptă locală, cît și pe plan clinic. Importante lucrări pregătitoare în proiectare vor netezi în următorii ani drumul către o transformare calitativă a bazei învățămîntului clinic din întreaga țară. Orașele București, Timișoara, Iași vor fi dotate cu mari unități spitalicești, corespunzătoare atît nevoilor de practică, cît și celor mai moderne cerințe de construcție, echipare și dotare.

* * *

Programele noilor construcții sanitare diferă total față de cele concepute sau realizate pînă în ultimii ani. O concepție științifică a generat stabilirea unei unități modulare a secției de spitalizare cu 25 paturi și raportul reciproc al mărimii secțiilor în funcție de indicele mediu de morbiditate ; echiparea secțiilor este făcută în dorința de a oferi un confort optim bolnavilor, iar personalului de specialitate posibilități de practică modernă a asistenței medicale.

Noile spitale cuprind, în afara unei secții de spitalizare și a policlinicii, dimensionată corespunzător, și un plus de unități de diagnostic și tratament, comune

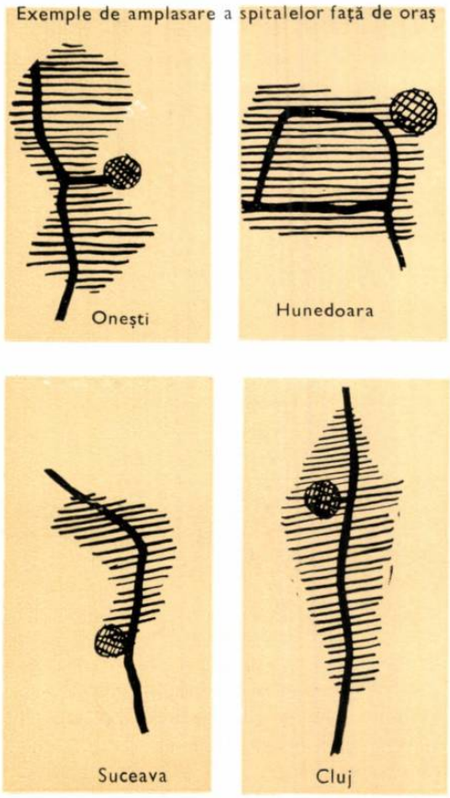

spitalului și policlinicii. Această cuplare de funcții a tratamentelor ambulatorii și a spitalizării asigură o rațională folosire a personalului medical, a aparaturii foarte costisitoare și a urmăririi unitare — prin același complex — a sănătății populației atît în tratamentele la domiciliu, în spital, cît și cele post-spitalicești.

Caracterul acestui program cu totul modern a dus la schimbarea concepțiilor urbanistice în ceea ce privește amplasarea spitalelor în raport cu orașul. Tendința veche de a se scoate spitalul din oraș — ca un lazaret, un lagăr de izolare — nu își mai găsește justificarea ci, dimpotrivă, împiedică buna funcționare a acestuia. Necesitatea ca policlinica să fie cît mai accesibilă, aduce complexul spital-policlinică cît mai aproape de oraș, de centrul orașului. Amplasarea judicioasă este întotdeauna pe o arteră majoră de legătură cu orașul și zona industrială, tangentă la zona de locuit, fără însă a ocupa o zonă centrală cuprinsă în textura orașului. Studiile de amplasament ale marilor complexe sanitare începute de ISCAS s-au verificat din acest punct de vedere. Desigur că vechile norme care cereau un teren de 200 m²/pat nu-și mai găsesc justificarea atît din punct de vedere economic, cît și din punct de vedere funcțional.

Una din cele mai dificile probleme puse proiectării actuale a fost cea a găsirii unei materializări corespunzătoare a noilor programe. Dacă policlinicile au găsit soluții aproape unice, întrucît funcțiile lor se refereau la o unică asistență medicală ambulatorie, spitalul a impus un studiu adîncit din care au rezultat soluții variate pe un principiu unic. Adunarea unor pavilioane de specialitate pe un teritoriu unic și numit « spital general» a fost considerată ca necorespunzătoare. Soluția mecanică a așa-zisului « monobloc », fără nici o diferențiere spațială, s-a dovedit de asemenea necorespunzătoare întru totul în practica cotidiană. Astăzi ne orientăm către o soluție care, grupînd pe verticală mai multe secții de specialitate (spitalizare), evidențiază prin aripi și corpuri de clădire (cu legături fie la subsol, fie prin noduri comune verticale) funcțiile diferite ale unor părți componente ale complexului spitalicesc. Aceste soluții au permis în afara rezolvării

Institutul de ftiziologie „Filaret" — București
Autori : arhitecții H. Marcus și G. Levy

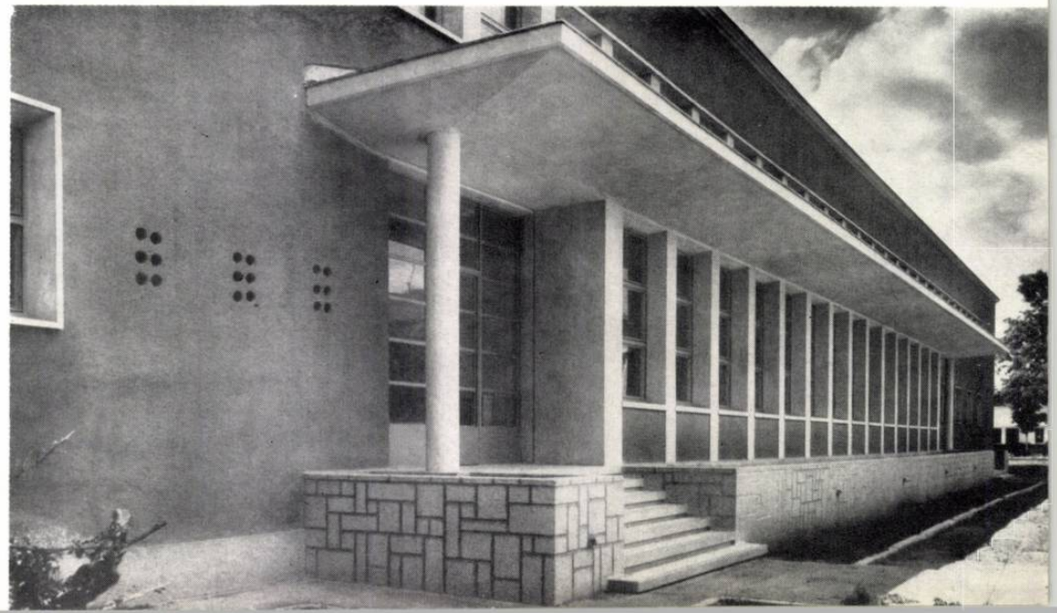

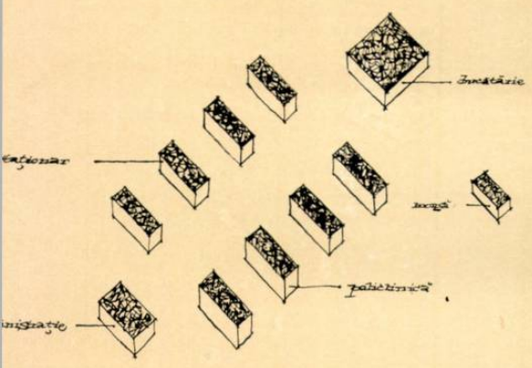

Soluție pavilionară

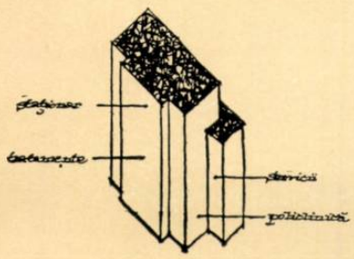

Soluție monobloc

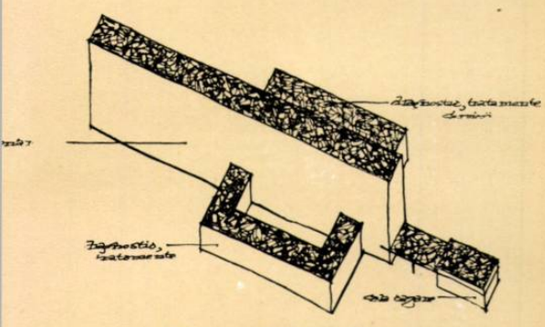

Schema spitalului Suceava

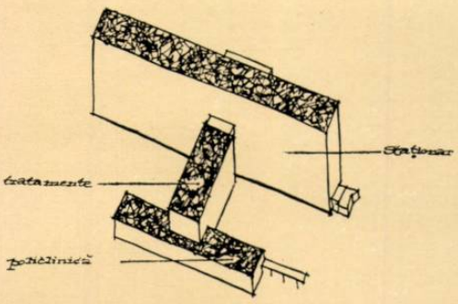

Schema spitalului Onești

Schema spitalului Leverkussen

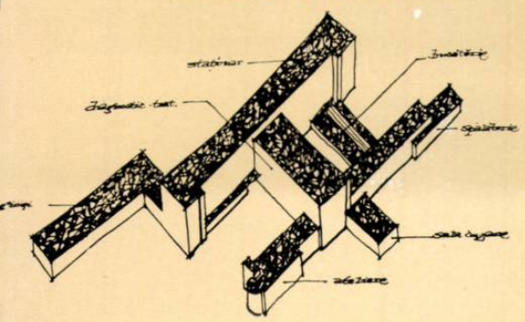

Institutul de inframicrobiologie din București
Autor: arh. Margareta Dimboianu

corecte a funcționalității (intrări separate pentru bolnavi-interne, copii, T.B.C., infecțioși, personal medical, vizitatori, bucătărie, policlinică, prosectură etc.) și rezolvări economice din punct de vedere structural (instalații, circulații), precum și o reducere a suprafeței de teren necesară pînă la 60—70 m²/pat.

În cadrul acestei soluții «funcționale» apar numeroase și variate rezolvări care sînt de cele mai multe ori funcție de condițiile de teren, orientare etc. Astfel, de exemplu la Hunedoara, profitîndu-se de un teren cu mari denivelări, s-a amplasat bucătăria la diferențele de nivel rezultate la corpul spitalizării, iar tratamentele secțiilor, blocul operator și policlinica au fost evidențiate în aripi separate. La Onești, corpul cuprinzînd bucătăria și spălătoria a fost scos în afara spitalizării, soluție care are avantajul înlăturării accesului mirosurilor în camerele de spitalizare și a folosirii raționale a unei structuri diferite de cea a spitalizării. La Suceava, spitalul neavînd o policlinică propriu-zisă a fost soluționat cu un corp jos, pentru tratamente, anexe medicale și gospodărești, avînd curți interioare.

La Cluj fiecare corp cuprinde efectiv o funcție diferită, exprimînd conținutul, respectiv — spitalizare, operații, tratament, cercetare științifică, zoobază, centrală termică.

O problemă importantă a fost și este alegerea traveei optime pentru spitalizare. Într-un studiu întocmit în 1958 de către Institutul de Proiectare a Construcțiilor Tip (IPCT) s-a apreciat că traveea corpului de spitalizare poate fi redusă la 3,30 m, rămînînd cota liberă cca. 3,10—3,15 m. În condițiile transportului bolnavului cu patul (pe rotile proprii sau pe un cric separat) această cotă este mică, obligînd la mișcarea celorlalte paturi din cameră, la numeroase manevre mărunte care pot duce la lovirea pereților. Credem că studierea experienței din străinătate care a adoptat o travee de 3,60 m, respectiv un modul unic de 1,20 m, va duce și la noi la adoptarea acestei soluții care are avantaje și pentru tractul opus camerelor, care cuprinde anexele medicale și serviciile secției. Soluția noastră actuală este foarte economică (rezultă o suprafață per pat de 6,50—6,20 m², care este la limita inferioară a suprafețelor acordate în cele mai multe țări) dar dă unele dificultăți în soluționarea structurii de rezistență și instalații. Condiția pusă de a nu avea grinzi și stîlpi aparenți în camere obligă uneori la dubluri de ziduri și plafoane (avantajoase pentru traveele de instalații), care nu sînt posibil de realizat din cauza traveei foarte înguste pe care am adoptat-o pînă acum.

În măsura în care construcțiile nu sînt în zone cu seismicitate ridicată și cadrele pot fi cuprinse în 15 cm (deci incluse în ziduri de 12,5 cm plus tencuială) soluția rămîne oarecum valabilă. Altfel, se impun

Camere cu 3 paturi

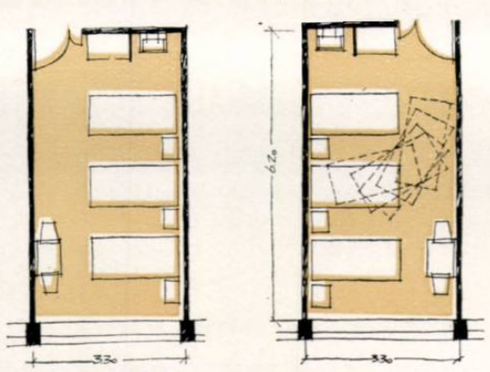

Cameră rezervă cu 1 pat

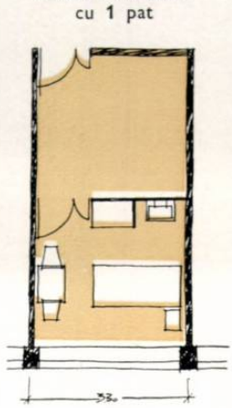

Cameră rezervă cu 2 paturi

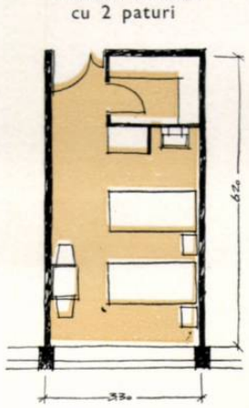

soluții cu pereți turnați de beton (sistem fagure) care dacă sînt economici, în schimb îngreuiază buna funcționalitate și împiedică eventualele transformări ulterioare, care sînt de prevăzut datorită progresului foarte rapid al aparaturii medicale de diagnostic și tratament.

Numeroase probleme de alegere a unei soluții de principiu sînt generate din stabilirea: tipului de bucătării (în funcție de modul de transport și porționare a mîncării), a tipului de spălătorie (în funcție de existența unor cărucioare dezinfectante și a stației de dezinfecție centrală ce trebuie să preceadă spălătoria), a condițiilor de internare (în funcție de forme organizatorice și condiții de igienă acceptate), a tipului de bloc operator — cu sau fără ferestre și condiționare de aer (în funcție de aparatura disponibilă a tradiției chirurgicale).

În genere, proiectele întocmite pînă acum au prevăzut instalații complexe care asigură un grad de confort ridicat atît bolnavului cît și personalului.

În camera de spitalizare sînt prevăzute instalații de apel și convorbire cu sora de serviciu, cu post fix pe coridor, cu instalație de radioficare (cu cască de tip pastilă pentru introdus în ureche), avînd posibilitatea de a alege între două programe emise în paralel de stația respectivă, cu instalație de iluminat fluorescent indirect, instalație de iluminat incandescent pentru lectură și consultare, lumină de noptieră, lumină de veghe, lavabou sau duș cu apă caldă și rece în permanență.

Spitalele sînt dotate de asemenea cu lifturi moderne, instalații de apel radio pentru personalul medical, ceasuri electrice, telefon intern cu centrală de 50 pînă la 200 numere, stație de acumulatori și grup electrogen automat. Există de asemenea posibilitatea instalării ulterioare a poștei pneumatice, pentru legătura între secții, laboratoare, bucătărie, farmacie.

* * *

O altă problemă mult dezbătută este cea a structurii secției de spitalizare din punctul de vedere al numărului de paturi din camere. Spre deosebire de unele spitale din străinătate, care au saloane cu multe paturi, s-a adoptat soluția de camere cu număr redus de paturi — maximum trei. Există păreri diferite în ceea ce privește raportul între camerele cu 1, 2 și 3 paturi și o concluzie științifică încă nu s-a stabilit și nici implicațiile respective în costul investiției per pat. Se propune un raport ca de exemplu: 20% paturi în camere cu un pat, 32% în camere cu două paturi, și 48% în camere cu trei paturi.

Din punct de vedere economic, această soluție duce la o mărire simțitoare a suprafeței per pat și la o creștere a costului per m²/spital, din cauza măririi numărului de obiecte sanitare necesare (grupuri sanitare individuale la fiecare cameră cu 1 și 2 paturi). De asemenea, unii medici susțin că nu sînt recomandabile camerele cu un pat, acest lucru influențînd negativ psihologia bolnavului care se simte izolat. Mai există încă o problemă legată de exploatare: numărul mare de bolnavi în camere cu un pat va impune mărirea personalului de serviciu (soră, curățenie etc.).

Aceste aspecte urmează să fie pe larg discutate pentru a se ajunge la o concluzie valabilă în acest moment în țara noastră. În străinătate (ca de pildă la simpozionul internațional de la Weimar — R.D.G.) s-a discutat în general între camera cu 2 și 3 paturi (ca soluție generală de adoptat), camera cu un pat fiind rezervată pentru cazurile grave sau necesitînd o asistență medicală specială, sau izolare din alte considerente.

* * *

Legată de problemele de economicitate a investițiilor și a exploatării se pune astăzi problema diferențierii spitalelor pe grade de dotare. Eficiența investițiilor ar putea fi mărită dacă s-ar construi spitale pentru bolnavi acuți, bogat dotate cu aparatură, unde să se urmărească o diagnosticare rapidă și o scurtare la maximum a timpului de spitalizare, și alte tipuri de spitale pentru bolnavi cronici, care necesită un tratament îndelungat dar cu mijloace (aparate) mai simple. La acestea din urmă s-ar economisi investițiile pentru laboratoare și alte instalații de diagnostic. Această soluție, propusă de specialiștii sovietici, a fost adoptată teoretic în cercurile de specialitate și a început a fi realizată într-o oarecare măsură în unele țări capitaliste sub titlul de «Progresive patient care» («Îngrijirea bolnavilor în unități după gradul de boală»). Fără îndoială că pentru planul de perspectivă pe 1965—1975 această soluție trebuie luată în considerare.

* * *

Noile soluții arhitecturale rezultate din concretizarea unor programe atît de ample (spitale cu 800—1 000 de paturi) pun probleme noi de expresie plastică și de scară. Volumele foarte mari ale acestor spitale între 20 000 și 50 000 m²

Policlinică la Suceava
Autor: arh. Ion Tăbîrcă

Serviciu medico-sanitar la Năvodari
Autor: arh. A. Toma

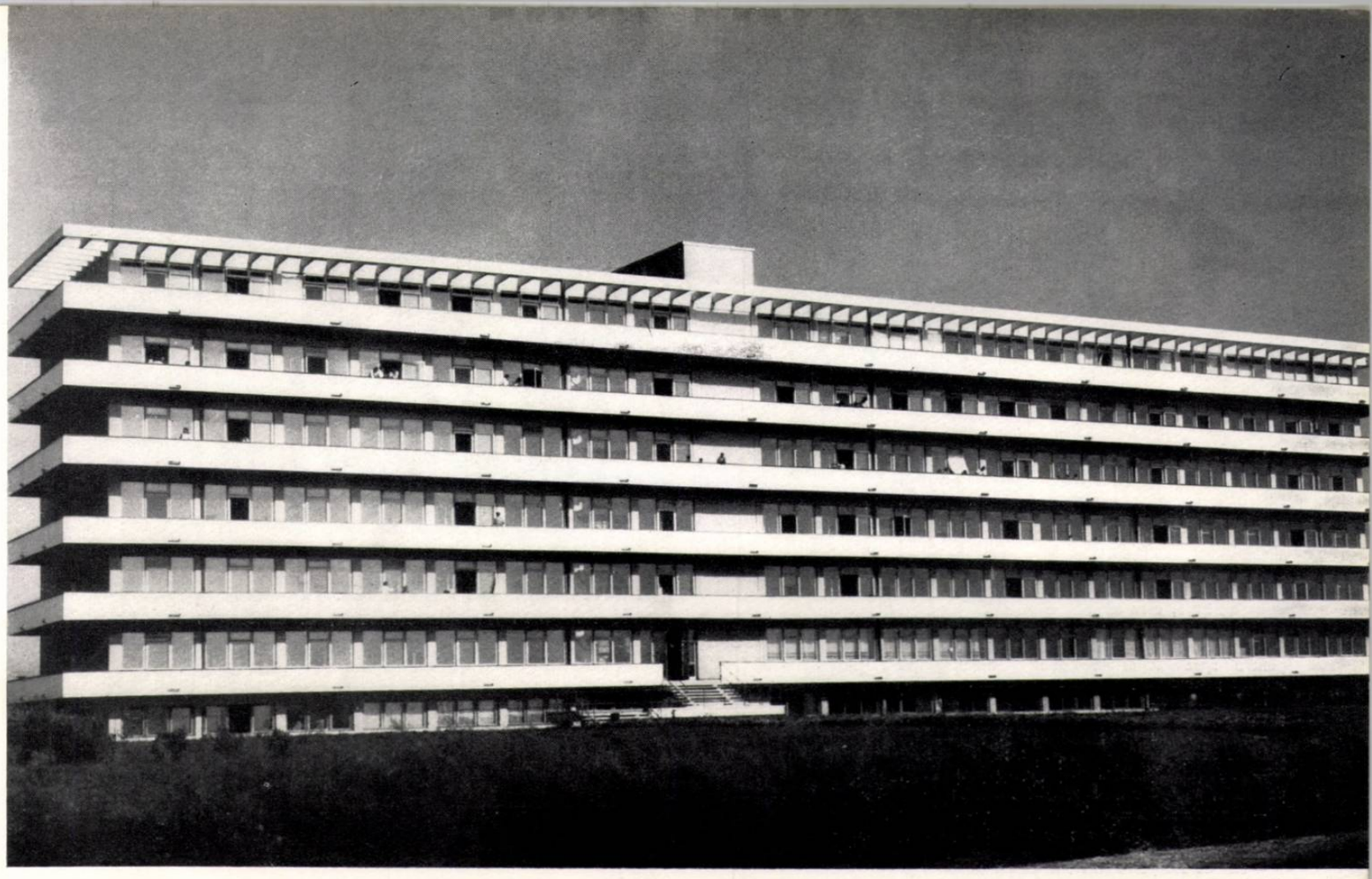

Sanatoriu T.B.C. osteoarticular la Mangalia
Autor: arh. Virginia Petre

desfășurați și în genere cu 8—12 niveluri) constituie obiecte importante în peisajul urban și necesită nu numai o amplasare judicioasă, dar și o încadrare corespunzătoare texturii orașului în ansamblul său. O chestiune specifică a acestui program este cea a găsirii unor elemente mai mici care să facă legătura între volumul general mare și omul bolnav sau cel sănătos care muncește în acest ansamblu. Preocuparea pentru găsirea unor elemente care să dea scară, să facă apropiate omului construcțiile, trebuie să constituie o permanență în munca de proiectare a arhitectului. Folosirea cu pricepere a culorilor în interior și exterior, pentru a stabili o atmosferă de calm și optimism, este o cale de soluționare a acestor probleme. Un alt factor care urmează să contribuie la unificarea ansamblului este mobilierul. El trebuie să-și piardă caracterul vechi, rece și inuman și să cîștige în confort, culoare și căldură, păstrîndu-și și calități speciale de simplitate și robustețe, ca și posibilități de dezinfecție fără a se deteriora. Cei ce se află în spital să aibă senzația că se află «la ei acasă», că nimic nu le este străin și în afara nevoilor și confortului lor.

* * *

Realizarea corespunzătoare a proiectelor este condiționată de folosirea rațională a materialelor de construcție și în special a celor de finisaje și instalații.

Pardoselile vor fi din plăci de clorură de polivinil lipite cu adezivi corespunzători; în grupurile sanitare se vor folosi mozaicurile — de preferință în plăci montate întotdeauna cu scafe (pentru curățenie); în unele locuri se va folosi gresia obișnuită sau gresia antiacidă; pentru pereți sînt necesare placaje de faianță albă sau colorată, plăci fibrolemnoase melaminate, sau vopsitorii rezistente la uzură.

Gama obiectelor sanitare va trebui lărgită pentru a avea în țară toate sortimentele necesare, la un nivel calitativ corespunzător; de asemenea, armăturile vor trebui modernizate și adoptate soluții mai economice decît cele folosite astăzi.

O problemă specială de finisaje este cea a tîmplăriei unde vor trebui studiate și adoptate soluțiile cele mai moderne și economice (mai ales din punctul de vedere al consumului de rășinoase a căror producție este mai limitată).

Va trebui să ne orientăm către tîmplăria cu căptușeli metalice și foi de uși din P.F.L., P.A.L. sau celulare, la ferestre cu ochiuri fixe (care au un consum mai redus de material lemnos) și în perspectiva apropiată către tîmplăria exterioară de aluminiu (în multe țări din străinătate, ca de exemplu U.R.S.S., R.P.U., etc. spitalele au fost dintre primele tipuri de construcții care au folosit aluminiul pe scară largă), desigur după intrarea în funcție a noului combinat de aluminiu ce se construiește acum în țară.

Problemele producției de obiecte și aparate necesare echipării corespunzătoare a spitalelor vor impune dezvoltarea imediată a unei industrii de mobilier special, precum și mărirea capacității actuale a întreprinderilor de utilaj medical, de bucătării, spălătorii etc., în paralel cu proiectarea și intrarea în producție a celor mai moderne tipuri necesare.

Vasta campanie de reechipare a rețelei sanitare mai pune și probleme de pregătire a unor cadre de tehnicieni de înaltă calificare și variate specialități, care să exploateze și să întrețină asemenea complexe cum sînt construcțiile existente astăzi pe șantiere.

* * *

Desigur că și în domeniul proiectării mai sînt numeroase probleme nerezolvate. Ar fi necesar să se asigure un larg schimb de experiență pentru a se găsi cele mai bune soluții programelor propuse.

În anii care urmează se va putea pune problema organizării unor sesiuni științifice și a unor expoziții de popularizare a realizărilor noastre.

De asemenea, chestiunea asigurării proiectelor la timp în acest domeniu va trebui să-și găsească o soluție nu pe calea antrenării unui număr mereu crescînd de proiectanți, răspîndiți în numeroase institute centrale și locale, ci pe calea creșterii productivității muncii, prin specializare și concentrare de eforturi și personal. Elaborarea unor proiecte-tip, a unor normative corespunzătoare și a elementelor funcționale este o etapă în această creștere de productivitate.

Arh. H. MARCUS

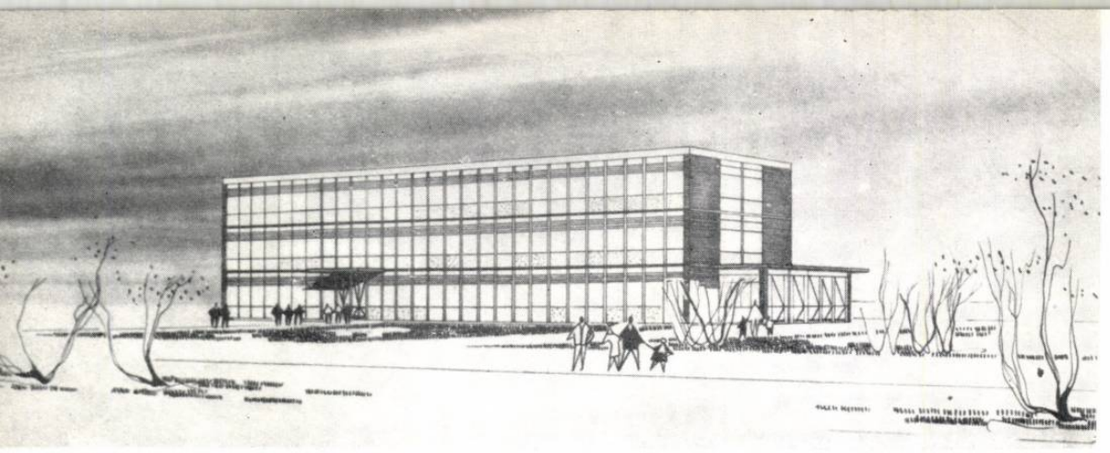

1

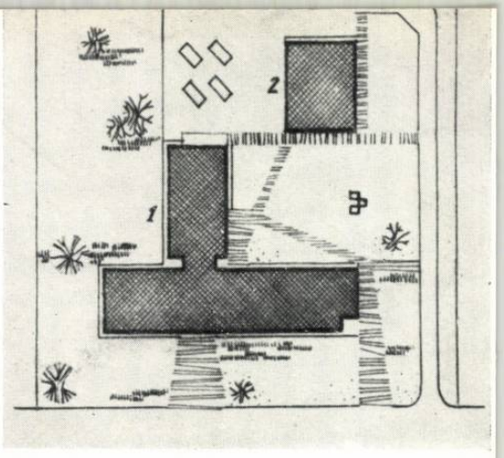

2

STUDII PENTRU POLICLI

Autor : *arh. Elena Stoenescu*
Rezistență: *ing. L. Spoială*
Instalații sanitare : *ing. V. Popescu*
Instalații electrice : *inginerii M. Eustațiu, Gh. Tavsancea*
Instalații termice : *inginerii Mihaela Cămîrzan, C. Constantin*
ISCAS — Atelier Spitale

În scopul obținerii unei asistențe sanitare eficiente și la un nivel ridicat pentru întreaga populație a țării, în șesenal este programată realizarea a 100 policlinici-tip.

Pentru asigurarea unei raționale deserviri a populației cu asistență sanitară ambulatorie se consideră valabilă rețeaua existentă, principial pe două trepte și anume: *a)* dispensarul de circumscripție, care asigură consultația generală pentru adulți și copii ; *b)* policlinica de specialitate, care va asigura o consultație competentă pentru specialitățile medicale și investigațiile sumare pentru un diagnostic mai dificil.

În alegerea soluțiilor pentru policlinica tip I și tip II s-a ținut seama de următoarele principii :

— serviciile cu mare aglomerație și instalații speciale să fie amplasate la parter ;

— să se prevadă intrări separate pentru adulți, pediatrie, bucătărie de lapte și lactarium ;

— farmacia să deservească atît rețetele adulților cît și cele ale copiilor, avînd o eliberare unică și săli de așteptare separate ;

— săli de așteptare mari, luminate și ventilate direct, pentru crearea unui cadru cît mai plăcut bolnavilor care așteaptă.

S-au aplicat două sisteme de săli de așteptare :

— săli de așteptare cuprinse în lărgirea culoarului și cu cabinetele de consultații pe o singură parte ;

— săli de așteptare cu cabinetele de consultații așezate pe două părți — mai mici și grupate pe specificul cabinetului în dreptul cărora sînt puse.

Policlinica cuprinde două sectoare :

1. Sectorul de asistență medicală profilactică, curativă, ambulatorie, de specialitate, cu următoarele servicii de consultații și tratamente : interne, chirurgie, obstetrică-ginecologie, O.R.L., oftalmologie, stomatologie, dermato-venerice, pediatrie, T.B.C., radiodiagnostic, microradiofoto, balneofizioterapie, laborator, farmacie, administrație, serviciu de urgență cu garaj.

2. Sectorul sanitar-antiepidemic ce cuprinde : serviciul de igienă, serviciul de epidemiologie, laborator Sanepid.

Policlinica tip I va deservi un oraș, reședință de raion, cu o populație pînă la 20 000 locuitori, precum și populația din raionul respectiv care se evaluează la un total de cca. 120 000—150 000 locuitori.

Capacitatea policlinicii se estimează a corespunde unui număr de 600 consultații pe zi și aproximativ 180 000 consultații pe an.

Policlinica tip II va deservi reședința de raion, un oraș cu o populație între 20 000—40 000 locuitori, precum și populația din raionul respectiv apreciată la 120 000—150 000 locuitori. Policlinica va corespunde unui număr de 800—900 consultații pe tură și aproximativ 500 000 consultații pe an.

Policlinica tip I are parter și 2 niveluri, cu o suprafață desfășurată de 2 500 m².

Policlinica tip II are parter și 2 niveluri, cu o suprafață desfășurată de 3 800 m².

Policlinica tip II a fost studiată în două soluții :

A. Construcție proiectată în jurul unei curți interioare larg dimensionate și deschisă la parter pe o latură a construcției.

B. Construcție proiectată din două bare paralele, legate între ele cu un al treilea corp.

În afară de corpul policlinicii, ansamblul policlinica tip I și policlinica tip II, mai are un corp ce cuprinde serviciul de urgență cu garajul și anexele Sanepid-ului. Acest corp are parter și parțial etaj, cu o suprafață desfășurată de 328 m².

Amplasarea acestei construcții se va face în funcție de condițiile terenului ales și de normele P.C.I.

Arh. ELENA STOENESCU

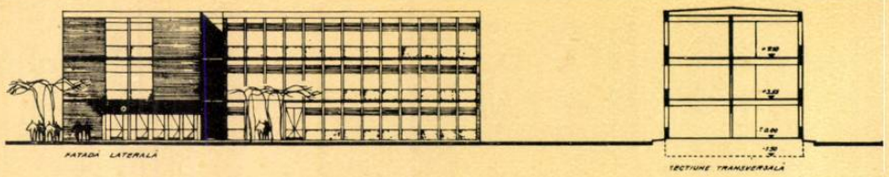

3

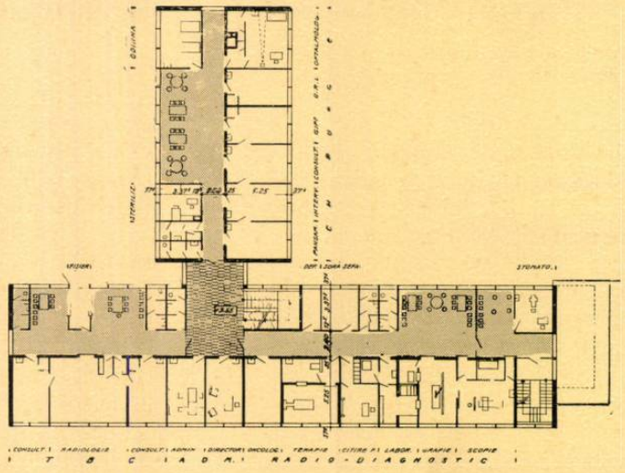

4

POLICLINICĂ TIP I

1 — Varianta B — Perspectivă
2 — Varianta B — Plan de situație
1. Policlinică — 2. Garaj și anexe Sanepid
3 — Varianta B — Fațada laterală și secțiune transversală
4 — Varianta B — Plan etaj I
5 — Varianta B — Plan parter

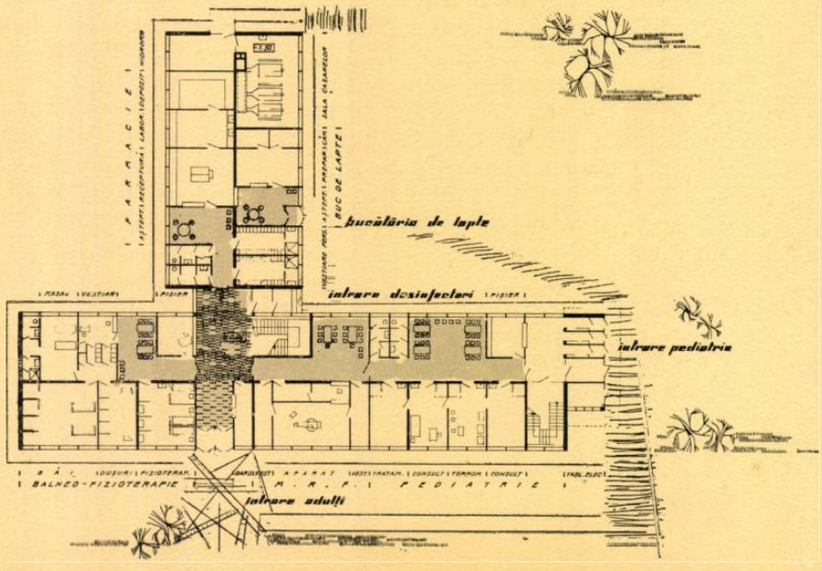

5

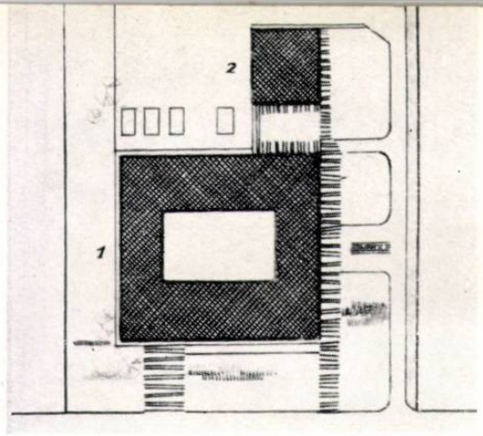

6

9

NICI-TIP ÎN MEDIUL URBAN

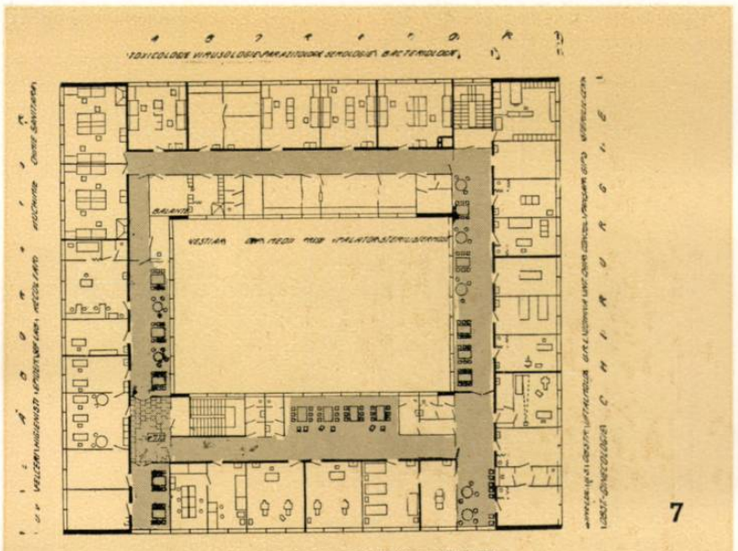

7

POLICLINICĂ TIP II

6 — Soluția A — Plan de situație
1. Policlinică — 2. Garaj și anexe Sanepid
7 — Soluția A — Plan etaj I
8 — Soluția A — Plan parter
9 — Soluția B — Perspectivă
10 — Soluția B — Plan etaj I
11 — Soluția B — Plan parter

8

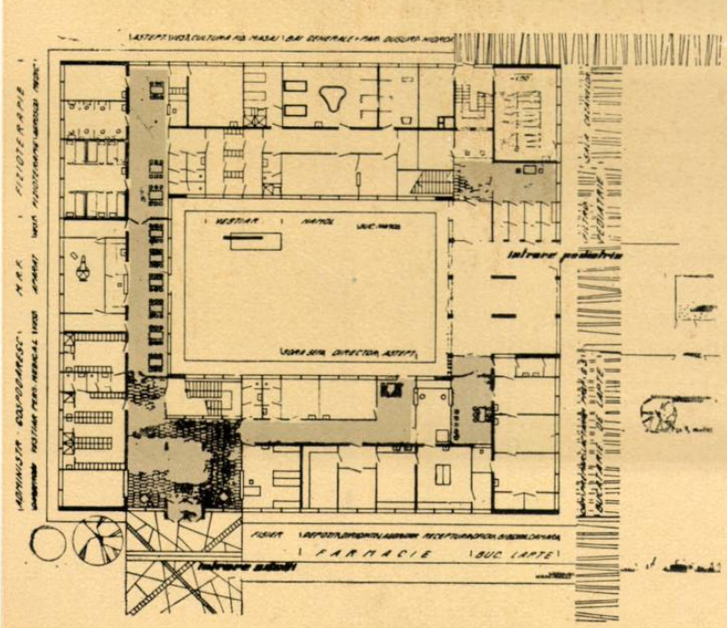

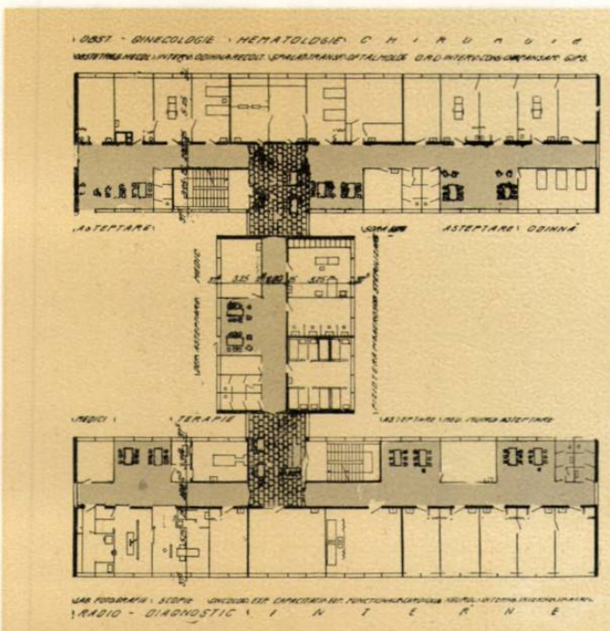

10

11

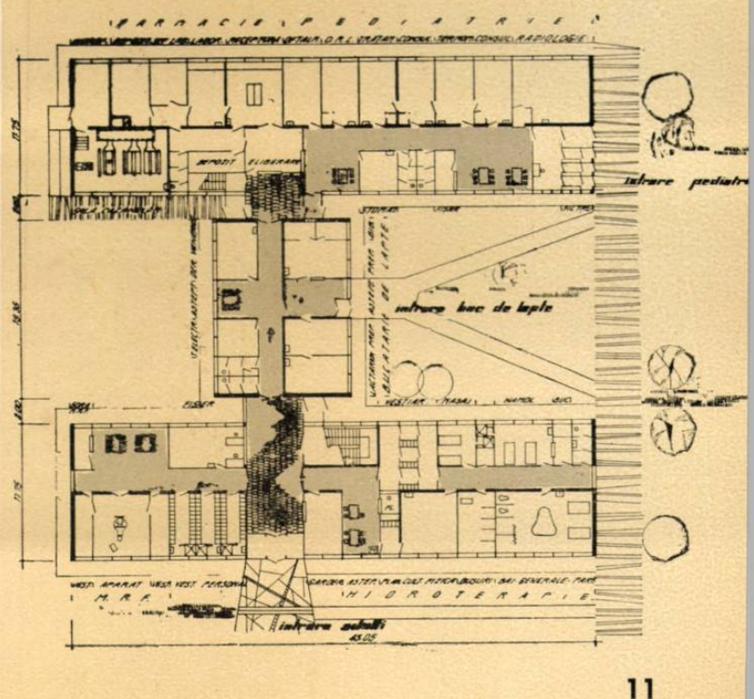

11

STUDIU PENTRU CABINE ȘI TRATAMENTE

Autor: *arh. Elena Stoenescu*
ISCAS — Atelier Spitale

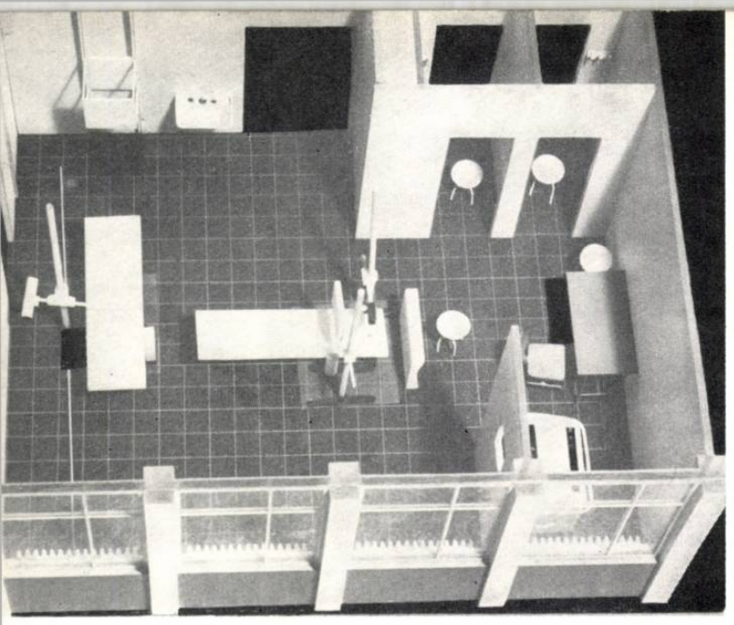

1

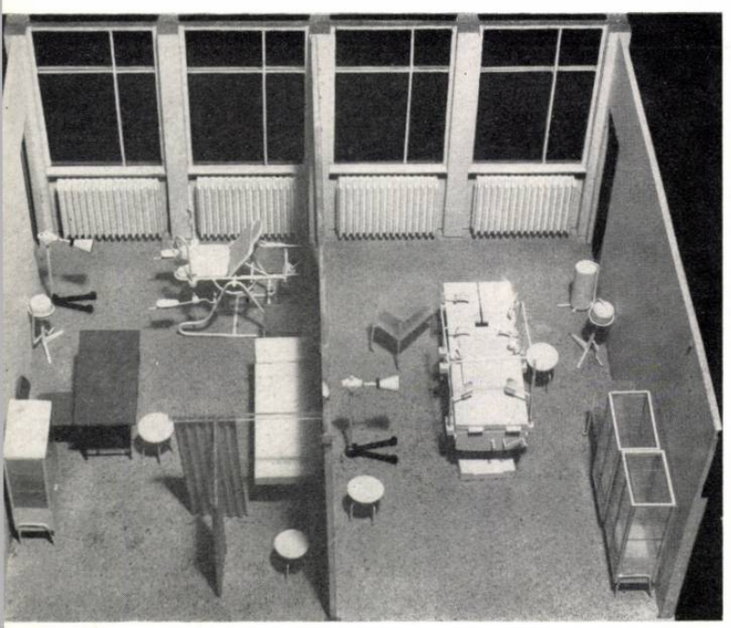

2

Acest studiu se referă la cabinetele din cadrul policlinicilor de specialitate și urmărește clarificarea modului de rezolvare a diverselor elemente componente ale serviciilor din policlinică.

Studiul este bazat pe documentația recentă străină, pe baza unor anchete întreprinse la construcții sanitare executate și în prezent în funcțiune la noi în țară, pe posibilitățile industriei noastre de aparataj medical, pe mijloacele și metodele de construcție preconizate pentru anii șesenalului.

Materialul documentar analizat stabilește o serie de date. Nu putem însă indica o suprafață standard pentru cabinete, deoarece această suprafață va rezulta de fapt din necesitățile de dotare cu aparatură corespunzătoare fiecărui tip de cabinet.

Structura pe care se axează schemele de plan este traveea de 3,30 m, din care rezultă un submodul de 1,65 m, unitate ce permite mărirea traveei cu o jumătate de travee, adică 4,95 m sau 6,60 m (2 travee).

Adîncimea încăperii este de 5,25 m, ceea ce face posibilă crearea unui tampon de intrare și a unei cabine de dezbrăcare (cu pereții din perdele de plastic numai pînă la h = 2,10 m) și amenajarea cu mobile care nu micșorează nici dimensiunea cabinetului și nici volumul de aer corespunzător.

Arh. ELENA STOENESCU

3

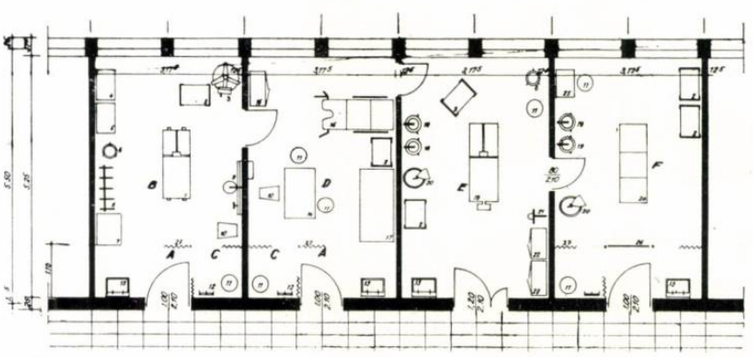

4

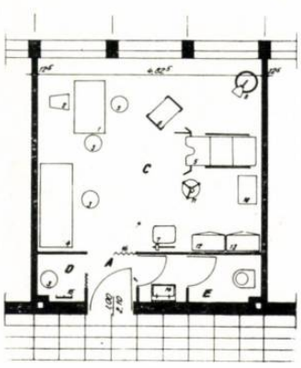

CABINET CONSULTAȚII OBSTETRICĂ-GINECOLOGIE

A. Intrare — B. Cabinet consultații obstetrică — C. Cabinet consultații ginecologie — D. Dezbrăcare — E. W.C. 1. Birou — 2. Scaun — 3. Taburet 4. Canapea consultații — 5. Masă ginecologie — 6. Masă instrumente 7. Cintar — 8. Reflector — 9. Panou separator — 10. Masă aparat electrocoagulare — 11. Colposcop — 12. Dulap instrumente — 13. Dulap medicamente 14. Lavoar — 15. Cuier — 16. Predea plastic

5

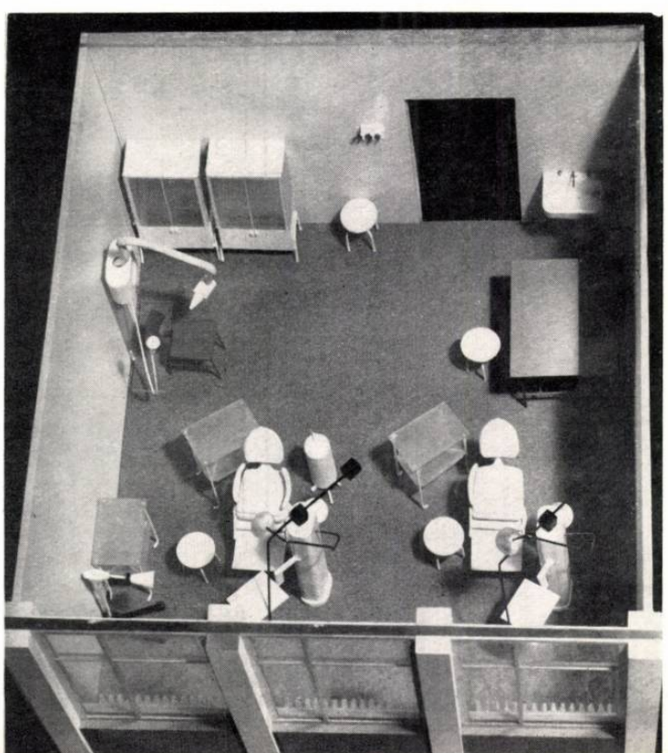

6

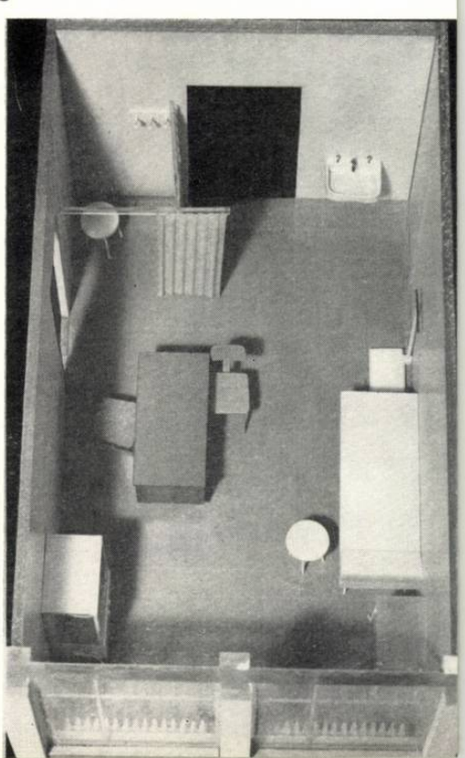

TE DE CONSULTAȚII AMBULATORII

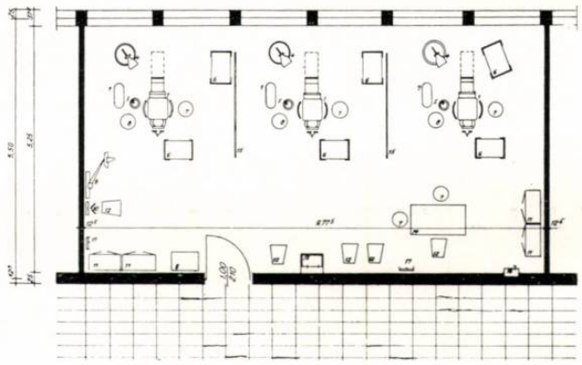

7

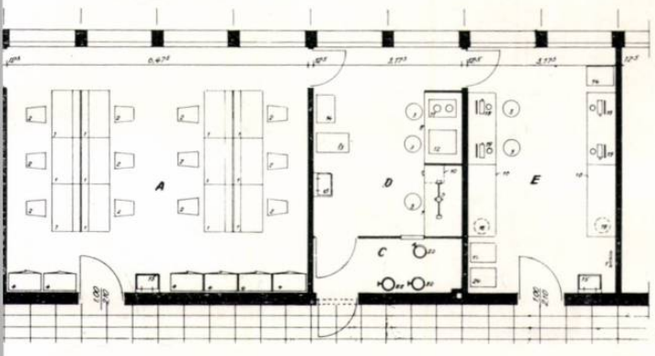

8

1 — Cabinet radiologie (machetă)

2 — Cabinet chirurgie și mici intervenții (machetă)

3 — SERVICIUL DE CHIRURGIE
A. Intrare — B. Cameră de gips — C. Cabină de dezbrăcare — D. Cabinet consultații — E. Cabinet mici intervenții aseptice — F. Cabinet tratamente și pansamente
1. Masă ortopedică A 50×70 — 2. Măsuță pentru instrumente 60 × 40 3. Aparat Röntgen portativ — 4. Ladă pentru fețe gipsate — 5. Ladă pentru păstrare gips — 6. Găleată deșeuri — 7. Masă pentru prepararea feșelor — 8. Rastel pentru atele — 9. Scripete pentru gipsuri — 10. Scaun 11. Taburet — 12. Cuier — 13. Lavoar — 14. Birou — 15. Masă ginecologică — 16. Dulap instrumente și medicamente — 17. Canapea consultații — 18. Masă chirurgicală — 19. Casoletă cu picior — 20. Reflector 21. Por irigator — 22. Dulap instrumente — 23. Dulap medicamente 24. Masă pansamente — 25. Măsuță — 26. Panou separator — 27. Perdea din material plastic

4 — Cabinet consultații obsterică-ginecologie

5 — Cabinet stomatologie (machetă)

6 — Cabinet consultații interne (machetă)

7 — CABINET STOMATOLOGIE
1. Scaun dentar — 2. Scuipătoare — 3. Unit dentar — 4. Reflector 5. Compresor — 6. Măsuță instrumente — 7. Taburet — 8. Cutie pentru gips — 9. Aparat Röntgen — 10. Tetiere reglabile — 11. Dulap instrumente — 12. Scaun — 13. Lavoar — 14. Birou — 15. Panou despărțitor — 16. Cutie valori — 17. Cuier

8 — LABORATOR TEHNICĂ DENTARĂ
A. Laborator — B. Proteze — C. Nișe tuburi oxigen — D. Încăpere turnat proteze fixe și mobile — E. Încăpere turnat gips
1. Masă de lucru — 2. Scaun — 3. Taburet — 4. Dulap — 5. Cuier 6. Casetă de valori — 7. Nișă pentru turnat lucrări mobile — 8. Nișe pentru fiert — 9. Centrifugă — 10. Sertar pentru brener — 11. Plită aragaz — 12. Cuptor — 13. Aparat de punctat — 14. Masă — 15. Lavoar — 16. Masă de turnat — 17. Ladă pentru gips — 18. Găleată pentru gips — 19. Aparat de lustruit — 20. Ladă de nisip — 21. Fereastră mobilă — 22. Tuburi de oxigen

Policlinică la Satu Mare
Autor: arh. C. Moroșanu

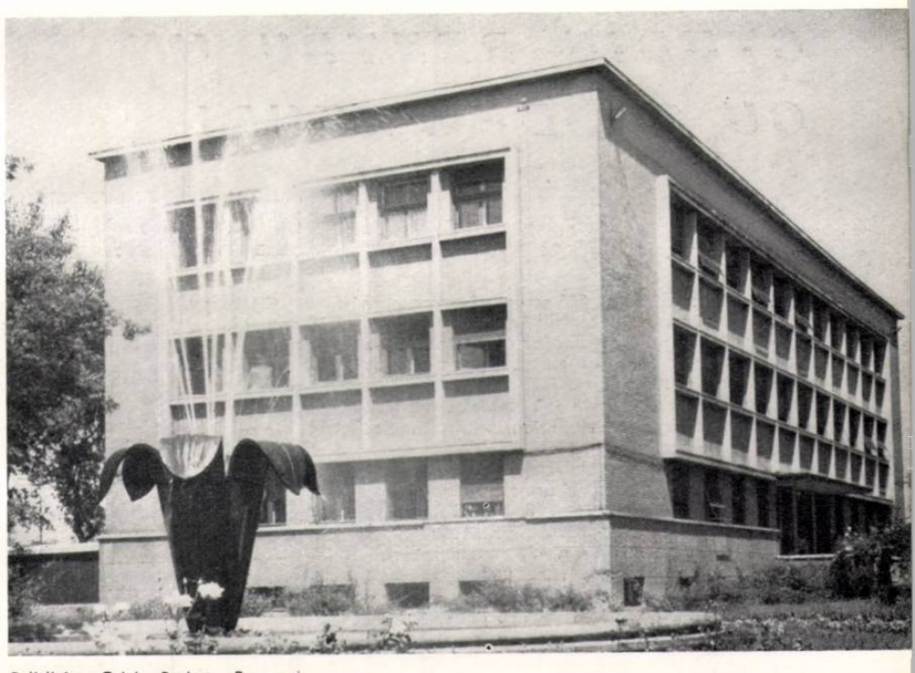

Policlinica „Grivița Roșie" — București
Autor: arh. D. V. Marinescu

Policlinică la Piatra Neamț
Autori: arhitecții Gh. Gheorghiada și St. Niculescu

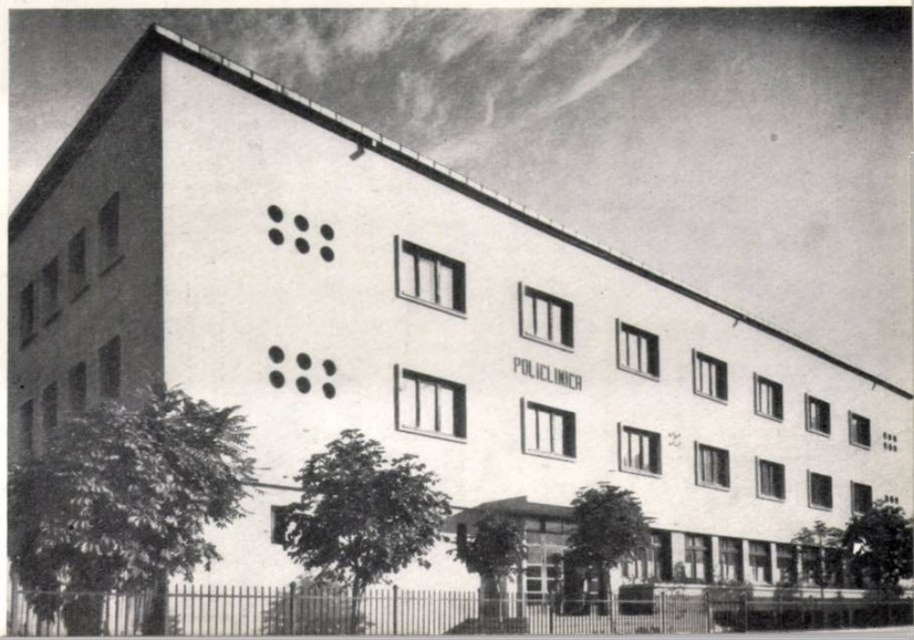

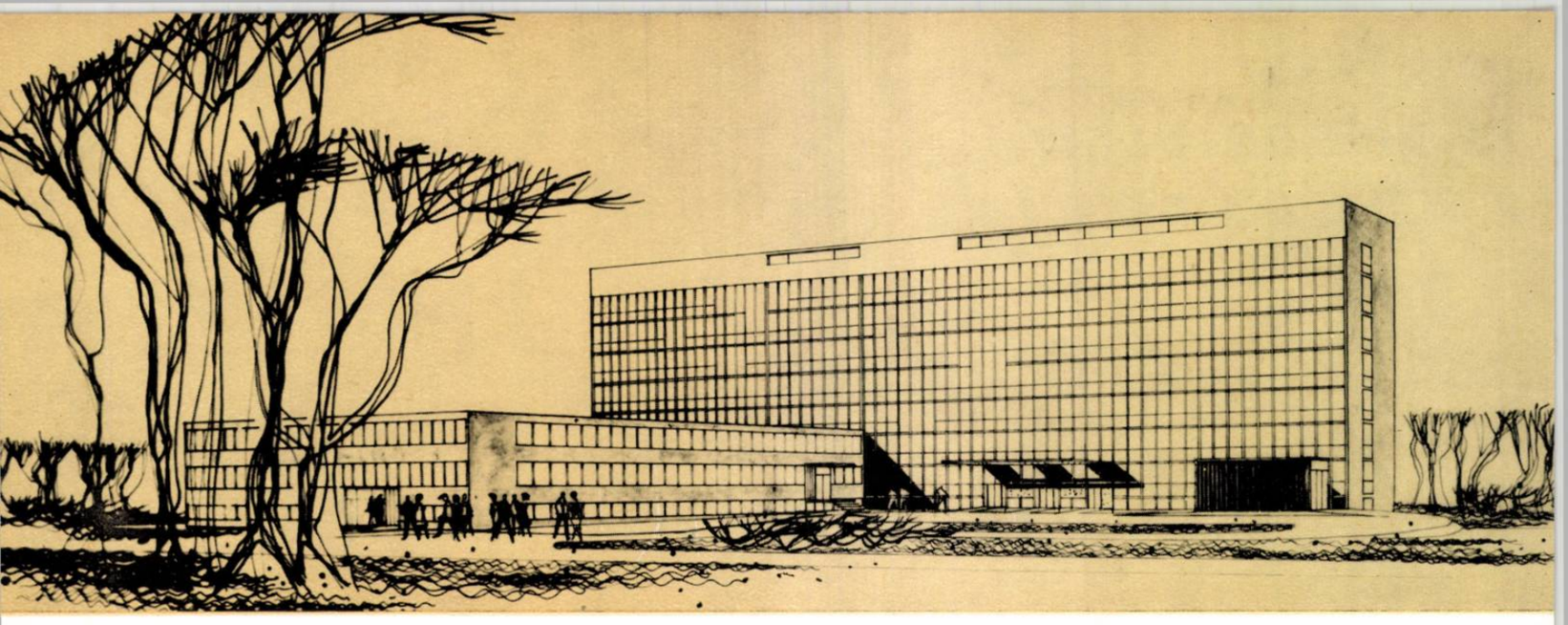

Perspectivă

STUDIU PENTRU UN SPITAL-TIP RAIONAL CU 300 DE PATURI

Autor: *arh. V. Krochmalnik*
Rezistență: *inginerii L. Spoială, Fl. Catană*
Instalații sanitare: *inginerii E. Mirea, E. Geiser*
Instalații electrice: *ing. M. Eustațiu*
Instalații termice: *ing. Mihaela Cămîrzan*
ISCAS — Atelier Spitale

Proiectul spitalului de 300 paturi a fost conceput ca proiect directiv. Bucurîndu-se însă de o bună apreciere din partea forurilor de avizare, s-a propus studierea lui ca proiect-tip spre a se putea obține toate avantajele tipizării. Acest proiect-tip ar oferi și posibilitatea construirii cît mai rapide a «spitalului raional» în mai multe orașe concomitent.

Terenul propus pentru amplasarea spitalului poate fi ușor găsit în cadrul orașelor. El va trebui să aibă o suprafață de cca. 3 ha, să prezinte denivelări mici, să permită accesul în spital dinspre oraș, din direcția nord, pentru a se asigura buna orientare a camerelor de spital spre grădină.

Se consideră optimă orientarea camerelor de spitalizare SE. Orientarea de la SE la S este posibilă exceptînd Cîmpia Dunării; orientarea de la SE la E este admisă numai în zonele fără crivăț.

Terenul ales urmează să capete amenajări speciale: spații verzi, drumuri și alei, bazine, luminare artificială etc.

Proiectul cuprinde următoarele funcțiuni:

1. Staționar cu 300 paturi, din care 100 paturi pentru boli interne, 75 paturi pentru chirurgie, 75 paturi pentru pediatrie și 50 paturi pentru obstetrică și ginecologie. Sînt prevăzute în plus 17 paturi pentru însoțitoare la pediatrie și 21 paturi pentru noii-născuți.

2. Policlinica, socotită pentru 600 consultații pe zi, a cărei temă și rezolvare se asimilează cu policlinica «tip I» cu Sanepid.

Serviciile de diagnostic și tratament vor folosi atît staționarului cît și policlinicii.

Însușirile diferite ale fiecărei funcțiuni au îndrumat soluția de arhitectură spre o clădire alcătuită din mai multe corpuri.

Un corp principal cu 8 niveluri generale și 2 niveluri parțiale adăpostește staționarul.

Policlinica cu serviciul de diagnostic și tratament este adăpostită într-o clădire cu 3 niveluri legată de corpul principal.

Cîteva pavilioane separate adăpostesc centrala termică, garajele cu ateliere, pavilionul porții și stația de oxigen.

Nivelurile 1 și 2 ale staționarului și policlinicii grupează intrările care sînt minime și dirijează bine circulațiile.

În corpul principal al staționarului, la nivelul 1, se află blocul alimentar și spălătoria spitalului, așezare criticată în general, dar admisă de autorul proiectului pentru că numărul relativ mic de paturi va da dimensiuni reduse acestor servicii și, mai ales, pentru că reprezintă cea mai economică soluție, lucru de care a trebuit să țină seamă.

Nivelurile superioare cuprind secțiile de spitalizare care sînt bine orientate, au anexele judicios plasate, circulații interioare simple.

Blocul operator are o așezare optimă, la etajul 8, cu expunere nord și este bine legat prin circulațiile verticale cu tot restul spitalului.

Terasa de peste etajul 9 va reprezenta un loc de agrement de mare capacitate, unde bolnavii spitalului pot fi aduși cu paturi.

Indicii tehnico-economici realizați sînt:

— volum construit	—	51 720 m³
— aria construită	—	3 475 m²
— aria desfășurată	—	16 373 m².

Pentru fiecare pat — socotit ca unitate de folosință — revin 54,57 m², suprafață în care se include și cota dată de policlinică.

Spitalul de 300 paturi se află încă în studiu. Este în faza de definitivare a proiectului de execuție, după care va începe construcția lui în mai multe orașe.

Fiind conceput pe o tramă regulată și simplă, considerăm că va putea ține pasul cu dezvoltarea științei medicale și că se va acomoda în viitor, cu modificări ușoare, echipamentului spitalicesc mereu în perfecționare.

Arhitectura exterioară are în această fază bine conturate volumele, care prin silueta lor vor participa la înfățișarea orașelor în care spitalul va fi construit.

Arh. A. MARCU

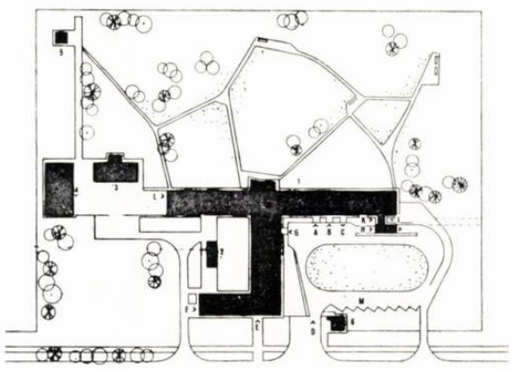

PLAN DE SITUAȚIE

1. Staționar și policlinică — 2. Bucătărie lapte — 3. Centrală termică — 4. Garaj și anexe Sanepid 5. Stație oxigen — 6. Poartă — A. Internări generale adulți — B. Internări pediatrie — C. Eliberări pediatrie — D. Intrare generală — E. Intrare generală la policlinică — F. Intrare pediatrie — G. Intrare vizitatori — H. Intrare urgență — I. Ieșire — K. Intrare personal — L. Intrare la bloc alimentar — M. Parcaj auto

PLAN NIVEL CURENT

PLAN NIVEL CURENT

1. Medic-șef — 2. Secretariat — 3. Medici — 4. Gardă medicală — 5. Soră-șefă — 6. Vorbitor

GINECOLOGIE

7. Tratamente aseptice — 8. Tratamente septice — 9. Oficiu — 10. Sală mese — 11. Soră — 12. Ploscar — 13. Dușuri — 14. W.C. — 15. Cameră 3 paturi — 16. Cameră 2 paturi — 17. Grup sanitar — 18. Cameră 1 pat

OBSTETRICĂ

19. Tratamente obstetrică-fiziologică — 20. Cameră 3 paturi — 21. Cameră 2 paturi — 22. Grup sanitar — 23. Cameră 1 pat — 24. Vestibul — 25. Cameră 6 copii — 26. Alăptare — 27. Eclampsie — 28. Tratamente obstetrică-patologie — 29. Cameră 2 paturi — 30. Grup sanitar — 31. Cameră 1 pat mamă + 1 pat copil — 32. Cameră 1 pat — 33. Vestibul — 34. Cameră 3 copii — 35. Alăptare — 36. Ploscar — 37. Instalații